

OBAVIJEST ČITATELJU

Ova publikacija sadržava pročišćene verzije Ugovora o Europskoj uniji (UEU) i Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), zajedno s njihovim priložima i protokolima, kako proizlaze iz izmjena provedenih Ugovorom iz Lisabona koji je potpisan 13. prosinca 2007., a stupio je na snagu 1. prosinca 2009. Ona također sadržava izjave priložene Završnom aktu međuvladine konferencije na kojoj je donesen Ugovor iz Lisabona.

Osim toga, ova publikacija sadržava izmjenu provedenu Protokolom o izmjeni Protokola o prijelaznim odredbama priloženog Ugovoru o Europskoj uniji, Ugovoru o funkcioniranju Europske unije i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, izmjenu provedenu Uredbom (EU, Euratom) br. 741/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. kolovoza 2012. o izmjeni Protokola o Statutu Suda Europske unije i njegova Priloga I., kao i izmjene provedene odlukama Europskog vijeća 2010/718/EU i 2012/419/EU od 29. listopada 2010. i 11. srpnja 2012. o izmjeni statusa otoka Saint-Barthélemy odnosno Mayottea u odnosu na Europsku uniju. Nadalje, ova publikacija sadrži dodavanje stavka 3. članku 136. UFEU-a, provedeno Odlukom Europskog vijeća 2011/199/EU od 25. ožujka 2011. o izmjeni članka 136. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u vezi sa stabilizacijskim mehanizmom za države članice čija je valuta euro, nakon dovršenja postupaka ratifikacije u državama članicama. Ova publikacija također sadržava izmjene provedene Aktom o pristupanju Republike Hrvatske. Ova publikacija sadržava i izmjene provedene Uredbom (EU, Euratom) 2015/2422 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2015. o izmjeni Protokola o Statutu Suda Europske unije.

Ova publikacija također uključuje ispravke usvojene do ožujka 2016.

Ova publikacija sadržava i Povelju Europske unije o temeljnim pravima koju su Europski parlament, Vijeće i Komisija proglasili u Strasbourgu 12. prosinca 2007. (SL C 303, 14.12.2007., str. 1). U tom se tekstu preuzima i prilagođuje Povelja proglašena 7. prosinca 2000. te se ona zamjenjuje s učinkom od 1. prosinca 2009., datuma stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona. Na temelju članka 6. stavka 1. prvog podstavka Ugovora o Europskoj uniji Povelja proglašena 2007. ima istu pravnu snagu kao i Ugovori.

Ova je publikacija namijenjena za lakše snalaženje čitatelja te za sobom ne povlači odgovornost institucija Europske unije.

UGOVOR O EUROPSKOJ UNIJI
(PROČIŠĆENA VERZIJA)

Sadržaj

	Stranica
UGOVOR O EUROPSKOJ UNIJI (PROČIŠĆENA VERZIJA)	13
PREAMBULA	15
GLAVA I. ZAJEDNIČKE ODREDBE	16
GLAVA II. ODREDBE O DEMOKRATSKIM NAČELIMA	20
GLAVA III. ODREDBE O INSTITUCIJAMA	22
GLAVA IV. ODREDBE O POJAČANOJ SURADNJI	27
GLAVA V OPĆE ODREDBE O VANJSKOM DJELOVANJU UNIJE I POSEBNE ODREDBE O ZAJEDNIČKOJ VANJSKOJ I SIGURNOSNOJ POLITICI ..	28
Poglavlje 1. Opće odredbe o vanjskom djelovanju Unije	28
Poglavlje 2. Posebne odredbe o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici	30
Odjeljak 1. Zajedničke odredbe	30
Odjeljak 2. Odredbe o zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici	38
GLAVA VI. ZAVRŠNE ODREDBE	41

PROTOKOLI	201
Protokol (br. 1) o ulozi nacionalnih parlamenata u Europskoj uniji	203
Protokol (br. 2) o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti	206
Protokol (br. 3) o Statutu Suda Europske unije	210
Protokol (br. 4) o Statutu Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke	230
Protokol (br. 5) o Statutu Europske investicijske banke	251
Protokol (br. 6) o mjestu sjedišta institucija te određenih tijela, ureda, agencija i službi Europske unije	265
Protokol (br. 7) o povlasticama i imunitetima Europske unije	266
Protokol (br. 8) koji se odnosi na članak 6. stavak 2. Ugovora o Europskoj uniji o pristupanju Unije Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda	273
Protokol (br. 9) o Odluci Vijeća o provedbi članka 16. stavka 4. Ugovora o Europskoj uniji i članka 238. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije između 1. studenoga 2014. i 31. ožujka 2017., s jedne strane, te od 1. travnja 2017., s druge strane	274
Protokol (br. 10) o stalnoj strukturiranoj suradnji uspostavljenoj člankom 42. Ugovora o Europskoj uniji	275
Protokol (br. 11) o članku 42. Ugovora o Europskoj uniji	278
Protokol (br. 12) o postupku u slučaju prekomjernog deficita	279
Protokol (br. 13) o konvergencijskim kriterijima	281
Protokol (br. 14) o Euroskupini	283

		Stranica
Protokol (br. 15)	o određenim odredbama koje se odnose na Ujedinjenu Kraljevinu Velike Britanije i Sjeverne Irske	284
Protokol (br. 16)	o određenim odredbama koje se odnose na Dansku	287
Protokol (br. 17)	o Danskoj	288
Protokol (br. 18)	o Francuskoj	289
Protokol (br. 19)	o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije	290
Protokol (br. 20)	o primjeni određenih aspekata članka 26. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na Ujedinjenu Kraljevinu i Irsku	293
Protokol (br. 21)	o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde	295
Protokol (br. 22)	o stajalištu Danske	298
Protokol (br. 23)	o vanjskim odnosima država članica s obzirom na prelazak vanjskih granica	303
Protokol (br. 24)	o azilu za državljane država članica Europske unije	304
Protokol (br. 25)	o izvršavanju podijeljene nadležnosti	306
Protokol (br. 26)	o uslugama od općeg interesa	307
Protokol (br. 27)	o unutarnjem tržištu i tržišnom natjecanju	308
Protokol (br. 28)	o ekonomskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji	309
Protokol (br. 29)	o sustavu javne radiodifuzije u državama članicama	311
Protokol (br. 30)	o primjeni Povelje Europske unije o temeljnim pravima na Poljsku i Ujedinjenu Kraljevinu	312
Protokol (br. 31)	o uvozu naftnih proizvoda rafiniranih u Nizozemskim Antilima u Europsku uniju	314
Protokol (br. 32)	o stjecanju nekretnina u Danskoj	317
Protokol (br. 33)	o članku 157. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	318

	Stranica
Protokol (br. 34) o posebnim aranžmanima za Grenland	319
Protokol (br. 35) o članku 40.3.3 Ustava Irske	320
Protokol (br. 36) o prijelaznim odredbama	321
Protokol (br. 37) o financijskim posljedicama isteka Ugovora o EZUČ-u i o Istraživačkom fondu za ugljen i čelik	327
 IZJAVE priložene Završnom aktu Međuvladine konferencije na kojoj je donesen Ugovor iz Lisabona potpisan 13. prosinca 2007.	 335
A. IZJAVE O ODREDBAMA UGOVORA	337
1. Izjava o Povelji Europske unije o temeljnim pravima	337
2. Izjava o članku 6. stavku 2. Ugovora o Europskoj uniji	337
3. Izjava o članku 8. Ugovora o Europskoj uniji	337
4. Izjava o sastavu Europskog parlamenta	337
5. Izjava o političkom sporazumu Europskog vijeća o nacrtu odluke o sastavu Europskog parlamenta	337
6. Izjava o članku 15. stavcima 5. i 6., članku 17. stavcima 6. i 7. i članku 18. Ugovora o Europskoj uniji	338
7. Izjava o članku 16. stavku 4. Ugovora o Europskoj uniji i članku 238. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	338
8. Izjava o praktičnim mjerama koje treba poduzeti u pogledu Predsjedništva Europskog vijeća i Vijeća za vanjske poslove nakon stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona	340
9. Izjava o članku 16. stavku 9. Ugovora o Europskoj uniji o odluci Europskog vijeća o izvršavanju dužnosti Predsjedništva Vijeća	341
10. Izjava o članku 17. Ugovora o Europskoj uniji	342
11. Izjava o članku 17. stavcima 6. i 7. Ugovora o Europskoj uniji	342
12. Izjava o članku 18. Ugovora o Europskoj uniji	342

	Stranica
13. Izjava o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici	343
14. Izjava o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici	343
15. Izjava o članku 27. Ugovora o Europskoj uniji	343
16. Izjava o članku 55. stavku 2. Ugovora o Europskoj uniji	344
17. Izjava o nadređenosti	344
18. Izjava u vezi s razgraničenjem nadležnosti	344
19. Izjava o članku 8. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	345
20. Izjava o članku 16. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	345
21. Izjava o zaštiti osobnih podataka u područjima pravosudne suradnje u kaznenim stvarima i policijske suradnje	345
22. Izjava o člancima 48. i 79. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	346
23. Izjava o stavku drugom članka 48. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	346
24. Izjava o pravnoj osobnosti Europske unije	346
25. Izjava o člancima 75. i 215. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	346
26. Izjava o nesudjelovanju države članice u nekoj mjeri na temelju glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije	346
27. Izjava o članku 85. stavku 1. drugom podstavku Ugovora o funkcioniranju Europske unije	347
28. Izjava o članku 98. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	347
29. Izjava o članku 107. stavku 2. točki (c) Ugovora o funkcioniranju Europske unije	347
30. Izjava o članku 126. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	347
31. Izjava o članku 156. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	348
32. Izjava o članku 168. stavku 4. točki (c) Ugovora o funkcioniranju Europske unije	348
33. Izjava o članku 174. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	349
34. Izjava o članku 179. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	349
35. Izjava o članku 194. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	349

Stranica

36.	Izjava o članku 218. Ugovora o funkcioniranju Europske unije o pregovorima i sklapanju međunarodnih sporazuma država članica koji se odnose na područje slobode, sigurnosti i pravde	349
37.	Izjava o članku 222. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	349
38.	Izjava o članku 252. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u pogledu broja nezavisnih odvjetnika u Sudu	350
39.	Izjava o članku 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	350
40.	Izjava o članku 329. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	350
41.	Izjava o članku 352. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	350
42.	Izjava o članku 352. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	351
43.	Izjava o članku 355. stavku 6. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	351
B.	IZJAVE O PROTOKOLIMA KOJI SU PRILOŽENI UGOVORIMA	352
44.	Izjava o članku 5. Protokola o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije	352
45.	Izjava o članku 5. stavku 2. Protokola o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije	352
46.	Izjava o članku 5. stavku 3. Protokola o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije	352
47.	Izjava o članku 5. stavcima 3., 4. i 5. Protokola o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije	352
48.	Izjava o Protokolu o stajalištu Danske	353
49.	Izjava o Italiji	353
50.	Izjava o članku 10. Protokola o prijelaznim odredbama	354
C.	IZJAVE DRŽAVA ČLANICA	355
51.	Izjava Kraljevine Belgije o nacionalnim parlamentima	355
52.	Izjava Kraljevine Belgije, Republike Bugarske, Savezne Republike Njemačke, Helenske Republike, Kraljevine Španjolske, Talijanske Republike, Republike Cipar, Republike Litve, Velikog Vojvodstva Luksemburga, Republike Mađarske, Republike Malte, Republike Austrije, Portugalske Republike, Rumunjske, Republike Slovenije i Slovačke Republike o simbolima Europske unije	355
53.	Izjava Češke Republike o Povelji Europske unije o temeljnim pravima	355

	Stranica
54. Izjava Savezne Republike Njemačke, Irske, Republike Mađarske, Republike Austrije i Kraljevine Švedske	356
55. Izjava Kraljevine Španjolske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske	356
56. Izjava Irske o članku 3. Protokola o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske u pogledu područja slobode, sigurnosti i pravde	356
57. Izjava Talijanske Republike o sastavu Europskog parlamenta	357
58. Izjava Republike Latvije, Republike Mađarske i Republike Malte o pisanju naziva jedinstvene valute u Ugovorima	357
59. Izjava Kraljevine Nizozemske o članku 312. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	357
60. Izjava Kraljevine Nizozemske o članku 355. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	358
61. Izjava Republike Poljske o Povelji Europske unije o temeljnim pravima	358
62. Izjava Republike Poljske o Protokolu o primjeni Povelje Europske unije o temeljnim pravima na Poljsku i Ujedinjenu Kraljevinu	358
63. Izjava Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske o definiciji izraza „državljeni”	358
64. Izjava Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske o pravu glasa za izbore u Europski parlament	358
65. Izjava Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske o članku 75. Ugovora o funkcioniranju Europske unije	359
Tablice ekvivalenata	361
Ugovor o Europskoj uniji	361

UGOVOR O EUROPSKOJ UNIJI
(PROČIŠĆENA VERZIJA)

PREAMBULA

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ BELGIJANACA, NJEZINO VELIČANSTVO KRALJICA DANSKE, PREDSEDNIK SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE, PREDSEDNIK HELENSKE REPUBLIKE, NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ ŠPANJOLSKE, PREDSEDNIK FRANCUSKE REPUBLIKE, PREDSEDNICA IRSKE, PREDSEDNIK TALIJANSKE REPUBLIKE, NJEGOVA KRALJEVSKA VISOST VELIKI VOJVODA OD LUKSEMBURGA, NJEZINO VELIČANSTVO KRALJICA NIZOZEMSKA, PREDSEDNIK PORTUGALSKE REPUBLIKE, NJEZINO VELIČANSTVO KRALJICA UJEDINJENE KRALJEVINE VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE, ⁽¹⁾

ODLUČNI da označe novu fazu u procesu europske integracije koji je započeo osnivanjem Europskih zajednica,

NADAHNUTI kulturnim, vjerskim i humanističkim nasljeđem Europe iz kojeg su se razvile opće vrijednosti nepovredivih i neotuđivih prava ljudskog bića, slobode, demokracije, jednakosti i vladavine prava,

PODSJEĆAJUĆI na povijesnu važnost okončanja podijeljenosti europskog kontinenta i na potrebu stvaranja čvrstih temelja za izgradnju buduće Europe,

POTVRĐUJUĆI svoju privrženost načelima slobode, demokracije i poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda te vladavine prava,

POTVRĐUJUĆI svoju privrženost temeljnim socijalnim pravima utvrđenima u Europskoj socijalnoj povelji potpisanoj u Torinu 18. listopada 1961. te u Povelji Zajednice o temeljnim socijalnim pravima radnika iz 1989.,

ŽELEĆI produbiti solidarnost među svojim narodima, poštujući njihovu povijest, kulturu i tradicije,

ŽELEĆI dodatno unaprijediti demokratsko i učinkovito funkcioniranje institucija kako bi im se omogućilo bolje obavljanje povjerenih im zadaća unutar jedinstvenog institucionalnog okvira,

ODLUČIVŠI da ostvare jačanje i konvergenciju svojih gospodarstava i uspostave ekonomsku i monetarnu uniju, uključujući jedinstvenu i stabilnu valutu u skladu s odredbama ovog Ugovora i Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

ODLUČNI da promiču gospodarski i socijalni napredak svojih naroda, uzimajući u obzir načelo održivog razvoja i u okviru ostvarivanja unutarnjeg tržišta, čvršće povezanosti i zaštite okoliša, te da provode politike koje osiguravaju da pomaci u gospodarskoj integraciji budu popraćeni usporednim napretkom u drugim područjima,

⁽¹⁾ Republika Bugarska, Češka Republika, Republika Estonija, Republika Hrvatska, Republika Cipar, Republika Latvija, Republika Litva, Mađarska, Republika Malta, Republika Austrija, Republika Poljska, Rumunjska, Republika Slovenija, Slovačka Republika, Republika Finska i Kraljevina Švedska od tada su postale članice Europske unije.

ODLUČIVŠI da ustanove građanstvo zajedničko svim državljanima njihovih zemalja,

ODLUČIVŠI da provode zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku koja uključuje postupno oblikovanje zajedničke obrambene politike koja bi mogla dovesti do zajedničke obrane u skladu s odredbama članka 42., a čime bi se ojačao europski identitet i neovisnost radi promicanja mira, sigurnosti i napretka u Europi i svijetu,

ODLUČIVŠI da olakšaju slobodno kretanje osoba, a da se pritom osigura zaštita i sigurnost njihovih naroda, uspostavljanjem područja slobode, sigurnosti i pravde, u skladu s odredbama ovog Ugovora i Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

ODLUČIVŠI da nastave s procesom stvaranja sve tješnje povezane unije između naroda Europe u kojoj se odluke donose na razini što je moguće bližoj građanima, sukladno načelu supsidijarnosti,

s OBZIROM na daljnje korake koje valja poduzeti radi unapređenja europske integracije,

ODLUČILI SU osnovati Europsku uniju i u tu su svrhu odredili kao svoje opunomoćenike:

(lista opunomoćenika ne reproducira se)

KOJI su se, razmijenivši svoje punomoći, za koje je utvrđeno da su u valjanom i propisanom obliku, sporazumjeli kako slijedi:

GLAVA I.

ZAJEDNIČKE ODREDBE

Članak 1.

(bivši članak 1. UEU-a) ⁽¹⁾

Ovim Ugovorom VISOKE UGOVORNE STRANKE među sobom osnivaju EUROPSKU UNIJU, dalje u tekstu „Unija” kojoj države članice dodjeljuju nadležnosti za postizanje zajedničkih ciljeva.

Ovaj Ugovor označuje novu fazu u procesu stvaranja sve tješnje povezane unije među narodima Europe, u kojoj se odluke donose na što otvoreniji način i na razini što je moguće bližoj građanima.

Unija se temelji na ovom Ugovoru i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (dalje u tekstu „Ugovori”). Ta dva Ugovora imaju istu pravnu vrijednost. Unija zamjenjuje i nasljeđuje Europsku zajednicu.

⁽¹⁾ Ova su upućivanja samo indikativne naravi. Za detaljnije informacije, vidjeti tablice ekvivalenata između stare i nove numeracije Ugovorâ.

Članak 2.

Unija se temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući i prava pripadnika manjina. Te su vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i jednakost žena i muškaraca.

Članak 3.

(bivši članak 2. UEU-a)

1. Cilj je Unije promicanje mira, njezinih vrijednosti i dobrobiti njezinih naroda.
 2. Unija svojim građanima nudi područje slobode, sigurnosti i pravde bez unutarnjih granica, na kojem je osigurano slobodno kretanje osoba zajedno s odgovarajućim mjerama u pogledu nadzora vanjskih granica, azila, useljavanja te sprečavanja i suzbijanja kriminala.
 3. Unija uspostavlja unutarnje tržište. Ona radi na održivom razvoju Europe koji se temelji na uravnoteženom gospodarskom rastu i stabilnosti cijena, visoko konkurentnom socijalnom tržišnom gospodarstvu, s ciljem pune zaposlenosti i društvenog napretka, te visokoj razini zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša. Ona promiče znanstveni i tehnološki napredak.
- Ona suzbija društvenu isključenost i diskriminaciju, promiče socijalnu pravdu i zaštitu, ravnopravnost žena i muškaraca, međugeneracijsku solidarnost i zaštitu prava djeteta.
- Ona promiče ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju te solidarnost među državama članicama.
- Ona poštuje svoju bogatu kulturnu i jezičnu raznolikost te osigurava očuvanje i unapređenje kulturnog nasljeđa Europe.
4. Unija uspostavlja ekonomsku i monetarnu uniju čija je valuta euro.
 5. U svojim odnosima s ostatkom svijeta, Unija podržava i promiče svoje vrijednosti i interese i doprinosi zaštiti svojih građana. Ona doprinosi miru, sigurnosti, održivom razvoju Zemlje, solidarnosti i uzajamnom poštovanju među narodima, slobodnoj i poštenoj trgovini, iskorjenjivanju siromaštva i zaštiti ljudskih prava, osobito prava djeteta, te strogo poštovanju i razvoju međunarodnog prava, uključujući poštovanje načela Povelje Ujedinjenih naroda.
 6. Unija svoje ciljeve ostvaruje odgovarajućim sredstvima, primjerenima nadležnostima koje su joj dodijeljene Ugovorima.

Članak 4.

1. U skladu s člankom 5., države članice zadržavaju nadležnosti koje Ugovorima nisu dodijeljene Uniji.
2. Unija poštuje jednakost država članica pred Ugovorima, kao i njihove nacionalne identitete, koji su neodvojivo povezani s njihovim temeljnim političkim i ustavnim strukturama, uključujući regionalnu i lokalnu samoupravu. Ona poštuje njihove temeljne državne funkcije, uključujući osiguranje teritorijalne cjelovitosti države, očuvanje javnog poretka i zaštitu nacionalne sigurnosti. Nacionalna sigurnost posebice ostaje isključiva odgovornost svake države članice.
3. Na temelju načela lojalne suradnje i uz puno uzajamno poštovanje, Unija i države članice međusobno si pomažu pri obavljanju zadaća koje proizlaze iz Ugovorâ.

Države članice poduzimaju sve odgovarajuće mjere, opće ili posebne, kako bi osigurale ispunjavanje obveza koje proizlaze iz Ugovorâ ili akata institucija Unije.

Države članice olakšavaju ostvarivanje zadaća Unije i suzdržavaju se od svake mjere koja bi mogla ugroziti postizanje ciljeva Unije.

Članak 5.

(bivši članak 5. UEU-a)

1. Granice nadležnosti Unije uređene su načelom dodjeljivanja. Izvršavanje nadležnosti Unije uređeno je načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti.
2. Na temelju načela dodjeljivanja, Unija djeluje samo u granicama nadležnosti koje su joj države članice dodijelile Ugovorima kako bi postigla njima određene ciljeve. Nadležnosti koje Ugovorima nisu dodijeljene Uniji, zadržavaju države članice.
3. Na temelju načela supsidijarnosti, u područjima koja nisu u njezinoj isključivoj nadležnosti, Unija djeluje samo ako i u mjeri u kojoj ciljeve predloženog djelovanja države članice ne mogu dostatno ostvariti na središnjoj, regionalnoj ili lokalnoj razini, nego se zbog opsega ili učinka predloženog djelovanja oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije.

Institucije Unije primjenjuju načelo supsidijarnosti kako je utvrđeno u Protokolu o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti. Nacionalni parlamenti osiguravaju usklađenost s načelom supsidijarnosti u skladu s postupkom koji je određen u tom Protokolu.

4. Na temelju načela proporcionalnosti, sadržaj i oblik djelovanja Unije ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva Ugovora.

Institucije Unije primjenjuju načelo proporcionalnosti kako je utvrđeno u Protokolu o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti.

Članak 6.

(bivši članak 6. UEU-a)

1. Unija priznaje prava, slobode i načela određena Poveljom Europske unije o temeljnim pravima od 7. prosinca 2000., kako je prilagođena u Strasbourgu 12. prosinca 2007., koja ima istu pravnu snagu kao Ugovori.

Odredbama Povelje ni na koji se način ne proširuju nadležnosti Unije kako su utvrđene u Ugovorima.

Prava, slobode i načela Povelje tumače se u skladu s općim odredbama glave VII. Povelje kojima se uređuje njezino tumačenje i primjena, uzimajući u obzir objašnjenja iz Povelje kojima se određuju izvori tih odredaba.

2. Unija pristupa Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. To pristupanje ne utječe na nadležnosti Unije kako su utvrđene u Ugovorima.

3. Temeljna prava, kako su zajamčena Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i kako proizlaze iz ustavnih tradicija zajedničkih državama članicama, čine opća načela prava Unije.

Članak 7.

(bivši članak 7. UEU-a)

1. Na temelju obrazloženog prijedloga jedne trećine država članica, Europskog parlamenta ili Europske komisije, Vijeće može, odlučujući većinom od četiri petine svojih članova uz prethodnu suglasnost Europskog parlamenta, utvrditi da postoji očita opasnost da država članica teško prekrši vrijednosti iz članka 2. Prije nego što to utvrdi, Vijeće saslušava dotičnu državu članicu i može joj uputiti preporuke odlučujući u skladu s istim postupkom.

Vijeće redovito provjerava postoje li i dalje razlozi koji su bili temelj za takvo utvrđenje.

2. Europsko vijeće, odlučujući jednoglasno, na prijedlog jedne trećine država članica ili Europske komisije te uz prethodnu suglasnost Europskog parlamenta može utvrditi da država članica teško i trajno krši vrijednosti iz članka 2. nakon što pozove dotičnu državu članicu da se očituje.

3. Ako je utvrđeno kršenje temeljem stavka 2., Vijeće može, kvalificiranom većinom odlučiti da se dotičnoj državi članici suspendiraju određena prava koja proizlaze iz primjene Ugovorâ, uključujući pravo glasa predstavnika vlade te države članice u Vijeću. Pritom Vijeće uzima u obzir moguće posljedice takve suspenzije na prava i obveze fizičkih i pravnih osoba.

Obveze dotične države članice temeljem Ugovorâ u svakom slučaju i dalje obvezuju tu državu.

4. Vijeće može kvalificiranom većinom naknadno odlučiti izmijeniti ili opozvati mjere poduzete temeljem stavka 3., ako su se promijenile okolnosti zbog kojih su mjere uvedene.

5. Modaliteti glasovanja koji se primjenjuju na Europski parlament, Europsko vijeće i Vijeće za potrebe ovog članka utvrđeni su u članku 354. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Članak 8.

1. Unija razvija poseban odnos sa susjednim zemljama radi uspostave područja blagostanja i dobrosusjedskih odnosa, utemeljen na vrijednostima Unije i obilježen bliskim i miroljubivim odnosima koji se temelje na suradnji.

2. Za potrebe stavka 1., Unija može sklapati posebne sporazume s dotičnim zemljama. Ti sporazumi mogu sadržavati uzajamna prava i obveze kao i mogućnost zajedničkog poduzimanja aktivnosti. Njihova je provedba predmet periodičnih savjetovanja.

GLAVA II.

ODREDBE O DEMOKRATSKIM NAČELIMA

Članak 9.

U svim svojim aktivnostima Unija poštuje načelo jednakosti svojih građana kojima njezine institucije, tijela, uredi i agencije posvećuju jednaku pozornost. Svaki državljanin države članice građanin je Unije. Građanstvo Unije dodaje se nacionalnom državljanstvu i ne zamjenjuje ga.

Članak 10.

1. Funkcioniranje Unije temelji se na predstavničkoj demokraciji.

2. Građani su neposredno predstavljeni na razini Unije u Europskom parlamentu.

Države članice u Europskom vijeću predstavljaju njihovi šefovi država ili vlada, a u Vijeću ih predstavljaju njihove vlade, koje su i same demokratski odgovorne svojim parlamentima ili svojim građanima.

3. Svaki građanin ima pravo sudjelovati u demokratskom životu Unije. Odluke se donose na što otvoreniji način i na razini što je moguće bližoj građanima.

4. Političke stranke na europskoj razini doprinose stvaranju europske političke svijesti i izražavanju volje građana Unije.

Članak 11.

1. Institucije građanima i predstavničkim udrugama na odgovarajući način omogućuju da objave i javno razmijene svoje stavove u svim područjima djelovanja Unije.
2. Institucije održavaju otvoren, transparentan i redovit dijalog s predstavničkim udrugama i civilnim društvom.
3. Europska komisija obavlja šira savjetovanja sa zainteresiranim strankama kako bi osigurala koherentno i transparentno djelovanje Unije.
4. Najmanje jedan milijun građana, državljana znatnog broja država članica, može na svoju inicijativu pozvati Europsku komisiju da u okviru svojih ovlasti podnese odgovarajući prijedlog o pitanjima za koja građani smatraju da je potreban pravni akt Unije u svrhu provedbe Ugovorâ.

Postupci i uvjeti koji se zahtijevaju za takvu građansku inicijativu određuju se u skladu s člankom 24. stavkom prvim Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Članak 12.

Nacionalni parlamenti aktivno doprinose dobrom funkcioniranju Unije na način da:

- (a) ih institucije Unije informiraju i da im se prosljeđuju nacrti zakonodavnih akata Unije u skladu s Protokolom o ulozi nacionalnih parlamenata u Europskoj uniji;
- (b) se brinu da se poštuje načelo supsidijarnosti u skladu s postupcima predviđenima Protokolom o primjeni načelâ supsidijarnosti i proporcionalnosti;
- (c) u okviru područja slobode, sigurnosti i pravde sudjeluju u ocjeni mehanizama za provedbu politika Unije u tom području u skladu s člankom 70. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i uključuju se u politički nadzor Europolâ i ocjenu aktivnosti Eurojustâ u skladu s člancima 88. i 85. tog Ugovora;
- (d) sudjeluju u postupcima revizije Ugovorâ u skladu s člankom 48. ovog Ugovora;
- (e) ih se obavješćuje o zahtjevima za pristupanje Uniji u skladu s člankom 49. ovog Ugovora;
- (f) sudjeluju u međuparlamentarnoj suradnji nacionalnih parlamenata i suradnji s Europskim parlamentom u skladu s Protokolom o ulozi nacionalnih parlamenata u Europskoj uniji.

GLAVA III.

ODREDBE O INSTITUCIJAMA

Članak 13.

1. Unija ima institucionalni okvir čiji je cilj promicati njezine vrijednosti, zalagati se za njezine ciljeve, služiti njezinim interesima, interesima njezinih građana i interesima država članica te osigurati koherentnost, učinkovitost i kontinuitet njezinih politika i djelovanja.

Institucije Unije su:

- Europski parlament,
- Europsko vijeće,
- Vijeće,
- Europska komisija (dalje u tekstu: "Komisija"),
- Sud Europske unije,
- Europska središnja banka,
- Revizorski sud.

2. Svaka institucija djeluje u granicama ovlasti koje su joj dodijeljene u Ugovorima i u skladu s njima određenim postupcima, uvjetima i ciljevima. Institucije međusobno održavaju lojalnu suradnju.

3. Odredbe koje se odnose na Europsku središnju banku i Revizorski sud te detaljne odredbe o ostalim institucijama određene su Ugovorom o funkcioniranju Europske unije.

4. Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji pomažu Gospodarski i socijalni odbor te Odbor regija, koji imaju savjetodavnu ulogu.

Članak 14.

1. Europski parlament, zajedno s Vijećem, izvršava zakonodavne i proračunske funkcije. On izvršava funkcije političkog nadzora i savjetovanja kako je utvrđeno u Ugovorima. On bira predsjednika Komisije.

2. Europski parlament sastavljen je od predstavnika građana Unije. Njihov broj ne smije biti veći od sedam stotina pedeset, ne računajući predsjednika. Zastupljenost građana je degresivno proporcionalna, a minimalni prag je šest članova iz svake države članice. Nijednoj državi članici ne dodjeljuje se više od devedeset šest mjesta.

Europsko vijeće, na inicijativu Europskog parlamenta i uz njegovu suglasnost, jednoglasno usvaja odluku kojom se utvrđuje sastav Europskog parlamenta, poštujući načela iz prvog podstavka.

3. Članovi Europskog parlamenta biraju se na razdoblje od pet godina slobodnim i tajnim glasanjem na općim neposrednim izborima.

4. Europski parlament iz redova svojih članova bira predsjednika i predsjedništvo.

Članak 15.

1. Europsko vijeće daje Uniji potreban poticaj za njezin razvoj i utvrđuje opće političke smjernice i prioritete tog razvoja. Europsko vijeće ne izvršava zakonodavne funkcije.

2. Europsko vijeće sastoji se od šefova država ili vlada država članica zajedno s njegovim predsjednikom i s predsjednikom Komisije. Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku sudjeluje u njegovu radu.

3. Europsko vijeće sastaje se dvaput svakih šest mjeseci na poziv svojeg predsjednika. Kada to nalaže dnevni red, članovi Europskog vijeća mogu odlučiti da svakome od njih pomaže ministar, a u slučaju predsjednika Komisije, član Komisije. Kada to nalaže situacija, predsjednik saziva izvanredni sastanak Europskog vijeća.

4. Osim ako je Ugovorima drukčije predviđeno, odluke Europskog vijeća donose se konsenzusom.

5. Europsko vijeće bira svojeg predsjednika kvalificiranom većinom na razdoblje od dvije i pol godine koje se može jednom obnoviti. U slučaju spriječenosti ili teže povrede dužnosti, Europsko vijeće može okončati mandat predsjednika u skladu s istim postupkom.

6. Predsjednik Europskog vijeća:

- (a) predsjedava i potiče njegov rad;
- (b) osigurava pripremu i kontinuitet rada Europskog vijeća u suradnji s predsjednikom Komisije i na temelju rada Vijeća za opće poslove;
- (c) nastoji omogućiti koheziju i postizanje konsenzusa u okviru Europskog vijeća;
- (d) podnosi izvješće Europskom parlamentu nakon svakog sastanka Europskog vijeća.

Predsjednik Europskog vijeća, na svojoj razini i u tom svojstvu, osigurava vanjsko predstavljanje Unije kada je riječ o pitanjima koja se odnose na njezinu zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku, ne dovodeći u pitanje ovlasti Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku.

Predsjednik Europskog vijeća ne obnaša nacionalnu dužnost.

Članak 16.

1. Vijeće zajedno s Europskim parlamentom izvršava zakonodavne i proračunske funkcije. Ono obavlja funkcije utvrđivanja politika i koordinacije, kako je utvrđeno u Ugovorima.
2. Vijeće se sastoji od po jednog predstavnika svake države članice na ministarskoj razini, koji smije preuzimati obveze u ime vlade dotične države članice i glasovati.
3. Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom, osim ako je u Ugovorima drukčije predviđeno.
4. Od 1. studenoga 2014. kvalificirana većina utvrđuje se kao većina koju čini najmanje 55 % članova Vijeća, sačinjena od najmanje petnaest članova i kojom su predstavljene države članice koje zajedno čine najmanje 65 % stanovništva Unije.

Blokirajuća manjina mora uključivati najmanje četiri člana Vijeća; u protivnome se smatra da je kvalificirana većina postignuta.

Ostali aranžmani kojima se uređuje kvalificirana većina utvrđeni su u članku 238. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

5. Prijelazne odredbe koje se odnose na definiciju kvalificirane većine koje se primjenjuju do 31. listopada 2014. i odredbe koje se primjenjuju od 1. studenoga 2014. do 31. ožujka 2017. utvrđene su u Protokolu o prijelaznim odredbama.

6. Vijeće zasjeda u različitim sastavima čiji se popis usvaja u skladu s člankom 236. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Vijeće za opće poslove osigurava dosljednost u radu različitih sastava Vijeća. Ono priprema i osigurava nastavno postupanje nakon sastanka Europskog vijeća, u suradnji s predsjednikom Europskog vijeća i Komisijom.

Vijeće za vanjske poslove na temelju strateških smjernica koje utvrđuje Europsko vijeće, oblikuje vanjsko djelovanje Unije i osigurava dosljednost djelovanja Unije.

7. Odbor stalnih predstavnika vlada država članica odgovoran je za pripremu rada Vijeća.

8. Vijeće se sastaje javno kada raspravlja i glasuje o nacrtu zakonodavnog akta. U tu je svrhu svaki sastanak Vijeća podijeljen na dva dijela, na način da je jedan dio posvećen raspravi zakonodavnih akata Unije, a drugi aktivnostima koje nisu zakonodavne.

9. Dužnost predsjedanja sastavima Vijeća, osim kada je riječ o sastavu Vijeća za vanjske poslove, obnašaju predstavnici država članica u Vijeću na temelju ravnopravne rotacije, u skladu s uvjetima utvrđenima u skladu s člankom 236. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Članak 17.

1. Komisija promiče opći interes Unije i u tu svrhu poduzima odgovarajuće inicijative. Osigurava primjenu Ugovorâ i mjera koje na temelju njih donose institucije. Ona nadzire primjenu prava Unije pod kontrolom Suda Europske unije. Izvršava proračun i upravlja programima. Izvršava koordinacijske, izvršne i upravljačke funkcije, kako je utvrđeno u Ugovorima. Osim u slučaju zajedničke vanjske i sigurnosne politike i u drugim slučajevima predviđenima u Ugovorima, ona osigurava vanjsko predstavljanje Unije. Pokreće godišnje i višegodišnje planiranje programa Unije radi ostvarivanja međuinstitucionalnih sporazuma.

2. Zakonodavni akti Unije mogu se donijeti samo na temelju prijedloga Komisije, osim ako je Ugovorima drukčije predviđeno. Ostali se akti donose na temelju prijedloga Komisije ako je to predviđeno Ugovorima.

3. Mandat Komisije traje pet godina.

Članovi Komisije biraju se na temelju njihove opće sposobnosti i europskog opredjeljenja, iz redova osoba čija je neovisnost neupitna.

U obavljanju svojih zaduženja Komisija je u potpunosti neovisna. Ne dovodeći u pitanje članak 18. stavak 2., članovi Komisije ne traže i ne primaju napatke od bilo koje vlade ili koje druge institucije, tijela, ureda ili subjekta. Suzdržavaju se od svakog djelovanja koje je nespojivo s njihovim dužnostima ili obavljanjem njihovih zadaća.

4. Komisija imenovana u razdoblju od dana stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona do 31. listopada 2014. sastoji se od po jednog državljanina svake države članice, uključujući njezina predsjednika i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku koji je jedan od njezinih potpredsjednika.

5. Od 1. studenoga 2014. Komisija se sastoji od onog broja članova, uključujući njezina predsjednika i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, koji odgovara dvjema trećinama broja država članica, osim ako Europsko vijeće jednoglasno odluči taj broj izmijeniti.

Članovi Komisije biraju se među državljanima država članica na temelju sustava strogo ravnopravne rotacije među državama članicama koji odražava demografski i zemljopisni spektar svih država članica. Sustav se uspostavlja jednoglasnom odlukom Europskog vijeća u skladu s člankom 244. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

6. Predsjednik Komisije:

(a) utvrđuje smjernice u okviru kojih Komisija treba raditi;

(b) odlučuje o unutarnjem ustroju Komisije, osiguravajući da ona djeluje dosljedno, učinkovito i kao kolegijalno tijelo;

(c) imenuje potpredsjednike, osim Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, iz redova članova Komisije.

Član Komisije podnosi ostavku ako to zatraži predsjednik. Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku podnosi ostavku u skladu s postupkom određenim u članku 18. stavku 1., ako to zatraži predsjednik.

7. Uzimajući u obzir izbore za Europski parlament te nakon održavanja odgovarajućih savjetovanja, Europsko vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, predlaže Europskom parlamentu kandidata za predsjednika Komisije. Europski parlament bira toga kandidata većinom glasova svojih članova. Ako kandidat ne dobije potrebnu većinu glasova, Europsko vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, u roku od jednog mjeseca predlaže novog kandidata kojeg Europski parlament bira prema istom postupku.

Vijeće, zajedničkom suglasnošću s izabranim predsjednikom, utvrđuje popis ostalih osoba koje predlaže za imenovanje članovima Komisije. Izbor tih osoba obavlja se na temelju prijedloga država članica u skladu s kriterijima određenima u stavku 3. drugom podstavku i stavku 5. drugom podstavku.

Predsjednika, Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i ostale članove Komisije kolektivno, kao tijelo, glasovanjem potvrđuje Europski parlament. Na temelju takve potvrde Komisiju imenuje Europsko vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom.

8. Komisija je kolektivno, kao tijelo, odgovorna Europskom parlamentu. U skladu s člankom 234. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Europski parlament može glasovati o nepovjerenju Komisiji. U slučaju izglasavanja nepovjerenja, članovi Komisije kolektivno, kao tijelo, podnose ostavku, a Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku podnosi ostavku na dužnosti koje obavlja u Komisiji.

Članak 18.

1. Europsko vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom uz suglasnost predsjednika Komisije, imenuje Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku. Europsko vijeće može okončati njegov mandat istim postupkom.

2. Visoki predstavnik vodi zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku Unije. Svojim prijedlozima doprinosi razvoju te politike koju provodi u skladu s mandatom koji mu dodjeljuje Vijeće. Isto se primjenjuje i na zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku.

3. Visoki predstavnik predsjeda Vijećem za vanjske poslove.

4. Visoki predstavnik jedan je od potpredsjednika Komisije. On osigurava dosljednost vanjskog djelovanja Unije. U Komisiji je odgovoran za njezine obveze u pogledu vanjskih odnosa i za usklađivanje drugih aspekata vanjskog djelovanja Unije. Pri izvršavanju tih zaduženja u Komisiji, i samo za potrebe tih zaduženja, Visokog predstavnika obvezuju postupci Komisije u mjeri u kojoj je to u skladu sa stavcima 2. i 3.

Članak 19.

1. Sud Europske unije obuhvaća Sud, Opći sud i specijalizirane sudove. On osigurava poštovanje prava pri tumačenju i primjeni Ugovorâ.

Države članice osiguravaju pravne lijekove dostatne za osiguranje učinkovite pravne zaštite u područjima obuhvaćenima pravom Unije.

2. Sud se sastoji od po jednog suca po državi članici. Pomažu mu nezavisni odvjetnici.

Opći sud uključuje najmanje jednog suca po državi članici.

Suci i nezavisni odvjetnici Suda te suci Općeg suda biraju se iz redova osoba čija je neovisnost neupitna i koje ispunjavaju uvjete određene člancima 253. i 254. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Imenuju ih vlade država članica zajedničkom suglasnošću na razdoblje od šest godina. Suci i nezavisni odvjetnici kojima je istekla dužnost mogu biti ponovno imenovani.

3. Sud Europske unije, u skladu s Ugovorima:

(a) donosi odluke u postupcima koje pokreću države članice, institucije ili fizičke ili pravne osobe;

(b) odlučuje o prethodnim pitanjima, na zahtjev sudova država članica, o tumačenju prava Unije ili valjanosti akata koje su usvojile institucije;

(c) donosi odluke u ostalim slučajevima predviđenima Ugovorima.

GLAVA IV.

ODREDBE O POJAČANOJ SURADNJI

Članak 20.

(bivši članci od 27.a do 27.e, članci od 40. do 40.b i članci od 43. do 45. UEU-a te bivši članci 11. i 11.a UEZ-a)

1. Države članice koje među sobom žele uspostaviti pojačanu suradnju u okviru neisključivih nadležnosti Unije mogu koristiti njezine institucije i izvršavati te nadležnosti primjenjujući odgovarajuće odredbe Ugovorâ, podložno ograničenjima i u skladu s detaljnim aranžmanima utvrđenima u ovom članku i člancima od 326. do 334. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Pojačana suradnja usmjerena je na unapređivanje ciljeva Unije, zaštitu njezinih interesa i jačanje procesa njezine integracije. Takva je suradnja u svako doba otvorena svim državama članicama u skladu s člankom 328. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

2. Odluku kojom se daje ovlaštenje za pojačanu suradnju Vijeće donosi kao krajnje sredstvo, kada utvrdi da ciljeve takve suradnje Unija kao cjelina ne može ostvariti u razumnom roku, i pod uvjetom da u njoj sudjeluje najmanje devet država članica. Vijeće djeluje u skladu s postupkom predviđenim u članku 329. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

3. Svi članovi Vijeća mogu sudjelovati u vijećanju, ali u glasovanju sudjeluju samo članovi Vijeća koji predstavljaju države članice koje sudjeluju u pojačanoj suradnji. Pravila glasanja određena su u članku 330. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

4. Akti usvojeni u okviru pojačane suradnje obvezuju samo države članice koje u njoj sudjeluju. Oni se ne smatraju dijelom pravne stečevine koju moraju prihvatiti države kandidatkinje za pristupanje Uniji.

GLAVA V.

OPĆE ODREDBE O VANJSKOM DJELOVANJU UNIJE I POSEBNE ODREDBE O ZAJEDNIČKOJ VANJSKOJ I SIGURNOSNOJ POLITICI

POGLAVLJE 1.

OPĆE ODREDBE O VANJSKOM DJELOVANJU UNIJE

Članak 21.

1. Djelovanje Unije na međunarodnoj sceni vodi se načelima koja su nadahnjivala njezino stvaranje, razvoj i proširenje i koja ona nastoji promicati u ostatku svijeta: demokraciji, vladavini prava, univerzalnosti i nedjeljivosti ljudskih prava i temeljnih sloboda, poštovanju ljudskog dostojanstva, načelima jednakosti i solidarnosti te poštovanju načelâ Povelje Ujedinjenih naroda i međunarodnog prava.

Unija nastoji razvijati odnose i graditi partnerstva s trećim zemljama i međunarodnim, regionalnim ili globalnim organizacijama s kojima dijeli načela iz prvog podstavka. Ona promiče multilateralna rješenja zajedničkih problema, osobito u okviru Ujedinjenih naroda.

2. Unija utvrđuje i provodi zajedničke politike i djelovanja i nastoji ostvariti visok stupanj suradnje u svim područjima međunarodnih odnosa radi:

(a) zaštite svojih vrijednosti, temeljnih interesa, sigurnosti, neovisnosti i cjelovitosti;

- (b) učvršćivanja i podrške demokraciji, vladavini prava, ljudskim pravima i načelima međunarodnog prava;
- (c) očuvanja mira, sprečavanja sukoba i jačanja međunarodne sigurnosti u skladu s ciljevima i načelima Povelje Ujedinjenih naroda, načelima Helsinškoga završnog akta i ciljevima Pariške povelje, uključujući i one koji se odnose na vanjske granice;
- (d) podupiranja održivog gospodarskog i socijalnog razvoja te razvoja zaštite okoliša u zemljama u razvoju, prvenstveno radi iskorjenjivanja siromaštva;
- (e) poticanja integracije svih zemalja u svjetsko gospodarstvo, uključujući i postupnim ukidanjem ograničenja u međunarodnoj trgovini;
- (f) pružanja pomoći razvoju međunarodnih mjera za očuvanje i poboljšanje kvalitete okoliša i održivog upravljanja svjetskim prirodnim bogatstvima, kako bi osigurala održivi razvoj;
- (g) pružanja pomoći stanovništvu, zemljama i regijama pogođenima prirodnim nepogodama ili nesrećama izazvanima ljudskim djelovanjem; te
- (h) promicanja međunarodnog sustava utemeljenog na snažnijoj multilateralnoj suradnji i dobrom globalnom upravljanju.

3. Unija poštuje načela i ostvaruje ciljeve određene u stavcima 1. i 2. u razvoju i provedbi različitih područja vanjskog djelovanja Unije koja su obuhvaćena ovom glavom i dijelom petim Ugovora o funkcioniranju Europske unije i vanjskih aspekata svojih drugih politika.

Unija osigurava koherentnost među različitim područjima svojeg vanjskog djelovanja, kao i između njih i svojih drugih politika. Vijeće i Komisija, uz pomoć Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, osiguravaju tu koherentnost i surađuju u tu svrhu.

Članak 22.

1. Na temelju načela i ciljeva određenih u članku 21., Europsko vijeće utvrđuje strateške interese i ciljeve Unije.

Odluke Europskog vijeća o strateškim interesima i ciljevima Unije odnose se na zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku te na ostala područja vanjskog djelovanja Unije. Takve se odluke mogu odnositi na odnose Unije s određenom zemljom ili regijom ili mogu biti tematske prirode. U njima se utvrđuje njihovo trajanje te sredstva koja su Unija i države članice dužne osigurati.

Europsko vijeće odlučuje jednoglasno, na preporuku Vijeća, usvojenu od strane potonjeg na temelju aranžmana utvrđenih za svako područje. Odluke Europskog vijeća provode se u skladu s postupcima predviđenima u Ugovorima.

2. Vijeću mogu zajedničke prijedloge podnositi Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, za područje zajedničke vanjske i sigurnosne politike, a Komisija za ostala područja vanjskog djelovanja.

POGLAVLJE 2.

POSEBNE ODREDBE O ZAJEDNIČKOJ VANJSKOJ I SIGURNOSNOJ POLITICI

ODJELJAK 1.

ZAJEDNIČKE ODREDBE

Članak 23.

Djelovanje Unije na međunarodnoj sceni, na temelju ovog poglavlja, rukovodi se načelima i ostvaruje ciljeve općih odredaba utvrđenih u poglavlju 1. te se provodi u skladu s tim odredbama.

Članak 24.

(bivši članak 11. UEU-a)

1. Nadležnost Unije u pitanjima zajedničke vanjske i sigurnosne politike obuhvaća sva područja vanjske politike i sva pitanja koja se odnose na sigurnost Unije, uključujući i postupno oblikovanje zajedničke obrambene politike koja bi mogla voditi prema zajedničkoj obrani.

Zajednička vanjska i sigurnosna politika podliježe posebnim pravilima i postupcima. Utvrđuju je i provode Europsko vijeće i Vijeće, odlučujući jednoglasno, osim ako je Ugovorima drukčije predviđeno. Usvajanje zakonodavnih akata je isključeno. Zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku provode Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i države članice u skladu s Ugovorima. Posebna uloga Europskog parlamenta i Komisije u tom području utvrđena je Ugovorima. Sud Europske unije nema nadležnost u odnosu na te odredbe, izuzev nadležnosti za praćenje usklađenosti s člankom 40. ovog Ugovora i ispitivanja zakonitosti određenih odluka kako je predviđeno člankom 275. stavkom drugim Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

2. U okviru načela i ciljeva svojeg vanjskog djelovanja, Unija vodi, utvrđuje i provodi zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku na temelju razvoja uzajamne političke solidarnosti među državama članicama, identifikacije pitanja od općeg interesa i ostvarenja sve većeg stupnja konvergencije djelovanja država članica.

3. Države članice aktivno i bez zadržke podupiru vanjsku i sigurnosnu politiku Unije u duhu lojalnosti i uzajamne solidarnosti i u skladu su s djelovanjem Unije u tom području.

Države članice zajednički rade na jačanju i razvijanju svoje uzajamne političke solidarnosti. One se suzdržavaju od svakog djelovanja koje je suprotno interesima Unije ili koje bi moglo narušiti njezinu učinkovitost kao kohezivne snage u međunarodnim odnosima.

Vijeće i Visoki predstavnik osiguravaju usklađenost s tim načelima.

Članak 25.

(bivši članak 12. UEU-a)

Unija vodi zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku:

- (a) utvrđivanjem općih smjernica;
- (b) donošenjem odluka kojima se utvrđuju:
 - i. djelovanja koje Unija treba poduzeti;
 - ii. stajališta koja Unija treba zauzeti;
 - iii. aranžmani za provedbu odluka iz točaka i. i ii.;te
- (c) jačanjem sustavne suradnje među državama članicama u vođenju politike.

Članak 26.

(bivši članak 13. UEU-a)

1. Europsko vijeće prepoznaje strateške interese Unije, određuje ciljeve i utvrđuje opće smjernice zajedničke vanjske i sigurnosne politike, uključujući za pitanja s implikacijama u području obrane. Ono donosi potrebne odluke.

Ako to nalaže međunarodni razvoj događaja, predsjednik Europskog vijeća saziva izvanredni sastanak Europskog vijeća radi utvrđivanja strateških odrednica politike Unije u odnosu na takav razvoj događaja.

2. Vijeće oblikuje zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku i donosi odluke potrebne za njezino utvrđivanje i provedbu na temelju općih smjernica i strateških odrednica utvrđenih od strane Europskog vijeća.

Vijeće i Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku osiguravaju jedinstvo, koherentnost i učinkovitost djelovanja Unije.

3. Zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku provode Visoki predstavnik i države članice, koristeći nacionalna sredstva i sredstva Unije.

Članak 27.

1. Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, koji predsjedava Vijećem za vanjske poslove, svojim prijedlozima doprinosi razvoju zajedničke vanjske i sigurnosne politike i osigurava provedbu odluka koje donose Europsko vijeće i Vijeće.
2. Visoki predstavnik predstavlja Uniju u pitanjima koja se odnose na zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku. On u ime Unije vodi politički dijalog s trećima i izražava stajalište Unije u međunarodnim organizacijama i na međunarodnim konferencijama.
3. U ispunjavanju njegovog mandata, Visokom predstavniku pomaže Europska služba za vanjsko djelovanje. Ta služba surađuje s diplomatskim službama država članica i sastavljena je od dužnosnika iz odgovarajućih odjela Glavnog tajništva Vijeća i Komisije kao i osoblja upućenog iz nacionalnih diplomatskih službi država članica. Ustroj i funkcioniranje Europske službe za vanjsko djelovanje utvrđuje se odlukom Vijeća. Vijeće odlučuje na prijedlog Visokog predstavnika nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i uz prethodnu suglasnost Komisije.

Članak 28.

(bivši članak 14. UEU-a)

1. Kada međunarodna situacija zahtijeva operativno djelovanje Unije, Vijeće donosi potrebne odluke. U njima se utvrđuju njihovi ciljevi, područje primjene, sredstva koja Uniji stoje na raspolaganju, ako je potrebno i njihovo trajanje, te uvjeti za njihovu provedbu.

Ako se promijene okolnosti koje bitno utječu na pitanje koje je predmetom takve odluke, Vijeće preispituje načela i ciljeve te odluke i donosi potrebne odluke.

2. Odluke iz stavka 1. obvezuju države članice u pogledu stajališta koja one zauzimaju i u pogledu njihovog djelovanja.
3. Kada se planira usvajanje nacionalnog stajališta ili djelovanje na nacionalnoj razini na temelju odluke iz stavka 1., potrebno je da države članice na vrijeme dostave obavijest o tome kako bi se, ako je potrebno, omogućilo prethodno savjetovanje u Vijeću. Obveza dostavljanja prethodne obavijesti ne odnosi se na mjere koje samo predstavljaju prenošenje odluka Vijeća na nacionalnu razinu.
4. U slučaju neodoljive potrebe koja proizlazi iz promijenjene situacije, a u nedostatku preispitivanja odluke Vijeća iz stavka 1., države članice mogu hitno poduzeti potrebne mjere, vodeći računa o općim ciljevima te odluke. Dotična država članica odmah obavješćuje Vijeće o svim takvim mjerama.
5. U slučaju bilo kakvih značajnih poteškoća u provedbi odluke iz ovog članka, država članica ih je dužna uputiti Vijeću, koje o njima raspravlja i traži odgovarajuća rješenja. Ta rješenja ne smiju biti u suprotnosti s ciljevima odluke iz stavka 1. ili narušavati njezinu učinkovitost.

Članak 29.

(bivši članak 15. UEU-a)

Vijeće donosi odluke koje utvrđuju pristup Unije pojedinom pitanju zemljopisne ili tematske naravi. Države članice osiguravaju da njihove nacionalne politike budu u skladu sa stajalištima Unije.

Članak 30.

(bivši članak 22. UEU-a)

1. Bilo koja država članica, Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku ili Visoki predstavnik uz potporu Komisije mogu Vijeću uputiti pitanje koje se odnosi na zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku te mu mogu podnositi inicijative ili prijedloge, ako je to primjereno.

2. U slučajevima koji zahtijevaju brzu odluku, Visoki predstavnik, po službenoj dužnosti ili na zahtjev države članice, saziva izvanredni sastanak Vijeća u roku od četrdeset osam sati ili, u slučaju hitnosti, u kraćem roku.

Članak 31.

(bivši članak 23. UEU-a)

1. Odluke na temelju ovog poglavlja donose Europsko vijeće i Vijeće, odlučujući jednoglasno, osim ako je ovim poglavljem predviđeno drukčije. Donošenje zakonodavnih akata je isključeno.

Ako glasuje suzdržano, svaki član Vijeća može obrazložiti svoju suzdržanost davanjem formalne izjave na temelju ovog podstavka. U tom slučaju nije obvezan primjenjivati tu odluku, ali prihvaća da ona obvezuje Uniju. U duhu uzajamne solidarnosti dotična država članica suzdržava se od svakog djelovanja koje bi moglo biti u suprotnosti ili onemogućavati djelovanje Unije na temelju te odluke, a ostale države članice poštuju njezino stajalište. Ako članovi Vijeća koji na taj način obrazlože svoju suzdržanost predstavljaju najmanje jednu trećinu država članica koje zajedno čine najmanje jednu trećinu stanovništva Unije, odluka se ne donosi.

2. Odstupajući od odredaba stavka 1., Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom:

- pri donošenju odluke kojom se utvrđuje djelovanje ili stajalište Unije na temelju odluke Europskog vijeća koja se odnosi na strateške interese i ciljeve Unije, kako je navedeno u članku 22. stavku 1.,
- pri donošenju odluke kojom se utvrđuje djelovanje ili stajalište Unije, na prijedlog koji Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku predstavi nakon posebnog zahtjeva Europskog vijeća, podnesenog na vlastitu inicijativu ili na inicijativu Visokog predstavnika,

- pri donošenju svih odluka kojima se provodi odluka kojom se utvrđuje djelovanje ili stajalište Unije,
- kada se imenuje posebni predstavnik u skladu s člankom 33.

Ako član Vijeća izjavi da se zbog ključnih i navedenih razloga nacionalne politike namjerava suprotstaviti donošenju odluke o kojoj se odlučuje kvalificiranom većinom, glasovanje se ne provodi. Visoki predstavnik će u neposrednom savjetovanju s državom članicom o kojoj je riječ tražiti rješenje koje je za nju prihvatljivo. Ako on u tome ne uspije, Vijeće može, odlučujući kvalificiranom većinom, zatražiti da se to pitanje uputi Europskom vijeću na jednoglasno odlučivanje.

3. Europsko vijeće može jednoglasno donijeti odluku kojom se određuje da Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom u slučajevima koji nisu slučajevi iz stavka 2.
4. Stavci 2. i 3. ne primjenjuju se na odluke koje imaju implikacije u području vojske ili obrane.
5. O postupovnim pitanjima Vijeće odlučuje većinom glasova svojih članova.

Članak 32.

(bivši članak 16. UEU-a)

Kako bi se utvrdio zajednički pristup, države se članice međusobno u okviru Europskog vijeća i Vijeća savjetuju o svakom pitanju vanjske i sigurnosne politike koje je od općeg interesa. Prije poduzimanja bilo kakvog djelovanja na međunarodnoj sceni ili preuzimanja bilo koje obveze koja bi mogla utjecati na interese Unije, svaka država članica savjetuje se s ostalim državama članicama u okviru Europskog vijeća ili Vijeća. Države članice konvergencijom svojih djelovanja osiguravaju da Unija može afirmirati svoje interese i vrijednosti na međunarodnoj sceni. Države članice pokazuju međusobnu solidarnost.

Kada Europsko vijeće ili Vijeće utvrdi zajednički pristup Unije u smislu prvog stavka, Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i ministri vanjskih poslova država članica koordiniraju svoje aktivnosti unutar Vijeća.

Diplomatske misije država članica i misije Unije u trećim zemljama i međunarodnim organizacijama surađuju i doprinose oblikovanju i provedbi zajedničkog pristupa.

Članak 33.

(bivši članak 18. UEU-a)

Vijeće može, na prijedlog Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, imenovati posebnog predstavnika s mandatom u pogledu nekog posebnog političkog pitanja. Posebni predstavnik je u izvršavanju svojeg mandata odgovoran Visokom predstavniku.

Članak 34.

(bivši članak 19. UEU-a)

1. Države članice koordiniraju svoje djelovanje u međunarodnim organizacijama i na međunarodnim konferencijama. U tim forumima one podržavaju stajališta Unije. Tu koordinaciju organizira Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku.

U međunarodnim organizacijama i na međunarodnim konferencijama, gdje ne sudjeluju sve države članice, one koje sudjeluju podržavaju stajališta Unije.

2. U skladu s člankom 24. stavkom 3., države članice zastupljene u međunarodnim organizacijama ili na međunarodnim konferencijama u kojima ne sudjeluju sve države članice, redovito obavješćuju ostale države članice i Visokog predstavnika o svim pitanjima od zajedničkog interesa.

Države članice koje su ujedno članice Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda uskladit će svoje djelovanje i u potpunosti obavješćivati ostale države članice i Visokog predstavnika. Države članice koje su članice Vijeća sigurnosti brane u obavljanju svojih funkcija stajališta i interese Unije, ne dovodeći u pitanje svoje obveze prema odredbama Povelje Ujedinjenih naroda.

Kada Unija utvrdi stajalište o određenom pitanju koje je na dnevnom redu Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda, države članice koje su članice Vijeća sigurnosti zahtijevaju da Visoki predstavnik bude pozvan da iznese stajalište Unije.

Članak 35.

(bivši članak 20. UEU-a)

Diplomatske i konzularne misije država članica i delegacije Unije u trećim zemljama i na međunarodnim konferencijama te njihova predstavništva pri međunarodnim organizacijama surađuju kako bi osigurali poštovanje i provođenje odluka o utvrđivanju stajališta i djelovanja Unije koje su donesene na temelju ovog poglavlja.

Svoju suradnju oni unapređuju razmjenom podataka i provođenjem zajedničkih procjena.

One doprinose provedbi prava građana Unije na zaštitu na državnom području trećih zemalja iz članka 20. stavka 2. točke (c) Ugovora o funkcioniranju Europske unije i mjerama usvojenim na temelju članka 23. tog Ugovora.

Članak 36.

(bivši članak 21. UEU-a)

Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku redovito se savjetuje s Europskim parlamentom o glavnim aspektima i osnovnim opredjeljenjima zajedničke vanjske i sigurnosne politike te zajedničke sigurnosne i obrambene politike i informira ga o razvoju tih politika. On osigurava da se stavovi Europskog parlamenta na odgovarajući način uzmu u razmatranje. Posebni predstavnici smiju sudjelovati u informiranju Europskog parlamenta.

Europski parlament može upućivati pitanja ili davati preporuke Vijeću ili Visokom predstavniku. Europski parlament dvaput godišnje održava raspravu o napretku u provedbi zajedničke vanjske i sigurnosne politike uključujući zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku.

Članak 37.

(bivši članak 24. UEU-a)

Unija može sklapati sporazume s jednom ili više država ili međunarodnih organizacija u područjima obuhvaćenima ovim poglavljem.

Članak 38.

(bivši članak 25. UEU-a)

Ne dovodeći u pitanje članak 240. Ugovora o funkcioniranju Europske zajednice, Politički i sigurnosni odbor prati međunarodnu situaciju u područjima obuhvaćenima zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom i doprinosi utvrđivanju politika davanjem mišljenja Vijeću, na zahtjev Vijeća ili Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku ili na vlastitu inicijativu. Također nadzire provedbu usuglašenih politika, ne dovodeći u pitanje ovlasti Visokog predstavnika.

U okviru područja primjene ovog poglavlja, Politički i sigurnosni odbor u sklopu odgovornosti Vijeća i Visokog predstavnika provodi politički nadzor i strateški usmjerava operacije upravljanja krizama iz članka 43.

Vijeće može ovlastiti Odbor da za potrebe i za vrijeme trajanja operacije upravljanja krizama, kako ih utvrdi Vijeće, donosi odgovarajuće odluke o političkom nadzoru i strateškom usmjeravanju operacije.

Članak 39.

U skladu s člankom 16. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i odstupajući od njegova stavka 2., Vijeće usvaja odluku u kojoj se utvrđuju pravila o zaštiti pojedinaca s obzirom na obradu osobnih podataka od strane država članica pri obavljanju aktivnosti u području primjene ovog poglavlja i pravila o slobodnom kretanju takvih podataka. Poštovanje tih pravila podliježe nadzoru neovisnih tijela.

Članak 40.

(bivši članak 47. UEU-a)

Provedba zajedničke vanjske i sigurnosne politike ne utječe na primjenu postupaka i opseg ovlasti institucija utvrđenih Ugovorima za izvršavanje nadležnosti Unije iz članaka od 3. do 6. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Slično tomu, provedba politika navedenih u tim člancima ne utječe na primjenu postupaka i opseg ovlasti institucija utvrđenih Ugovorima za izvršavanje nadležnosti Unije temeljem ovog poglavlja.

Članak 41.

(bivši članak 28. UEU-a)

1. Administrativni izdaci koji za institucije nastanu zbog provedbe ovog poglavlja terete proračun Unije.

2. Operativni izdaci koji nastanu pri provedbi ovog poglavlja također terete proračun Unije, osim izdataka koji nastanu pri operacijama koje imaju implikacije u području vojske ili obrane te u slučajevima kada Vijeće jednoglasno odluči drukčije.

U slučajevima kada izdaci ne terete proračun Unije, oni terete države članice prema ključu bruto nacionalnog proizvoda, osim ako Vijeće jednoglasno odluči drukčije. Kada je riječ o izdacima koji nastanu pri operacijama koje imaju implikacije u području vojske ili obrane, države članice čiji su predstavnici u Vijeću dali formalnu izjavu na temelju članka 31. stavka 1. drugog podstavka, nisu obvezne doprinijeti njihovu financiranju.

3. Vijeće donosi odluku u kojoj se utvrđuju posebni postupci koji jamče brzi pristup odobrenim proračunskim sredstvima u proračunu Unije za žurno financiranje inicijativa u okviru zajedničke vanjske i sigurnosne politike, a osobito za pripremne aktivnosti za zadaće iz članka 42. stavka 1. i članka 43. Vijeće odlučuje nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

Pripremne aktivnosti za zadaće iz članka 42. stavka 1. i članka 43. koje ne terete proračun Unije, financiraju se iz početnog fonda koji čine doprinosi država članica.

Na prijedlog Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Vijeće kvalificiranom većinom donosi odluke kojima se utvrđuju:

(a) postupci osnivanja i financiranja početnog fonda, osobito iznosi koji se dodjeljuju fondu;

(b) postupci upravljanja početnim fondom;

(c) postupci financijskog nadzora.

Kada zadaća planirana u skladu s člankom 42. stavkom 1. i člankom 43. ne može teretiti proračun Unije, Vijeće daje ovlaštenje Visokom predstavniku Unije da upotrijebi sredstva fonda. Visoki predstavnik izvješćuje Vijeće o provedbi te doznake.

ODJELJAK 2.

ODREDBE O ZAJEDNIČKOJ SIGURNOSNOJ I OBRAMBENOJ POLITICI

Članak 42.

(bivši članak 17. UEU-a)

1. Zajednička sigurnosna i obrambena politika sastavni je dio zajedničke vanjske i sigurnosne politike. Ona Uniji osigurava operativnu sposobnost koja se oslanja na civilna i vojna sredstva. Unija ih može koristiti u misijama izvan Unije za očuvanje mira, sprečavanje sukoba i jačanje međunarodne sigurnosti u skladu s načelima Povelje Ujedinjenih naroda. Izvršavanje tih zadaća obavlja se korištenjem kapaciteta koje osiguravaju države članice.

2. Zajednička sigurnosna i obrambena politika uključuje postupno oblikovanje zajedničke obrambene politike Unije. To će dovesti do zajedničke obrane, kada Europsko vijeće jednoglasno tako odluči. Ono u tom slučaju preporučuje državama članicama da donesu takvu odluku u skladu sa svojim ustavnim odredbama.

Politika Unije u skladu s ovim odjeljkom ne dovodi u pitanje poseban karakter sigurnosne i obrambene politike određenih država članica te poštuje obveze pojedinih država članica na temelju Sjevernoatlantskog ugovora, koje svoju zajedničku obranu ostvaruju u okviru Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora (NATO) i u skladu je sa zajedničkom sigurnosnom i obrambenom politikom utvrđenom unutar tog okvira.

3. Države članice Uniji stavljaju na raspolaganje civilne i vojne kapacitete za provedbu zajedničke sigurnosne i obrambene politike, kako bi doprinijele ostvarivanju ciljeva koje je utvrdilo Vijeće. Države članice koje zajednički uspostave multinacionalne snage mogu ih staviti na raspolaganje zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici.

Države članice obvezuju se postupno poboljšati svoje vojne kapacitete. Agencija u području razvoja obrambenih kapaciteta, istraživanja, nabave i naoružanja (dalje u tekstu „Europska obrambena agencija”) utvrđuje operativne potrebe, promiče mjere za zadovoljavanje tih potreba te doprinosi utvrđivanju i, prema potrebi, provedbi bilo koje mjere potrebne za jačanje industrijskih i tehnoloških temelja u obrambenom sektoru, sudjeluje pri utvrđivanju europske politike kapaciteta i naoružanja te pomaže Vijeću pri procjeni poboljšanja vojnih kapaciteta.

4. Odluke koje se odnose na zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku, uključujući one kojima se pokreće misija navedena u ovom članku, Vijeće donosi odlučujući jednoglasno, na prijedlog Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku ili na inicijativu države članice. Visoki predstavnik može, prema potrebi, zajedno s Komisijom, predložiti korištenje nacionalnih sredstava i instrumenata Unije.

5. Vijeće može izvršenje zadaće, u okviru Unije, povjeriti skupini država članica u svrhu zaštite vrijednosti Unije i služenja njezinim interesima. Izvršenje takve zadaće uređeno je člankom 44.

6. Države članice čiji vojni kapaciteti ispunjavaju više kriterije i koje su se u ovom području uzajamno više obvezale radi obavljanja najzahtjevnijih misija, uspostavljaju stalnu strukturiranu suradnju u okviru Unije. Takva je suradnja uređena člankom 46. Suradnja ne utječe na odredbe članka 43.

7. Ako je država članica žrtva oružane agresije na svoje državno područje, ostale države članice obvezne su pružiti joj pomoć i potporu svim sredstvima kojima raspolažu, u skladu s člankom 51. Povelje Ujedinjenih naroda. To ni na koji način ne dovodi u pitanje poseban karakter sigurnosne i obrambene politike određenih država članica.

Obveze i suradnja u ovom području moraju biti u skladu s obvezama preuzetima u okviru Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora, koja, za države koje su njezine članice, ostaje temelj njihove kolektivne obrane i forum za njezinu provedbu.

Članak 43.

1. Zadaće iz članka 42. stavka 1. tijekom kojih Unija može koristiti civilna i vojna sredstva uključuju zajedničke operacije razoružavanja, humanitarne zadaće i zadaće spašavanja, zadaće vojnog savjetovanja i pružanja pomoći, zadaće sprečavanja sukoba i očuvanja mira, zadaće borbenih snaga u upravljanju krizama, uključujući uspostavu mira i stabilizaciju nakon sukoba. Sve te zadaće mogu doprinijeti borbi protiv terorizma, među ostalim i pružanjem potpore trećim zemljama u suzbijanju terorizma na njihovim državnim područjima.

2. Vijeće donosi odluke o zadaćama iz stavka 1. kojima se utvrđuju njihovi ciljevi i opseg te opći uvjeti njihove provedbe. Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, pod nadzorom Vijeća te u bliskom i stalnom kontaktu s Političkim i sigurnosnim odborom, osigurava koordinaciju civilnih i vojnih aspekata tih zadaća.

Članak 44.

1. U okviru odluka donesenih u skladu s člankom 43., Vijeće može povjeriti provedbu neke zadaće skupini država članica koje su voljne i imaju potrebne sposobnosti za takvu zadaću. Te se države članice, u suradnji s Visokim predstavnikom Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, međusobno dogovaraju o načinu upravljanja zadaćom.

2. Države članice koje sudjeluju u zadaći redovito obavješćuju Vijeće o njezinom napretku, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev druge države članice. Te članice odmah obavješćuju Vijeće, ako dovršenje zadaće dovodi do znatnih posljedica ili zahtijeva izmjenu cilja, opsega ili uvjeta određenih za zadaću u odlukama iz stavka 1. U tim slučajevima Vijeće donosi potrebne odluke.

Članak 45.

1. Europska obrambena agencija iz članka 42. stavka 3. koja je u odgovornosti Vijeća ima za zadaću:

- (a) doprinijeti utvrđivanju ciljeva vojnih kapaciteta država članica i ocjeni poštovanja obveza povezanih sa sposobnostima koje su preuzele države članice;
- (b) promicati usklađivanje operativnih potreba i usvajanje učinkovitih i usklađenih metoda nabave;
- (c) predlagati multilateralne projekte radi ispunjenja ciljeva u smislu vojnih kapaciteta, osigurati koordinaciju programa koje provode države članice te upravljanje posebnim programima suradnje;
- (d) podupirati istraživanja obrambene tehnologije te koordinirati i planirati zajedničke istraživačke aktivnosti i proučavanje tehničkih rješenja za buduće operativne potrebe;
- (e) doprinositi prepoznavanju, a po potrebi, i provedbi svih korisnih mjera za jačanje industrijske i tehnološke osnove obrambenog sektora i za poboljšanje učinkovitosti vojnih izdataka.

2. Europska obrambena agencija otvorena je svim državama članicama koje žele sudjelovati u njezinu radu. Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, donosi odluku kojom se utvrđuju statut, sjedište i pravila poslovanja Agencije. U toj je odluci potrebno uzeti u obzir razinu učinkovitog sudjelovanja u aktivnostima Agencije. U okviru Agencije osnivaju se posebne skupine koje okupljaju države članice koje rade na zajedničkim projektima. Prema potrebi, Agencija svoje zadaće obavlja u suradnji s Komisijom.

Članak 46.

1. Države članice koje žele sudjelovati u stalnoj strukturiranoj suradnji iz članka 42. stavka 6., koje ispunjavaju kriterije i koje su preuzele obveze povezane s vojnim kapacitetima određenima u Protokolu o stalnoj strukturiranoj suradnji, o svojoj namjeri obavješćuju Vijeće i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku.

2. U roku od tri mjeseca nakon obavijesti iz stavka 1., Vijeće usvaja odluku kojom se uspostavlja stalna strukturirana suradnja i utvrđuje popis država članica koje u njoj sudjeluju. Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom, nakon savjetovanja s Visokim predstavnikom.

3. Svaka država članica koja naknadno poželi sudjelovati u stalnoj strukturiranoj suradnji o svojoj namjeri obavješćuje Vijeće i Visokog predstavnika.

Vijeće usvaja odluku kojom se potvrđuje sudjelovanje dotične države članice koja ispunjava kriterije i preuzima obveze iz članaka 1. i 2. Protokola o stalnoj strukturiranoj suradnji. Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom, nakon savjetovanja s Visokim predstavnikom. U glasovanju sudjeluju samo članovi Vijeća koji predstavljaju države članice sudionice.

Kvalificirana se većina utvrđuje u skladu s člankom 238. stavkom 3. točkom (a) Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

4. Ako država članica sudionica više ne ispunjava kriterije ili više nije u mogućnosti ispunjavati obveze iz članaka 1. i 2. Protokola o stalnoj strukturiranoj suradnji, Vijeće može donijeti odluku kojom se suspendira sudjelovanje dotične države članice.

Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom. U glasovanju sudjeluju samo članovi Vijeća koji predstavljaju države članice sudionice, uz iznimku dotične države članice.

Kvalificirana se većina utvrđuje u skladu s člankom 238. stavkom 3. točkom (a) Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

5. Svaka država članica sudionica koja se želi povući iz stalne strukturirane suradnje o svojoj namjeri obavješćuje Vijeće, koje prima na znanje da je dotična država članica prestala sudjelovati.

6. Odluke i preporuke Vijeća u okviru stalne strukturirane suradnje, osim onih koje su predviđene u stavcima od 2. do 5., donose se jednoglasno. Za potrebe ovog stavka, jednoglasnost podrazumijeva samo glasove predstavnika država članica sudionica.

GLAVA VI.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 47.

Unija ima pravnu osobnost.

Članak 48.

(bivši članak 48. UEU-a)

1. Ugovori se mogu mijenjati u skladu s redovnim postupkom revizije. Ugovori se mogu mijenjati i u skladu s pojednostavnjenim postupcima revizije.

Redovni postupak revizije

2. Vlada bilo koje države članice, Europski parlament ili Komisija mogu Vijeću podnijeti prijedloge za izmjenu Ugovorâ. Tim se prijedlozima, između ostalog, mogu povećati odnosno smanjiti nadležnosti koje su Uniji dodijeljene u Ugovorima. Vijeće podnosi te prijedloge Europskom vijeću, a o njima se obavješćuju nacionalni parlamenti.

3. Ako Europsko vijeće, nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Komisijom, običnom većinom glasova donese odluku o razmatranju predloženih izmjena, predsjednik Europskog vijeća saziva konvenciju sastavljenu od predstavnika nacionalnih parlamenata, šefova država ili vlada država članica, Europskog parlamenta i Komisije. U slučaju institucionalnih promjena u monetarnom području, savjetovanja se provode i s Europskom središnjom bankom. Konvencija razmatra prijedloge izmjena te konsenzusom donosi preporuku za konferenciju predstavnika vlada država članica kako je predviđena u stavku 4.

Europsko vijeće običnom većinom glasova, uz prethodnu suglasnost Europskog parlamenta, može odlučiti ne sazivati konvenciju ako opseg predloženih izmjena ne opravdava njezino sazivanje. U potonjem slučaju Europsko vijeće utvrđuje okvir nadležnosti konferencije predstavnika vlada država članica.

4. Konferenciju predstavnika vlada država članica saziva predsjednik Vijeća kako bi se zajedničkom suglasnošću utvrdile namjeravane izmjene Ugovorâ.

Izmjene stupaju na snagu nakon što ih ratificiraju sve države članice u skladu sa svojim ustavnim odredbama.

5. Ako dvije godine nakon potpisivanja ugovora o izmjeni Ugovorâ, četiri petine država članica ratificira ugovor, a jedna ili više država članica pri ratifikaciji nailazi na poteškoće, predmet se upućuje Europskom vijeću.

Pojednostavnjeni postupci revizije

6. Vlada bilo koje države članice, Europski parlament ili Komisija mogu Europskom vijeću podnijeti prijedloge za reviziju svih ili dijela odredaba dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije koje se odnose na unutarnje politike i djelovanje Unije.

Europsko vijeće može donijeti odluku o izmjeni svih ili dijela odredaba dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Europsko vijeće odlučuje jednoglasno nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Komisijom te Europskom središnjom bankom u slučaju institucionalnih promjena u monetarnom području. Ta odluka stupa na snagu tek nakon što je potvrde države članice u skladu sa svojim ustavnim odredbama.

Odluka iz drugog podstavka ne proširuje nadležnosti koje su Uniji dodijeljene Ugovorima.

7. Ako Ugovor o funkcioniranju Europske unije ili glava V. ovog Ugovora predviđa da u određenom području ili slučaju Vijeće odlučuje jednoglasno, Europsko vijeće može donijeti odluku kojom ovlašćuje Vijeće da u tom području ili u tom slučaju odlučuje kvalificiranom većinom. Ovaj se podstavak ne primjenjuje na odluke koje se odnose na područje vojske ili obrane.

Ako Ugovor o funkcioniranju Europske unije predviđa da zakonodavne akte usvaja Vijeće u skladu s posebnim zakonodavnim postupkom, Europsko vijeće može donijeti odluku kojom se dopušta usvajanje takvih akata u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom.

O svakoj se inicijativi Europskog vijeća na temelju prvog ili drugog podstavka obavješćuju nacionalni parlamenti. Ako se nacionalni parlament usprotivi u roku od šest mjeseci od dana takve obavijesti, odluka iz prvog ili drugog podstavka ne donosi se. Ako protivljenje izostane, Europsko vijeće može donijeti odluku.

Europsko vijeće odluke iz prvog i drugog podstavaka donosi jednoglasno, uz prethodnu suglasnost Europskog parlamenta koju je dala većina njegovih članova.

Članak 49.

(bivši članak 49. UEU-a)

Svaka europska država koja poštuje vrijednosti iz članka 2. i koja se obvezuje promicati ih, može podnijeti zahtjev za članstvo u Uniji. O tom se zahtjevu obavješćuju Europski parlament i nacionalni parlamenti. Država podnositeljica zahtjeva svoj zahtjev upućuje Vijeću, koje odlučuje jednoglasno nakon savjetovanja s Komisijom i nakon dobivene suglasnosti Europskog parlamenta, koji odlučuje većinom svojih članova. Uzimaju se u obzir uvjeti prihvatljivosti koje je dogovorilo Europsko vijeće.

Uvjeti primanja u članstvo i prilagodbe Ugovora na kojima se Unija temelji koje to primanje povlači za sobom predmetom su sporazuma između država članica i države podnositeljice zahtjeva. Taj se sporazum podnosi na ratifikaciju svim državama ugovornicama u skladu s njihovim ustavnim odredbama.

Članak 50.

1. Svaka država članica može donijeti odluku o povlačenju iz Unije u skladu sa svojim ustavnim odredbama.

2. Država članica koja donese odluku o povlačenju, o svojoj namjeri obavješćuje Europsko vijeće. S obzirom na smjernice koje daje Europsko vijeće, Unija pregovara i sklapa s tom državom sporazum kojim se utvrđuju aranžmani njezina povlačenja, uzimajući pritom u obzir okvir za njezin budući odnos s Unijom. Sporazum se pregovara u skladu s člankom 218. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Sporazum u ime Unije sklapa Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, uz prethodnu suglasnost Europskog parlamenta.

3. Ugovori se na dotičnu državu prestaju primjenjivati od dana stupanja na snagu sporazuma o povlačenju ili, ako do toga ne dođe, dvije godine od obavijesti iz stavka 2., osim ako Europsko vijeće, u dogovoru s dotičnom državom članicom, jednoglasno odluči produljiti to razdoblje.

4. Za potrebe stavaka 2. i 3. član Europskog vijeća ili Vijeća, koji predstavlja državu članicu koja se povlači, ne sudjeluje ni u raspravama Europskog vijeća ili Vijeća ni u donošenju odluka koje se na nju odnose.

Kvalificirana se većina utvrđuje u skladu s člankom 238. stavkom 3. točkom (b) Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

5. Ako država koja se povukla iz Unije ponovno zatraži pristupiti Uniji, njezin zahtjev podliježe postupku iz članka 49.

Članak 51.

Protokoli i prilozi Ugovorima čine njihov sastavni dio.

Članak 52.

1. Ugovori se primjenjuju na Kraljevinu Belgiju, Republiku Bugarsku, Češku Republiku, Kraljevinu Dansku, Saveznu Republiku Njemačku, Republiku Estoniju, Irsku, Helensku Republiku, Kraljevinu Španjolsku, Francusku Republiku, Republiku Hrvatsku, Talijansku Republiku, Republiku Cipar, Republiku Latviju, Republiku Litvu, Veliko Vojvodstvo Luksemburg, Republiku Mađarsku, Republiku Maltu, Kraljevinu Nizozemsku, Republiku Austriju, Republiku Poljsku, Portugalsku Republiku, Rumunjsku, Republiku Sloveniju, Slovačku Republiku, Republiku Finsku, Kraljevinu Švedsku i Ujedinjenu Kraljevinu Velike Britanije i Sjeverne Irske.

2. Teritorijalno područje primjene Ugovorâ navedeno je u članku 355. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Članak 53.

(bivši članak 51. UEU-a)

Ovaj se Ugovor sklapa na neograničeno vrijeme.

Članak 54.

(bivši članak 52. UEU-a)

1. Visoke ugovorne stranke ratificiraju ovaj Ugovor u skladu sa svojim ustavnim odredbama. Isprave o ratifikaciji polažu se kod Vlade Talijanske Republike.

2. Ovaj Ugovor stupa na snagu 1. siječnja 1993., pod uvjetom da su prethodno položene sve isprave o ratifikaciji ili, u suprotnom, prvog dana mjeseca koji slijedi nakon što posljednja država potpisnica položi ispravu o ratifikaciji.

Članak 55.

(bivši članak 53. UEU-a)

1. Ovaj Ugovor, koji je sastavljen u jednom izvorniku na bugarskom, češkom, danskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, grčkom, hrvatskom, irskom, latvijskom, litavskom, mađarskom, malteškom, nizozemskom, njemačkom, poljskom, portugalskom, rumunjskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom, švedskom i talijanskom jeziku, pri čemu su tekstovi na svakom od ovih jezika jednako vjerodostojni, pohranjuje se u arhivu Vlade Talijanske Republike, koja vladama ostalih država potpisnica dostavlja po jedan ovjereni primjerak.

2. Ovaj Ugovor države članice mogu prevesti na bilo koji drugi jezik koji u skladu s njihovim ustavnim poretkom uživa status službenog jezika na cijelom ili na dijelu njihova državnog područja. Dotične države članice dostavljaju ovjereni primjerak takvih prijevoda koji se pohranjuje u arhivu Vijeća.

U POTVRDU TOGA niže potpisani opunomoćenici potpisali su ovaj Ugovor.

Sastavljeno u Maastrichtu, dana sedmog veljače godine tisuću devetsto devedeset i druge.

(lista potpisnika ne reproducira se)

PROTOKOLI

PROTOKOL (br. 1) O ULOZI NACIONALNIH PARLAMENTA U EUROPSKOJ UNIJI

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

PODSJEĆAJUĆI da je način na koji nacionalni parlamenti nadziru svoje vlade kad je riječ o aktivnostima Europske unije predmet ustavnog uređenja i prakse svake države članice,

ŽELEĆI potaknuti veću uključenost nacionalnih parlamenata u aktivnosti Europske unije i povećati njihovu sposobnost izražavanja svojih stavova o nacrtima zakonodavnih akata Europske unije i o drugim pitanjima koja za njih mogu biti od posebnog interesa,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji, Ugovoru o funkcioniranju Europske unije i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju:

GLAVA I. INFORMACIJE ZA NACIONALNE PARLAMENTE

Članak 1.

Dokumente o savjetovanju Komisije (zelene i bijele knjige i komunikacije) Komisija nakon objavljivanja izravno prosljeđuje nacionalnim parlamentima. Komisija prosljeđuje i godišnji zakonodavni program kao i svaki drugi instrument zakonodavnog planiranja ili politike nacionalnim parlamentima, i to istodobno kad i Europskom parlamentu i Vijeću.

Članak 2.

Nacrti zakonodavnih akata koji se šalju Europskom parlamentu i Vijeću prosljeđuju se nacionalnim parlamentima.

Za potrebe ovog Protokola „nacrt zakonodavnih akata” znači prijedloge Komisije, inicijative skupine država članica, inicijative Europskog parlamenta, zahtjeve Suda, preporuke Europske središnje banke i zahtjeve Europske investicijske banke, za donošenje zakonodavnog akta.

Komisija nacрте zakonodavnih akata koje je sama predložila prosljeđuje izravno nacionalnim parlamentima, i to istodobno kad i Europskom parlamentu i Vijeću.

Europski parlament nacрте zakonodavnih akata koje je sam predložio prosljeđuje izravno nacionalnim parlamentima.

Nacrte zakonodavnih akata koje je predložila skupina država članica, Sud, Europska središnja banka ili Europska investicijska banka Vijeće prosljeđuje nacionalnim parlamentima.

Članak 3.

Nacionalni parlamenti mogu predsjednicima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije uputiti obrazloženo mišljenje o tome poštuje li se u nacrtu zakonodavnog akta načelo supsidijarnosti, u skladu s postupkom utvrđenim Protokolom o primjeni načelâ supsidijarnosti i proporcionalnosti.

Ako nacrt zakonodavnog akta predlaže skupina država članica, predsjednik Vijeća prosljeđuje obrazloženo mišljenje ili mišljenja vladama tih država članica.

Ako nacrt zakonodavnog akta predlaže Sud, Europska središnja banka ili Europska investicijska banka, predsjednik Vijeća prosljeđuje obrazloženo mišljenje ili mišljenja dotičnoj instituciji ili tijelu.

Članak 4.

Od trenutka kad je nacrt zakonodavnog akta dostupan nacionalnim parlamentima na službenim jezicima Unije do dana kad se stavlja na privremeni dnevni red Vijeća radi njegova donošenja ili usvajanja stajališta u okviru zakonodavnog postupka mora proći osam tjedana. Iznimke su moguće u žurnim slučajevima, a razlozi za žurnost navode se u aktu ili u stajalištu Vijeća. Osim u žurnim slučajevima za koja su navedeni valjani razlozi, o nacrtu zakonodavnog akta nije moguće postići dogovor tijekom tih osam tjedana. Osim u žurnim slučajevima za koja su navedeni valjani razlozi, između stavljanja nacrta zakonodavnog akta na privremeni dnevni red Vijeća i usvajanja stajališta mora proći deset dana.

Članak 5.

Dnevni redovi i rezultat sastanaka Vijeća, uključujući zapisnike sa sastanaka na kojima Vijeće razmatra nacрте zakonodavnih akata, dostavljaju se izravno nacionalnim parlamentima, istodobno kad i vladama država članica.

Članak 6.

Kada Europsko vijeće namjerava koristiti članak 48. stavak 7. prvi i drugi podstavak Ugovora o Europskoj uniji, nacionalni parlamenti obavješćuju se o inicijativi Europskog vijeća najmanje šest mjeseci prije donošenja bilo kakve odluke.

Članak 7.

Revizorski sud svoje godišnje izvješće prosljeđuje na znanje nacionalnim parlamentima istodobno kad i Europskom parlamentu i Vijeću.

Članak 8.

Kad nacionalni parlamentarni sustav nije jednodoman, primjenjuju se članci od 1. do 7. na sve domove od kojih se sastoji parlament.

GLAVA II.

MEĐUPARLAMENTARNA SURADNJA*Članak 9.*

Europski parlament i nacionalni parlamenti zajedno utvrđuju organizaciju i promicanje učinkovite i redovite međuparlamentarne suradnje unutar Unije.

Članak 10.

Konferencija parlamentarnih odbora za poslove Unije može svaki doprinos koji smatra uputnim proslijediti na razmatranje Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji. Ta konferencija nadalje promiče razmjenu informacija i najbolje prakse između nacionalnih parlamenata i Europskog parlamenta, uključujući i njihove posebne odbore. Također može organizirati međuparlamentarne konferencije o posebnim temama, posebice kako bi se raspravljalo o pitanjima zajedničke vanjske i sigurnosne politike, uključujući zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku. Doprinosi s konferencije ne obvezuju nacionalne parlamente i ne dovode u pitanje njihova stajališta.

PROTOKOL (br. 2) O PRIMJENI NAČELA SUPSIDIJARNOSTI I PROPORCIONALNOSTI

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI osigurati da se odluke donose na razini što je moguće bližoj građanima Unije,

ODLUČNE da uspostave uvjete za primjenu načela supsidijarnosti i proporcionalnosti, kako je to utvrđeno u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji, te da uspostave sustav nadzora nad primjenom tih načela,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Članak 1.

Svaka institucija osigurava trajno poštovanje načela supsidijarnosti i proporcionalnosti, kako je to utvrđeno u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji.

Članak 2.

Prije nego što predloži zakonodavne akte, Komisija provodi opsežna savjetovanja. U tim se savjetovanjima po potrebi uzima u obzir regionalni i lokalni aspekt predviđene mjere. U izuzetno žurnim slučajevima Komisija ne provodi takva savjetovanja. Komisija u svom prijedlogu navodi razloge za svoju odluku.

Članak 3.

Za potrebe ovog Protokola „nacrt zakonodavnih akata” znači prijedloge Komisije, inicijative skupine država članica, inicijative Europskog parlamenta, zahtjeve Suda, preporuke Europske središnje banke i zahtjeve Europske investicijske banke za donošenje zakonodavnog akta.

Članak 4.

Komisija prosljeđuje svoje nacрте zakonodavnih akata i njihove izmijenjene nacрте nacionalnim parlamentima istodobno kad i zakonodavcu Unije.

Europski parlament prosljeđuje svoje nacрте zakonodavnih akata i njegove izmijenjene nacрте nacionalnim parlamentima.

Vijeće prosljeđuje nacрте zakonodavnih akata koje je predložila skupina država članica, Sud, Europska središnja banka ili Europska investicijska banka te izmijenjene nacрте nacionalnim parlamentima.

Nakon njihova donošenja, Europski parlament prosljeđuje svoje zakonodavne rezolucije, a Vijeće svoja stajališta nacionalnim parlamentima.

Članak 5.

Nacrti zakonodavnih akata opravdani su s obzirom na načela supsidijarnosti i proporcionalnosti. Svaki nacrt zakonodavnog akta mora sadržavati detaljnu izjavu kojom se omogućuje procjena sukladnosti s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti. Ta bi izjava trebala sadržavati ocjenu financijskog utjecaja prijedloga i, u slučaju direktive, njezinih učinaka za pravila koja države članice moraju uvesti, uključujući po potrebi i regionalno zakonodavstvo. Razlozi za zaključak da se cilj Unije može bolje ostvariti na razini Unije obrazlažu se pomoću kvalitativnih i, kad god je to moguće, kvantitativnih pokazatelja. U nacrtima zakonodavnih akata uzima se u obzir potreba da se svako opterećenje, financijsko ili administrativno, koje nastaje za Uniju, nacionalne vlade, regionalne ili lokalne vlasti, gospodarske subjekte i građane svede na najmanju moguću mjeru i da bude primjereno cilju koji se treba ostvariti.

Članak 6.

Svaki nacionalni parlament ili svaki dom nacionalnog parlamenta može u roku od osam tjedana od dana prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta na službenim jezicima Unije uputiti predsjednicima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije obrazloženo mišljenje u kojem navodi zašto smatra da dotični nacrt nije u skladu s načelom supsidijarnosti. Svaki nacionalni parlament ili svaki dom nacionalnog parlamenta po potrebi se savjetuje s regionalnim parlamentima koji imaju zakonodavne ovlasti.

Ako nacrt zakonodavnog akta predlaže skupina država članica, predsjednik Vijeća prosljeđuje mišljenje vladama tih država članica.

Ako nacrt zakonodavnog akta predlaže Sud, Europska središnja banka ili Europska investicijska banka, predsjednik Vijeća prosljeđuje mišljenje dotičnoj instituciji ili tijelu.

Članak 7.

1. Europski parlament, Vijeće i Komisija te, kad je to primjereno, skupina država članica, Sud, Europska središnja banka ili Europska investicijska banka ako su oni predložili nacrt zakonodavnog akta, uzimaju u obzir obrazloženo mišljenje koje su donijeli nacionalni parlamenti ili dom nacionalnog parlamenta.

Svaki nacionalni parlament ima dva glasa podijeljena na temelju nacionalnog parlamentarnog sustava. U slučaju dvodomnog parlamentarnog sustava, svaki dom ima jedan glas.

2. Kada obrazložena mišljenja o nepoštovanju načela supsidijarnosti u nekom nacrtu zakonodavnog akta predstavljaju najmanje jednu trećinu svih glasova koji su dodijeljeni nacionalnim parlamentima u skladu s stavkom 1. drugim podstavkom, nacrt se mora preispitati. Taj je prag četvrtina u slučaju kada je nacrt zakonodavnog akta dostavljen na temelju članka 76. Ugovora o funkcioniranju Europske unije koji se odnosi na područje slobode, sigurnosti i pravde.

Nakon tog preispitivanja Komisija ili, kad je to primjereno, skupina država članica, Europski parlament, Sud, Europska središnja banka ili Europska investicijska banka ako su oni predložili nacrt zakonodavnog akta, mogu odlučiti zadržati, izmijeniti ili povući nacrt. Za takvu se odluku mora dati obrazloženje.

3. Nadalje, u okviru redovnog zakonodavnog postupka, kad obrazložena mišljenja o nepoštovanju načela supsidijarnosti u predloženom zakonodavnom aktu predstavljaju najmanje običnu većinu glasova koji su dodijeljeni nacionalnim parlamentima u skladu s stavkom 1. drugim podstavkom, nacrt se mora preispitati. Nakon tog preispitivanja Komisija može odlučiti zadržati, izmijeniti ili povući prijedlog.

Ako odluči zadržati prijedlog, Komisija mora obrazloženim mišljenjem opravdati zašto smatra da je prijedlog u skladu s načelom supsidijarnosti. To obrazloženo mišljenje zajedno s obrazloženim mišljenjima nacionalnih parlamenata moraju se dostaviti zakonodavcu Unije da ih uzme u obzir u okviru postupka:

- (a) prije zaključenja prvog čitanja zakonodavac (Europski parlament i Vijeće) razmatra je li zakonodavni prijedlog u skladu s načelom supsidijarnosti, uzimajući osobito u obzir dane razloge koji su zajednički većini nacionalnih parlamenata te obrazloženo mišljenje Komisije;
- (b) ako, većinom koju čini 55 % članova Vijeća ili većinom danih glasova u Europskom parlamentu, zakonodavac smatra da prijedlog nije u skladu s načelom supsidijarnosti, zakonodavni se prijedlog više ne razmatra.

Članak 8.

Sud Europske unije nadležan je za odlučivanje u postupcima koje zbog povrede načela supsidijarnosti zakonodavnim aktom, u skladu s pravilima utvrđenima u članku 263. Ugovora o funkcioniranju Europske unije pokreću ili o kojima izvješćuju države članice u skladu sa svojim pravnim poretom u ime svog nacionalnog parlamenta ili njegova doma.

U skladu s pravilima utvrđenima navedenim člankom, Odbor regija također može pokrenuti takve postupke protiv zakonodavnih akata pri čijem je donošenju Ugovorom o funkcioniranju Europske unije predviđeno savjetovanje s Odborom regija.

Članak 9.

Komisija svake godine Europskom Vijeću, Europskom parlamentu, Vijeću i nacionalnim parlamentima dostavlja izvješće o primjeni članka 5. Ugovora o Europskoj uniji. To se godišnje izvješće prosljeđuje i Gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija.

PROTOKOL (br. 3)
PROTOKOL O STATUTU SUDA EUROPSKE UNIJE

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI utvrditi Statut Suda Europske unije predviđen člankom 281. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Članak 1.

Sud Europske unije osnovan je i djeluje u skladu s odredbama Ugovorâ i Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (Ugovor o EZAE-u) i ovog Statuta.

GLAVA I.

SUCI I NEZAVISNI ODVJETNICI

Članak 2.

Prije preuzimanja dužnosti svaki sudac pred Sudom koji zasjeda javno priseže da će svoje dužnosti obavljati nepristrano i savjesno te da će čuvati tajnost vijećanja Suda.

Članak 3.

Suci uživaju imunitet od sudskih postupaka. Nakon prestanka obnašanja dužnosti oni nastavljaju uživati imunitet u pogledu radnji koje su poduzeli u službenom svojstvu, uključujući izgovorene ili napisane riječi.

Sud može ukinuti imunitet zasjedajući u punom sastavu. Ako se odluka odnosi na člana Općeg suda ili specijaliziranog suda, Sud odluku donosi nakon savjetovanja s dotičnim sudom.

Ako je sucu ukinut imunitet te je protiv njega pokrenut kazneni postupak, njemu se u bilo kojoj državi članici sudi samo pred sudom nadležnim za suđenje članovima najviših nacionalnih pravosudnih tijela.

Članci od 11. do 14. i članak 17. Protokola o povlasticama i imunitetima Europske unije primjenjuju se na suce, nezavisne odvjetnike, tajnika i pomoćne izvjestitelje Suda Europske unije, ne dovodeći u pitanje odredbe, određene u prethodnim stavcima, koje se odnose na imunitet sudaca od pokretanja sudskog postupka.

Članak 4.

Suci ne smiju obnašati nikakvu političku ili upravnu funkciju.

Ne smiju se baviti nikakvim zanimanjem, ni plaćenim ni neplaćenim, osim ako to iznimno odobri Vijeće odlučujući običnom većinom.

Pri stupanju na dužnost, svečano se obvezuju da će tijekom i nakon prestanka obnašanja iste poštovati obveze koje iz nje proizlaze, osobito obvezu da će se nakon prestanka obnašanja dužnosti pri prihvatanju određenih imenovanja ili pogodnosti ponašati pošteno i diskretno.

Sud odlukom rješava sve dvojbe o tom pitanju. Ako se odluka odnosi na člana Općeg suda ili specijaliziranog suda, Sud odluku donosi nakon savjetovanja s dotičnim sudom.

Članak 5.

Osim redovitom zamjenom ili smrću, dužnosti suca prestaju i njegovom ostavkom.

Kada sudac podnosi ostavku, ona se u pisanom obliku upućuje predsjedniku Suda koji je prosljeđuje predsjedniku Vijeća. Nakon upućivanja potonje obavijesti mjesto suca postaje slobodno.

Osim u slučaju kada se primjenjuje članak 6., sudac ostaje na dužnosti sve dok njegov nasljednik ne stupi na dužnost.

Članak 6.

Sudac može biti razriješen dužnosti ili mu se može oduzeti pravo na mirovinu ili druge zamjenske povlastice samo ako, prema jednoglasnom mišljenju sudaca i nezavisnih odvjetnika Suda, više ne ispunjava propisane uvjete ili obveze koje proizlaze iz njegove službe. Dotični sudac ne sudjeluje u toj raspravi. Ako je dotična osoba član Općeg suda ili specijaliziranog suda, Sud odluku donosi nakon savjetovanja s dotičnim sudom.

Tajnik Suda dostavlja odluku Suda predsjedniku Europskog parlamenta i predsjedniku Komisije te o njoj obavješćuje predsjednika Vijeća.

U slučaju odluke o razrješenju suca, mjesto suca postaje slobodno nakon upućivanja obavijesti predsjedniku Vijeća.

Članak 7.

Sudac koji zamjenjuje člana Suda čija dužnost nije istekla imenuje se za preostalo vrijeme trajanja dužnosti svojeg prethodnika.

Članak 8.

Odredbe članaka od 2. do 7. primjenjuju se na nezavisne odvjetnike.

GLAVA II.

ORGANIZACIJA SUDA

Članak 9.

Kada se svake tri godine provodi djelomična zamjena sudaca, zamjenjuje se polovica sudaca. Ako je broj sudaca neparan, broj sudaca koji se zamjenjuju jest naizmjenično prvi broj iznad polovice broja sudaca, a zatim prvi broj ispod polovice broja sudaca.

Prvi stavak primjenjuje se i kada se svake tri godine provodi djelomična zamjena nezavisnih odvjetnika.

Članak 9.a

Suci iz vlastitih redova biraju predsjednika i potpredsjednika Suda na razdoblje od tri godine. Oni mogu ponovno biti izabrani.

Potpredsjednik pomaže predsjedniku u skladu s uvjetima utvrđenima u poslovniku. On zamjenjuje predsjednika u slučaju njegove spriječenosti ili kada je mjesto predsjednika upražnjeno.

Članak 10.

Tajnik Suda priseže pred Sudom da će svoje dužnosti obavljati nepristrano i savjesno te da će čuvati tajnost vijećanja Suda.

Članak 11.

Sud u slučajevima spriječenosti tajnika organizira njegovu zamjenu.

Članak 12.

Sudu se dodjeljuju dužnosnici i ostali službenici koji omogućuju njegov rad. Oni su odgovorni tajniku koji je podređen predsjedniku.

Članak 13.

Europski parlament i Vijeće mogu, odlučujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom, na zahtjev Suda, osigurati imenovanje pomoćnih izvjestitelja i utvrditi pravila koja uređuju njihovu službu. Prema uvjetima utvrđenim poslovnikom, od pomoćnih se izvjestitelja može zahtijevati da sudjeluju u pripremnim radnjama u predmetima pred Sudom te da surađuju sa sucem izvjestiteljem.

Pomoćne izvjestitelje imenuje Vijeće odlučujući običnom većinom. Biraju se među osobama čija je neovisnost neupitna i koje imaju potrebne pravne kvalifikacije. Pred Sudom polažu prisegu da će svoje dužnosti obavljati nepristrano i savjesno te da će čuvati tajnost vijećanja Suda.

Članak 14.

Suci, nezavisni odvjetnici i tajnik Suda obvezni su boraviti u mjestu u kojem Sud ima svoje sjedište.

Članak 15.

Sud zasjeda stalno. Trajanje sudskih praznika određuje Sud uzimajući u obzir potrebe svojeg poslovanja.

Članak 16.

Sud osniva sudska vijeća koja su sastavljena od tri i pet sudaca. Predsjednike sudskih vijeća biraju suci iz vlastitih redova. Predsjednici sudskih vijeća od pet članova biraju se na razdoblje od tri godine. Mogu biti ponovno izabrani samo jednom.

Veliko vijeće sastoji se od 15 sudaca. Njime predsjeda predsjednik Suda. Članovi velikog vijeća su i potpredsjednik Suda te, u skladu s uvjetima utvrđenima u poslovniku, tri predsjednika sudskih vijeća od pet sudaca i drugi suci.

Sud zasjeda u velikom vijeću kada to zatraži država članica ili institucija Unije kao stranka u postupku.

Sud zasjeda u punom sastavu kada su mu predmeti upućeni temeljem članka 228. stavka 2., članka 245. stavka 2., članka 247. ili članka 286. stavka 6. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Osim toga, kada smatra da je predmet koji mu je upućen od iznimna značaja, Sud može odlučiti, nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, predmet uputiti Sudu u punom sastavu.

Članak 17.

Odluke Suda valjane su samo ako u vijećanju sudjeluje neparan broj njegovih članova.

Odluke sudskih vijeća od tri ili pet sudaca valjane su samo ako ih donese troje sudaca.

Odluke velikog vijeća valjane su samo ako je nazočno 11 sudaca.

Odluke punog sastava valjane su samo ako je nazočno 17 sudaca.

U slučaju spriječenosti suca jednog sudskog vijeća, može se pozvati suca drugog sudskog vijeća u skladu s uvjetima utvrđenima u poslovniku.

Članak 18.

Suci i nezavisni odvjetnici ne mogu sudjelovati u odlučivanju u bilo kojem predmetu u kojem su prethodno sudjelovali kao zastupnici, savjetnici ili odvjetnici jedne od stranaka ili o kojem su bili pozvani očitovati se u svojstvu člana suda, istražnog povjerenstva ili u nekom drugom svojstvu.

Ako zbog nekog posebnog razloga sudac ili nezavisni odvjetnik smatra da ne može sudjelovati u donošenju odluke ili razmatranju određenog predmeta, o tome obavješćuje predsjednika. Ako zbog nekog posebnog razloga predsjednik smatra da sudac ili nezavisni odvjetnik ne smiju sudjelovati u postupku ili odlučivanju u određenom predmetu, o tome ih obavješćuje.

Sve poteškoće koje proizlaze iz primjene ovog članka rješavaju se odlukom Suda.

Stranka ne može zahtijevati izmjenu sastava Suda ili jednog od njegovih sudskih vijeća na temelju državljanstva suca ili zato što u Sudu ili sudskom vijeću nema suca istog državljanstva kao ta stranka.

GLAVA III.

POSTUPAK PRED SUDOM

Članak 19.

Države članice i institucije Unije pred Sudom zastupa zastupnik, koji se imenuje za svaki pojedinačni predmet; zastupniku može pomagati savjetnik ili pravnik.

Države koje su stranke Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru, a nisu države članice, i u tom Sporazumu navedeno nadzorno tijelo EFTA-e zastupane su na isti način.

Ostale stranke mora zastupati pravnik.

Samo pravnik koji je ovlašten zastupati pred sudom države članice ili druge države koja je stranka Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru može pred Sudom nastupiti kao zastupnik ili savjetnik neke stranke.

Takvi zastupnici, savjetnici i pravnici, u nastupu pred Sudom, uživaju prava i imunitete potrebne za neovisno obnašanje svojih dužnosti, prema uvjetima utvrđenima u poslovniku.

U odnosu na takve savjetnike i pravnike koji nastupaju pred Sudom, Sud ima ovlasti uobičajeno dodijeljene sudovima prema uvjetima utvrđenima u poslovniku.

Sveučilišni profesori koji su državljani država članica, čiji im zakoni daju pravo nastupanja pred sudom, uživaju pred Sudom ista prava koja su ovim člankom priznata pravnicima.

Članak 20.

Postupak pred Sudom sastoji se od dva dijela: pisanog i usmenog.

Pisani dio postupka sastoji se od dostave tužba, podnesaka, odgovora na tužbu i očitovanja, te od eventualnih replika, kao i svih isprava i dokumenata koji ih potkrepljuju, ili njihovih ovjerenih preslika, strankama i institucijama Unije čije su odluke predmetom postupka.

Dostavu obavlja tajnik redosljedom i u rokovima utvrđenima u poslovniku.

Usmeni dio postupka sastoji se od saslušanja, od strane Suda, zastupnika, savjetnika i pravnika te prijedloga odluka nezavisnog odvjetnika kao i, prema potrebi, od saslušanja svjedoka i stručnjaka.

Ako Sud smatra da se u predmetu ne javlja nikakvo novo pravno pitanje, može, nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, odlučiti da će rješavati predmet bez prijedloga odluka nezavisnog odvjetnika.

Članak 21.

Postupak pred Sudom pokreće se pisanom tužbom upućenom tajniku. Tužba sadržava ime i stalnu adresu podnositelja, položaj potpisnika, ime stranke ili imena stranaka protiv koje se podnosi tužba, predmet spora, tužbeni zahtjev i kratak opis razloga na kojima se temelji tužba.

Tužbi mora biti priložen, kada je to prikladno, akt čije se poništenje zahtijeva ili, u okolnostima iz članka 265. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, isprava kojom se dokazuje datum poziva predviđenog u tim člancima. Ako navedeni dokumenti nisu priloženi tužbi, tajnik poziva zainteresiranu stranku da ih dostavi u razumnom roku, ali u tom slučaju prava stranke ne prestaju čak i ako se navedeni dokumenti dostave nakon isteka roka određenog za pokretanje postupka.

Članak 22.

U slučajevima uređenima člankom 18. Ugovora o EZAE-u, postupak pred Sudom pokreće se žalbom upućenom tajniku. Žalba sadržava ime i stalnu adresu podnositelja, položaj potpisnika, naznaku odluke protiv koje se podnosi žalba, imena protivnih stranaka, predmet spora, žalbeni prijedlog i kratak opis razloga na kojima se temelji žalba.

Žalbi mora biti priložena ovjerena preslika odluke Arbitražnog odbora koja se pobija.

Ako Sud odbije žalbu, odluka Arbitražnog odbora postaje konačna.

Ako Sud poništi odluku Arbitražnog odbora, postupak se, kada je to potrebno, na inicijativu jedne od stranaka u postupku može ponoviti pred Arbitražnim odborom. Arbitražni odbor vezan je odlukama Suda o pravnim pitanjima.

Članak 23.

U slučajevima iz članka 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, sud države članice koji suspendira postupak i uputi predmet Sudu obavješćuje Sud o svojoj odluci. Tajnik Suda o navedenoj odluci obavješćuje stranke, države članice i Komisiju, kao i institucije, tijela, ured ili agenciju koja je donijela akt čija je valjanost ili tumačenje predmet spora, te Europski parlament i Vijeće ako su akt čija je valjanost ili tumačenje predmetom spora zajednički donijele te dvije institucije.

U roku od dva mjeseca od takve obavijesti stranke, države članice, Komisija i, kada je to prikladno, institucija, tijelo, ured ili agencija koja je donijela akt čija je valjanost odnosno tumačenje predmet spora imaju pravo podnositi Sudu podneske ili pisana očitovanja.

U slučajevima iz članka 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije tajnik Suda o odluci nacionalnog suda obavješćuje i države stranke Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru koje nisu države članice i u tom Sporazumu navedeno nadzorno tijelo EFTA-e, koji mogu u roku od dva mjeseca od primitka obavijesti Sudu dostaviti podneske ili pisana očitovanja, kada se odluka odnosi na jedno od područja primjene tog Sporazuma.

Ako je sporazumom o određenom predmetu sklopljenim između Vijeća i jedne ili više država nečlanica predviđeno da te države imaju pravo podnošenja podnesaka ili pisanih očitovanja, u slučajevima kada sud države članice uputi Sudu prethodno pitanje obuhvaćeno područjem primjene sporazuma, dotične države nečlanice se također obavještava o odluci nacionalnog suda koja sadrži to pitanje. U roku dva mjeseca od takve obavijesti te države mogu Sudu podnijeti podneske ili pisana očitovanja.

Članak 23.a (*)

Poslovníkom se može predvidjeti ubrzani postupak, te hitni postupak za upućena prethodna pitanja koja se odnose na područje slobode, sigurnosti i pravde.

Tim se postupcima, u pogledu podnošenja podnesaka ili pisanih očitovanja, mogu odrediti kraći rokovi od onih predviđenih člankom 23. te se, odstupajući od članka 20. četvrtog stavka, može predvidjeti rješavanje predmeta i bez prijedloga odluke nezavisnog odvjetnika.

Nadalje, u okviru hitnog postupka može se predvidjeti uži krug stranaka i ostalih zainteresiranih osoba od onog iz članka 23. ovlaštenih za podnošenje podnesaka ili pisanih očitovanja te, u slučaju krajnje hitnosti, izostavljanje pisanog dijela postupka.

(*) Članak umetnut Odlukom 2008/79/EZ, Euratom (SL L 24 od 29. siječnja 2008., str. 42.).

Članak 24.

Sud može zahtijevati od stranaka da dostave sve dokumente i podatke koje Sud smatra potrebnima. U slučaju odbijanja, sastavlja se službena zabilješka.

Sud također može zahtijevati od država članica i institucija, tijela, ureda ili agencija koje nisu stranke u postupku da dostave sve podatke koje Sud smatra potrebnima za postupak.

Članak 25.

Sud u svako doba može povjeriti bilo kojem pojedincu, tijelu, vlasti, odboru ili drugoj organizaciji koju izabere zadaću davanja stručnog mišljenja.

Članak 26.

Svjedoci se mogu saslušati prema uvjetima utvrđenima u poslovniku.

Članak 27.

U odnosu na svjedoke koji se ne odazovu sudskom pozivu, Sud ima ovlasti koje su općenito u takvim slučajevima dodijeljene sudovima te može izreći novčane kazne prema uvjetima utvrđenima u poslovniku.

Članak 28.

Svjedoci i stručnjaci mogu se saslušati pod prisegom danom u obliku utvrđenom u poslovniku ili na način utvrđen pravom zemlje svjedoka ili stručnjaka.

Članak 29.

Sud može naložiti saslušanje svjedoka ili stručnjaka pred pravosudnim tijelom njegova stalnog boravišta.

Nalog se šalje na provedbu nadležnom pravosudnom tijelu prema uvjetima utvrđenima u poslovniku. Dokumenti sastavljeni u skladu sa zamolnicom vraćaju se Sudu pod istim uvjetima.

Sud snosi troškove, ne dovodeći u pitanje njegovo pravo da, kada je to prikladno, naloži strankama njihovo plaćanje.

Članak 30.

Prema svakom kršenju prisege svjedoka ili stručnjaka država članica postupa na isti način kao da je povreda počinjena pred jednim od njezinih sudova nadležnih u građanskim stvarima. Po prijavi Suda dotična država članica pokreće postupak protiv počinitelja povrede pred svojim nadležnim sudom.

Članak 31.

Rasprava je javna, osim ako Sud, po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranaka, zbog ozbiljnih razloga odluči drukčije.

Članak 32.

Tijekom rasprave Sud može ispitati stručnjake, svjedoke i same stranke. Stranke se, međutim, mogu obraćati Sudu samo putem svojih zastupnika.

Članak 33.

O svakoj se raspravi sastavlja zapisnik koji potpisuju predsjednik i tajnik.

Članak 34.

Popis rasprava utvrđuje predsjednik.

Članak 35.

Vijećanje je Suda tajno i ostaje tajno.

Članak 36.

Presude moraju imati obrazloženje. Sadržavaju imena sudaca koji su sudjelovali u vijećanju.

Članak 37.

Presude potpisuju predsjednik i tajnik Suda. One se javno čitaju.

Članak 38.

Sud odlučuje o troškovima.

Članak 39.

Predsjednik Suda može u skraćenom postupku, koji se može, u mjeri u kojoj je to potrebno, razlikovati od nekih pravila sadržanih u ovom Statutu i koji se utvrđuje u poslovniku, odlučiti o prijedlozima za suspenziju primjene, kako je predviđeno u članku 278. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i članku 157. Ugovora o EZAE-u, ili za određivanje privremenih mjera sukladno članku 279. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, ili za suspenziju izvršenja sukladno članku 299. četvrtom stavku Ugovora o funkcioniranju Europske unije ili članku 164. trećem stavku Ugovora o EZAE-u.

Ovlasti iz prvog stavka može, prema uvjetima utvrđenima u poslovniku, izvršavati potpredsjednik Suda.

U slučaju spriječenosti predsjednika i potpredsjednika, zamjenjuje ih drugi sudac prema uvjetima utvrđenima u poslovniku.

Odluka predsjednika ili suca koji ga zamjenjuje privremena je i ni na koji način ne utječe na odluku Suda o glavnoj stvari.

Članak 40.

Države članice i institucije Unije mogu se uključiti u postupak pred Sudom.

Isto pravo imaju tijela, uredi i agencije Unije te svaka druga osoba koja dokaže svoj pravni interes za ishod postupka pred Sudom. Fizičke ili pravne osobe ne mogu se uključiti u postupke među državama članicama, među institucijama Unije ili između država članica i institucija Unije.

Ne dovodeći u pitanje drugi stavak, države stranke Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru koje nisu države članice te u tom Sporazumu navedeno nadzorno tijelo EFTA-e, mogu se uključiti u postupke pred Sudom u kojima je u pitanju jedno od područja primjene tog Sporazuma.

Prijedlog za uključenje u postupak ograničen je na potporu tužbenog zahtjeva jedne od stranaka.

Članak 41.

Ako tužena stranka, nakon što je uredno pozvana, ne podnese pisani odgovor na tužbu, protiv te stranke donosi se presuda zbog ogluhe. Takvoj presudi može se prigovoriti u roku od mjesec dana od njezine dostave. Prigovaranje ne suspendira izvršenje presude zbog ogluhe, osim ako Sud odluči drukčije.

Članak 42.

Države članice, institucije, tijela, uredi ili agencije Unije i sve druge fizičke ili pravne osobe mogu u slučajevima i prema uvjetima određenima poslovnikom pokrenuti postupak treće strane radi osporavanja presude donesene bez njihovog sudjelovanja kada presuda štetno utječe na njihova prava.

Članak 43.

Ako je smisao ili doseg presude nejasan, Sud daje njezino tumačenje na prijedlog bilo koje stranke ili institucije Unije koja za to dokaže svoj pravni interes.

Članak 44.

Prijedlog za ponavljanje postupka može se podnijeti Sudu samo ako se sazna za činjenicu odlučujuće naravi, koja u vrijeme donošenja presude nije bila poznata ni Sudu ni stranci koja traži ponavljanje postupka.

Ponavljanje postupka pokreće se odlukom Suda u kojoj se izrijekom utvrđuje postojanje nove činjenice, priznaje joj se karakter činjenice podobne za pokretanje ponavljanja postupka te se prijedlog proglašava dopuštenim po toj osnovi.

Prijedlog za ponavljanje postupka ne može se podnijeti nakon proteka roka od 10 godina od dana presude.

Članak 45.

Poslovníkom se utvrđuju rokovi, koji uzimaju u obzir udaljenosti.

Istek roka nema štetan utjecaj na prava zainteresirane stranke ako ona dokaže postojanje nepredvidivih okolnosti ili više sile.

Članak 46.

Postupci protiv Unije u predmetima koji potječu iz izvanugovorne odgovornosti ne mogu se pokrenuti nakon proteka roka od pet godina od nastanka događaja koji je povod pokretanju postupka. Rok zastare prekida se pokretanjem postupka pred Sudom ili ako je prije pokretanja tog postupka oštećena strana podnijela zahtjev nadležnoj instituciji Unije. U potonjem slučaju postupak se mora pokrenuti u roku od dva mjeseca predviđenom u članku 263. Ugovora o funkcioniranju Europske unije; kada je to prikladno, primjenjuju se odredbe članka 265. drugog stavka Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Ovaj se članak primjenjuje i na postupke protiv Europske središnje banke u pogledu izvanugovorne odgovornosti.

GLAVA IV.

OPĆI SUD

Članak 47.

Članak 9. prvi stavak, članak 9.a, članci 14. i 15., članak 17. prvi, drugi, četvrti i peti stavak i članak 18. primjenjuju se na Opći sud i njegove članove.

Članak 3. četvrti stavak i članci 10., 11. i 14. primjenjuju se *mutatis mutandis* na tajnika Općeg suda.

Članak 48.

Opći sud sastoji se od:

- (a) 40 sudaca od 25. prosinca 2015.;
- (b) 47 sudaca od 1. rujna 2016.;
- (c) dvaju sudaca po državi članici od 1. rujna 2019.

Članak 49.

Članove Općeg suda može se pozvati da obavljaju zadaće nezavisnog odvjetnika.

Dužnost je nezavisnog odvjetnika, djelujući posve nepristrano i neovisno, javno iznositi obrazložene prijedloge odluka u određenim predmetima koji su upućeni Općem sudu kako bi Općem sudu pomogao u obavljanju njegove zadaće.

Kriteriji za odabiranje takvih predmeta, kao i postupci za određivanje nezavisnih odvjetnika utvrđuju se u poslovniku Općeg suda.

Član koji je pozvan obavljati zadaće nezavisnog odvjetnika u određenom predmetu ne smije sudjelovati pri odlučivanju u tom predmetu.

Članak 50.

Opći sud zasjeda u sudskim vijećima od tri ili pet sudaca. Predsjednike sudskih vijeća biraju suci iz vlastitih redova. Predsjednici sudskih vijeća od pet sudaca biraju se na razdoblje od tri godine. Mogu biti ponovno izabrani jednom.

Sastav sudskih vijeća i dodjeljivanje predmeta tim sudskim vijećima uređuje se poslovnikom. U određenim slučajevima uređenima poslovnikom, Opći sud može zasjedati u punom sastavu ili kao sudac pojedinac.

Poslovnikom se može predvidjeti i da Opći sud zasjeda u sastavu velikog vijeća u slučajevima i pod uvjetima koji su utvrđeni u poslovniku.

Članak 51.

Odstupajući od pravila utvrđenog u članku 256. stavku 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Sud zadržava nadležnost u postupcima iz članka 263. i 265. Ugovora o funkcioniranju Europske unije kada ih države članice pokreću protiv:

- (a) akta ili propuštanja djelovanja Europskoga parlamenta ili Vijeća, ili obje spomenute institucije kad odlučuju zajednički, osim:
 - odluka koje donosi Vijeće na temelju članka 108. stavka 2. trećeg podstavka Ugovora o funkcioniranju Europske unije;
 - akata Vijeća donesenih na temelju uredbe Vijeća o mjerama za zaštitu trgovine u smislu članka 207. Ugovora o funkcioniranju Europske unije;
 - akata Vijeća kojima Vijeće izvršava provedbene ovlasti u skladu s člankom 291. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije;

(b) akta ili propuštanja djelovanja Komisije na temelju članka 331. prvog stavka Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Sud zadržava nadležnost i za postupke iz istih članaka kada ih pokreće pojedina institucija Unije protiv akta ili propuštanja djelovanja Europskoga parlamenta, Vijeća, ili obiju tih institucija kada odlučuju zajednički, ili Komisije, ili kad institucija Unije pokreće postupak protiv akta ili propuštanja djelovanja Europske središnje banke.

Članak 52.

Predsjednik Suda i predsjednik Općeg suda zajedničkom suglasnošću određuju uvjete pod kojima dužnosnici i ostali službenici dodijeljeni Sudu pružaju usluge Općem sudu kako bi se omogućilo njegovo djelovanje. Određeni dužnosnici ili ostali službenici odgovorni su tajniku Općeg suda koji je podređen predsjedniku Općeg suda.

Članak 53.

Postupak pred Općim sudom uređen je glavom III.

U poslovniku Općeg suda se, u mjeri u kojoj je to potrebno, utvrđuju daljnje i detaljnije odredbe u pogledu tog postupka. Poslovnik može odstupati od članka 40. četvrtog stavka i članka 41. kako bi se uzele u obzir posebnosti sporova u području intelektualnog vlasništva.

Neovisno o članku 20. četvrtom stavku, nezavisni odvjetnik može svoje obrazložene prijedloge odluka dati u pisanom obliku.

Članak 54.

Ako je tužba ili neki drugi podnesak, koji je namijenjen Općem sudu, greškom podnesen tajniku Suda, on ga bez odgode upućuje tajniku Općeg suda; jednako tako, ako je tužba ili neki drugi podnesak, koji je namijenjen Sudu, greškom podnesen tajniku Općeg suda, on ga bez odgode upućuje tajniku Suda.

Ako Opći sud utvrdi da nije nadležan provoditi postupak i odlučivati u predmetu koji je u nadležnosti Suda, upućuje taj predmet Sudu; ako Sud utvrdi da neki predmet pripada u nadležnost Općeg suda, upućuje taj predmet Općem sudu, koji se tada ne smije oglasiti nenadležnim.

Ako su pred Sudom i Općim sudom pokrenuti postupci s istim predmetom spora, istim pitanjem tumačenja ili u kojima se ispituje valjanost istog akta, Opći sud može nakon saslušanja stranaka suspendirati postupak koji je pred njime u tijeku dok Sud ne donese presudu ili, u slučaju da je postupak pokrenut prema članku 263. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, može se oglasiti nenadležnim kako bi Sudu omogućio odlučivanje u postupcima. U istim okolnostima, Sud također može odlučiti suspendirati postupak koji je pred njime u tijeku; u tom se slučaju postupak pred Općim sudom nastavlja.

Ako neka država članica i institucija Unije pobijaju isti akt, Opći sud oglašava se nenadležnim tako da Sudu može odlučiti o tim prijedlozima.

Članak 55.

Tajnik Općeg suda dostavlja svim strankama te svim državama članicama i institucijama Unije, čak i ako se one nisu uključile u postupak pred Općim sudom, konačne odluke Općeg suda, djelomične odluke o meritornim pitanjima te odluke o postupovnim pitanjima glede prigovora nenadležnosti ili nedopuštenosti.

Članak 56.

Protiv konačnih odluka Općeg suda i protiv njegovih djelomičnih odluka o meritornim pitanjima te odluka o postupovnim pitanjima glede prigovora nenadležnosti ili nedopuštenosti može se podnijeti žalba Sudu u roku od dva mjeseca od dostave pobijane odluke.

Takvu žalbu može podnijeti bilo koja stranka koja nije uspjela sa svojim zahtjevom u cijelosti ili djelomično. Stranke koje su se uključile u postupak, a koje nisu države članice i institucije Unije, mogu podnijeti takvu žalbu samo ako se odluka Općeg suda na njih neposredno odnosi.

Osim u predmetima koji se odnose na sporove između Unije i njezinih službenika, žalbu mogu podnijeti i države članice i institucije Unije koje se nisu uključile u postupak pred Općim sudom. U tom slučaju te države članice i institucije imaju jednak položaj kao i države članice ili institucije koje su se uključile u postupak u prvom stupnju.

Članak 57.

Ako je Opći sud odbio prijedlog za uključenje u postupak, podnositelj prijedloga može u roku od dva tjedna od dostave odluke kojom se odbija njegov prijedlog podnijeti žalbu Sudu.

Protiv svih odluka Općeg suda donesenih na temelju članka 278., članka 279. ili članka 299. četvrtog stavka Ugovora o funkcioniranju Europske unije, ili na temelju članka 157. ili članka 164. trećeg stavka Ugovora o EZAE-u, stranke u postupku mogu u roku od dva mjeseca od njihove dostave podnijeti žalbu Sudu.

Povodom žalbe iz prva dva stavka ovog članka provodi se postupak i odlučuje se u skladu s postupkom iz članka 39.

Članak 58.

Žalba podnesena Sudu ograničena je na pitanja prava. Može se podnijeti zbog nenadležnosti Općeg suda, zbog povrede postupka kojom se povređuju interesi podnositelja žalbe te zbog povrede prava Unije od strane Općeg suda.

Žalba samo protiv odluke o naknadi troškova ili o njihovoj visini nije dopuštena.

Članak 59.

Ako se protiv odluke Općeg suda podnese žalba, postupak se pred Sudom sastoji od pisanog i usmenog dijela. U skladu s uvjetima utvrđenima u poslovniku, Sud može, nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika i stranke, donijeti odluku bez provođenja usmenog postupka.

Članak 60.

Ne dovodeći u pitanje članke 278. i 279. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ili članke 157. Ugovora o EZAE-u, žalba nema suspenzivni učinak.

Odstupajući od članka 280. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, odluke Općeg suda kojima se uredba proglašava ništavom stupaju na snagu tek istekom roka iz članka 56. prvog stavka ovog Statuta ili, ako je u tom roku podnesena žalba, od dana njezina odbijanja; međutim, ne dovodeći pritom u pitanje pravo stranke da od Suda zatraži, u skladu s člancima 278. i 279. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ili članku 157. Ugovora o EZAE-u, suspenziju učinaka uredbe koja je proglašena ništavom ili određivanje druge privremene mjere.

Članak 61.

Ako je žalba osnovana, Sud ukida odluku Općeg suda. Može sam konačno odlučiti o sporu ako stanje postupka to dopušta ili može vratiti predmet na odlučivanje Općem sudu.

U slučaju vraćanja predmeta Općem sudu taj je sud vezan odlukom Suda glede pravnih pitanja.

Ako je žalba koju je podnijela država članica ili institucija Unije, koja se nije uključila u postupak pred Općim sudom, osnovana, Sud može, ako to smatra potrebnim, navesti koji se učinci ukinute odluke Općeg suda imaju smatrati konačnima za stranke u sporu.

Članak 62.

Ako u slučajevima predviđenima u članku 256. stavcima 2. i 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije prvi nezavisni odvjetnik smatra da je ozbiljno ugroženo jedinstvo ili dosljednost prava Unije, može predložiti Sudu da ispita odluku Općeg suda.

Prijedlog se mora podnijeti u roku od mjesec dana od objave odluke Općeg suda. Sud odlučuje u roku od mjesec dana od primitka prijedloga prvog nezavisnog odvjetnika treba li odluku ispitati ili ne.

Članak 62.a

Sud donosi odluku o pitanjima koja podliježu postupku preispitivanja u hitnom postupku, na temelju spisa koji mu je prosljedio Opći sud.

Stranke iz postupka pred Općim sudom iz članka 23. ovog Statuta, u slučajevima iz članka 256. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, ovlaštene su podnositi podneske ili pisana očitovanja Sudu o pitanjima koja podliježu postupku preispitivanja u za to predviđenom razdoblju.

Sud može pokrenuti usmeni postupak prije donošenja odluke.

Članak 62.b

U slučajevima predviđenim u članku 256. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, ne dovodeći u pitanje članke 278. i 279. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, prijedlozi za preispitivanje i odluke da se pokrene postupak preispitivanja nemaju suspenzivni učinak. Ako Sud utvrdi da odluka Općeg suda utječe na jedinstvo ili dosljednost prava Unije, predmet vraća Općem sudu koji je obvezan poštovati odluke Suda o pitanjima prava; Sud može navesti koji se učinci odluke Općeg suda imaju smatrati konačnima za stranke u sporu. Ako, međutim, uzimajući u obzir rezultat preispitivanja, ishod postupka proizađe iz činjeničnog stanja na kojem se temelji odluka Općeg suda, Sud donosi konačnu odluku.

U slučajevima iz članka 256. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, u nedostatku prijedloga za preispitivanje ili odluke o pokretanju postupaka preispitivanja, odluke koje Opći sud donosi o pitanjima koja su mu podnesena proizvode učinke nakon isteka razdoblja koji su u tu svrhu propisani u drugom stavku članka 62. Ako se pokrene postupak preispitivanja, odluke koje podliježu postupku preispitivanja proizvode učinke nakon obavljenog postupka, osim ako Sud odluči drukčije. Ako Sud utvrdi da odluka Općeg suda utječe na jedinstvo ili dosljednost prava Unije, odluka Suda o pitanju koje podliježe postupku preispitivanja zamjenjuje odluku Općeg suda.

GLAVA IV.a

SPECIJALIZIRANI SUDOVI

Članak 62.c

Odredbe o nadležnosti, sastavu, organizaciji i postupku specijaliziranih sudova osnovanih na temelju članka 257 Ugovora o funkcioniranju Europske unije utvrđene su u Prilogu ovom Statutu.

Europski parlament i Vijeće, odlučujući u skladu s člankom 257. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, mogu dodijeliti privremene suce specijaliziranim sudovima radi nadomještanja odsutnih sudaca koji, iako se ne smatraju u potpunosti onesposobljenima, ne mogu sudjelovati u rješavanju predmeta na dulje vrijeme. U tom slučaju Europski parlament i Vijeće utvrđuju uvjete u skladu s kojima se imenuju privremeni suci, njihova prava i dužnosti, detaljna pravila kojima se uređuje izvršavanje njihovih dužnosti te okolnosti u kojima prestaju izvršavati te dužnosti.

GLAVA V.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 63.

Poslovnici Suda i Općeg suda sadrže sve odredbe koje su potrebne za primjenu i, ako je potrebno, dopunu ovog Statuta.

Članak 64.

Pravila koja uređuju pitanje jezika koji se primjenjuju na Sudu Europske unije utvrđuju se uredbom koju Vijeće donosi odlučujući jednoglasno. Ta se uredba donosi na zahtjev Suda i nakon savjetovanja s Komisijom i Europskim parlamentom ili na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja sa Sudom i Europskim parlamentom.

Odredbe poslovnika Suda i poslovnika Općeg suda koje se odnose na uređivanje pitanja jezika vrijede sve dok se ne utvrde pravila. Odstupajući od članka 253. i 254. Ugovora o funkcioniranju Europske unije te se odredbe mogu izmijeniti ili staviti izvan snage samo na temelju jednoglasne suglasnosti Vijeća.

PRILOG I.

SLUŽBENIČKI SUD EUROPSKE UNIJE

Članak 1.

Službenički sud Europske unije (dalje u tekstu „Službenički sud”) nadležan je u prvom stupnju za rješavanje sporova između Unije i njezinih službenika na temelju članka 270. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, uključujući sporove između svih tijela ili agencija i njihovih službenika, za koje je nadležnost dodijeljena Sudu Europske unije.

Članak 2.

1. Službenički sud sastoji se od sedam sudaca. Na zahtjev Suda Vijeće može, odlučujući kvalificiranom većinom, povećati broj sudaca.

Suci se imenuju na razdoblje od šest godina. Suci kojima je istekla dužnost mogu biti ponovno imenovani.

Svako slobodno mjesto popunjava se novim imenovanjem suca na razdoblje od šest godina.

2. Osim sudaca navedenih u stavku 1. prvom podstavku, imenuju se privremeni suci radi nadomještanja odsutnih sudaca koji, iako se ne smatraju u potpunosti onesposobljenima, ne mogu sudjelovati u rješavanju predmeta na dulje vrijeme.

Članak 3.

1. Suce imenuje Vijeće, odlučujući u skladu s člankom 257. četvrtim stavkom Ugovora o funkcioniranju Europske unije, nakon savjetovanja s odborom predviđenim ovim člankom. Pri imenovanju sudaca Vijeće osigurava ujednačen sastav Službeničkog suda na što široj zemljopisnoj osnovi između državljana država članica i u odnosu na zastupljene nacionalne pravne sustave.

2. Svaki građanin Unije koji ispunjava uvjete iz članka 257. četvrtog stavka Ugovora o funkcioniranju Europske unije može podnijeti prijavu za kandidaturu. Vijeće, odlučujući na preporuku Suda, određuje uvjete i postupke o podnošenju i obradi prijave kandidatura.

3. Uspostavlja se odbor koji se sastoji od sedam osoba izabranih iz redova bivših članova Suda i Općeg suda te odvjetnika priznate stručnosti. O članstvu u odboru i pravilima za njegovo djelovanje odlučuje Vijeće na preporuku predsjednika Suda.

4. Odbor daje mišljenje o prikladnosti kandidata za obnašanje dužnosti suca Službeničkog suda. Odbor svom mišljenju prilaže popis kandidata s najprikladnijim visokim stupnjem iskustva. Takav popis mora sadržavati imena barem dvostruko više kandidata u odnosu na broj sudaca koje Vijeće treba imenovati.

Članak 4.

1. Suci iz vlastitih redova imenuju predsjednika Službeničkog suda na razdoblje od tri godine. On može biti ponovno izabran.

2. Službenički sud zasjeda u sudskim vijećima od tri suca. U određenim slučajevima uređenim poslovnikom, Službenički sud može zasjedati u punom sastavu ili u sudskom vijeću od pet sudaca ili kao sudac pojedinac.

3. Predsjednik Službeničkog suda predsjedava punim sastavom i sudskim vijećem od pet sudaca. Predsjednici sudskih vijeća od tri suca određuju se na način predviđen u stavku 1. Ako je predsjedniku Službeničkog suda dodijeljeno sudsko vijeće od tri suca, tada on njime predsjedava.

4. Nadležnost i kvorum za puni sastav kao i za sastav sudskih vijeća te dodjeljivanje predmeta tim sudskim vijećima uređuje se poslovnikom.

Članak 5.

Članci od 2. do 6., 14., 15., članak 17. prvi drugi i peti stavak te članak 18. Statuta Suda primjenjuju se na Službenički sud i njegove članove.

Prisega iz članka 2. Statuta daje se pred Sudom, a odluke iz članka 3., 4. i 6. Statuta Sud donosi nakon savjetovanja sa Službeničkim sudom.

Članak 6.

1. Službenički sud podupiru odjeli Suda i Općeg suda. Predsjednik Suda ili, u odgovarajućim slučajevima, predsjednik Općeg suda određuju u suglasnosti s predsjednikom Službeničkog suda uvjete pod kojima dužnosnici i ostali službenici dodijeljeni Sudu i Općem sudu pružaju usluge Službeničkom sudu kako bi omogućili njegovo djelovanje. Određeni dužnosnici i ostali službenici odgovorni su tajniku Službeničkog suda, koji je podređen predsjedniku tog suda.

2. Službenički sud imenuje svojeg tajnika i utvrđuje pravila kojima se uređuje njegov položaj. Članak 3. četvrti stavak i članci 10., 11. i 14. Statuta Suda primjenjuju se na tajnika Službeničkog suda.

Članak 7.

1. Postupak pred Službeničkim sudom uređen je glavom III. Statuta Suda uz iznimku članka 22. i 23. U poslovniku tog suda se prema potrebi utvrđuju dodatne i detaljnije odredbe.

2. Odredbe koje uređuju pitanje jezika Općeg suda primjenjuju se na Službenički sud.

3. Pisani dio postupka sastoji se od podnošenja tužbe i odgovora na tužbu, osim ako Službenički sud odluči da je potrebna druga razmjena pisanih podnesaka. Ako dođe do takve druge razmjene, Službenički sud može, uz suglasnost stranaka, donijeti presudu izostavljajući usmeni dio postupka.
4. U svim fazama postupka, uključujući trenutak podnošenja tužbe, Službenički sud može razmotriti mogućnost sporazumnog rješenja spora, te omogućiti takvo rješenje.
5. Službenički sud odlučuje o troškovima predmeta. Podložno posebnim odredbama poslovnika, stranka koja izgubi spor plaća troškove ako je stranka koja je uspjela u sporu zatražila njihovu nadoknadu.

Članak 8.

1. Ako je tužba ili neki drugi podnesak, koji je namijenjen Službeničkom sudu podnesen tajniku Suda ili Općeg suda, on ga bez odgode upućuje tajniku Službeničkog suda. Jednako tako, ako je tužba ili neki drugi podnesak, koji je namijenjen Sudu ili Općem sudu greškom podnesen tajniku Službeničkog suda, on ga bez odgode upućuje tajniku Suda ili Općeg suda.
2. Ako Službenički sud utvrdi da nije nadležan provoditi postupak i odlučivati u predmetu koji je u nadležnosti Suda i Općeg suda, upućuje taj predmet Sudu ili Općem sudu. Jednako tako, ako Sud ili Opći sud utvrde da neki predmet pripada u nadležnost Službeničkog suda, upućuju taj predmet Službeničkom sudu, koji se tada ne smije oglasiti nenadležnim.
3. Ako su pred Službeničkim sudom i Općim sudom pokrenuti postupci s istim pitanjem tumačenja ili u kojima se ispituje valjanost istog akta, Službenički sud može nakon saslušanja stranaka suspendirati postupak dok Opći sud ne donese presudu.

Ako su pred Službeničkim sudom i Općim sudom pokrenuti postupci s istim predmetom spora, Službenički sud oglašava se nenadležnim tako da Opći sud može odlučivati o tim predmetima.

Članak 9.

Protiv konačnih odluka Službeničkog suda i protiv njegovih djelomičnih odluka o meritornim pitanjima te odluka o postupovnim pitanjima u vezi s prigovorima nenadležnosti ili nedopuštenosti može se podnijeti žalba Općem sudu u roku od dva mjeseca od dostave pobijane odluke.

Takvu žalbu može podnijeti bilo koja stranka koja nije uspjela sa svojim zahtjevom u cijelosti ili djelomično. Stranke koje su se uključile u postupak, a koje nisu države članice i institucije Unije, mogu podnijeti takvu žalbu samo ako se odluka Službeničkog suda odnosi neposredno na njih.

Članak 10.

1. Ako je Službenički sud odbio prijedlog za uključenje u postupak, podnositelj prijedloga može u roku od dva tjedna od dostave odluke kojom se odbija njegov prijedlog podnijeti žalbu Općem sudu.
2. Protiv svih odluka Službeničkog suda donesenih na temelju članak 278. ili 279. ili članka 299. četvrtog stavka Ugovora o funkcioniranju Europske unije ili članka 157. ili članka 164. trećeg stavka Ugovora o EZAE-u, stranke u postupku mogu u roku od dva mjeseca od njihove dostave podnijeti žalbu Općem sudu.

3. Predsjednik Općeg suda može u skraćenom postupku, koji se može, u mjeri u kojoj je to potrebno razlikovati od nekih pravila sadržanih u ovom Prilogu i koji se utvrđuje u poslovniku Općeg suda, odlučiti o žalbama, kako je predviđeno u stavcima 1. i 2.

Članak 11.

1. Žalba podnesena Općem sudu ograničena je na pravna pitanja. Može se podnijeti zbog nenadležnosti Službeničkog suda, zbog povrede postupka kojom se povređuju interesi podnositelja žalbe te zbog povrede prava Unije od strane Službeničkog suda.
2. Žalba samo protiv odluke o naknadi troškova postupka i o njihovoj visini nije dopuštena.

Članak 12.

1. Ne dovodeći u pitanje članke 278. i 279. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ili članak 157. Ugovora o EZAE-u, žalba pred Općim sudom nema suspenzivni učinak.
2. Ako se protiv odluke Službeničkog suda podnese žalba, postupak pred Općim sudom sastoji se od pisanog i usmenog dijela. U skladu s uvjetima utvrđenim u poslovniku, Opći sud može, nakon što sasluša stranke u postupku, donijeti odluku bez provođenja usmenog postupka.

Članak 13.

1. Ako je žalba osnovana, Opći sud ukida odluku Službeničkog suda i sam odlučuje o sporu. On vraća predmet na odlučivanje Službeničkom sudu ako stanje postupka Sudu ne dopušta odlučivanje.
 2. U slučaju vraćanja predmeta Službeničkom sudu, taj je sud vezan odlukom Općeg suda u vezi s pravnim pitanjima.
-

PROTOKOL (br. 4)
**O STATUTU EUROPSKOG SUSTAVA SREDIŠNJIH BANAKA I
EUROPSKE SREDIŠNJE BANKE**

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI utvrditi Statut Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke predviđen člankom 129. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

POGLAVLJE I.
EUROPSKI SUSTAV SREDIŠNJIH BANAKA

Članak 1.

Europski sustav središnjih banaka

U skladu s člankom 282. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Europska središnja banka (ESB) i nacionalne središnje banke čine Europski sustav središnjih banaka (ESSB). ESB i nacionalne središnje banke država članica čija je valuta euro čine Eurosustav.

ESSB i ESB izvršavaju svoje zadaće i obavljaju svoje aktivnosti u skladu s odredbama Ugovorâ i ovog Statuta.

POGLAVLJE II.
CILJEVI I ZADAĆE ESSB-A

Članak 2.

Ciljevi

U skladu s člankom 127. stavkom 1. i člankom 282. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije glavni je cilj ESSB-a održavanje stabilnosti cijena. Ne dovodeći u pitanje cilj stabilnosti cijena, ESSB podržava opće ekonomske politike u Uniji kako bi doprinio ostvarivanju ciljeva Unije utvrđenih u članku 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. ESSB djeluje u skladu s načelom otvorenog tržišnog gospodarstva sa slobodnim tržišnim natjecanjem, dajući prednost učinkovitoj raspodjeli resursa te u skladu s načelima određenima člankom 119. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Članak 3.

Zadaće

3.1. U skladu s člankom 127. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije osnovne zadaće koje se provode putem ESSB-a jesu:

- utvrđivanje i provođenje monetarne politike Unije,
- obavljanje deviznih poslova u skladu s odredbama članka 219. tog Ugovora,
- držanje i upravljanje službenim deviznim pričuvama država članica,
- promicanje nesmetanog funkcioniranja platnih sustava.

3.2. U skladu s člankom 127. stavkom 3. navedenog Ugovora, članak 3. stavak 3.1. treća alineja ne dovodi u pitanje držanje i upravljanje operativnim deviznim sredstvima od strane vlada država članica.

3.3. U skladu s člankom 127. stavkom 5. navedenog Ugovora, ESSB doprinosi nesmetanom vođenju politika koje provode nadležne vlasti, a koje se odnose na bonitetni nadzor kreditnih institucija i stabilnost financijskog sustava.

Članak 4.

Savjetodavne funkcije

U skladu s člankom 127. stavkom 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije:

(a) savjetovanje s ESB-om potrebno je:

- o svakom predloženom aktu Unije iz nadležnosti ESB-a;
- od strane nacionalnih tijela, u vezi sa svakim prijedlogom propisa iz nadležnosti ESB-a, ali u granicama i pod uvjetima koje odredi Vijeće u skladu s postupkom utvrđenim u članku 41.;

(b) O pitanjima iz svoje nadležnosti ESB može podnositi mišljenja institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije ili nacionalnim tijelima.

Članak 5.

Prikupljanje statističkih podataka

5.1. Kako bi preuzela zadaće ESSB-a, ESB uz pomoć nacionalnih središnjih banaka prikuplja potrebne statističke podatke od nadležnih nacionalnih tijela ili izravno od gospodarskih subjekata. U tu svrhu surađuje s institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i s nadležnim tijelima država članica ili trećih zemalja te s međunarodnim organizacijama.

5.2. Nacionalne središnje banke, u mjeri u kojoj je to moguće, izvršavaju zadatke opisane u članku 5. stavku 5.1.

5.3. ESB prema potrebi, pomaže usklađivanju pravila i praksi koje uređuju prikupljanje, objedinjavanje i distribuciju statističkih podataka u područjima svoje nadležnosti.

5.4. Vijeće u skladu s postupkom utvrđenim u članku 41. utvrđuje pravne i fizičke osobe koje podliježu obvezi izvješćivanja, režim tajnosti te odgovarajuće odredbe za izvršenje.

Članak 6.

Međunarodna suradnja

6.1. U području međunarodne suradnje koja obuhvaća zadatke povjerene ESSB-u, ESB odlučuje o načinu zastupljenosti ESSB-a.

6.2. ESB i nacionalne središnje banke, ako im ESB to odobri, mogu sudjelovati u međunarodnim monetarnim institucijama.

6.3. Članak 6. stavci 6.1. i 6.2. ne dovode u pitanje članak 138. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

POGLAVLJE III.

USTROJ ESSB-A

Članak 7.

Neovisnost

U skladu s člankom 130. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, pri izvršavanju ovlasti i obavljanju zadataka i dužnosti koje su im dodijeljene ovim Ugovorom i ovim Statutom, ni ESB ni nacionalne središnje banke kao niti članovi njihovih tijela nadležnih za odlučivanje ne smiju tražiti ni primati naputke od institucija, tijela, ureda i agencija Unije, bilo koje vlade država članica ili bilo kojeg drugog tijela. Institucije, tijela, uredi i agencije Unije i vlade država članica obvezuju se da će poštovati ovo načelo i da neće nastojati utjecati na članove tijela nadležnih za odlučivanje u ESB-u ili u nacionalnim središnjim bankama u obavljanju njihovih zadataka.

Članak 8.

Opće načelo

ESSB-om upravljaju tijela ESB-a nadležna za odlučivanje.

Članak 9.

Europska središnja banka

9.1. ESB, koji u skladu s člankom 282. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ima pravnu osobnost, u svakoj državi članici uživa najširu pravnu sposobnost koja se priznaje pravnim osobama na temelju prava države članice; ESB osobito može stjecati pokretnine i nekretnine ili njima raspolagati te biti stranka u sudskom postupku.

9.2. ESB osigurava da se zadaće dodijeljene ESSB-u na temelju članka 127. stavaka 2., 3. i 5. Ugovora o funkcioniranju Europske unije provode putem njegovih vlastitih aktivnosti na temelju ovog Statuta ili putem nacionalnih središnjih banaka na temelju članka 12. stavka 12.1. i članka 14.

9.3. U skladu s člankom 129. stavkom 1. navedenog Ugovora tijela ESB-a nadležna za odlučivanje jesu Upravno vijeće i Izvršni odbor.

Članak 10.

Upravno vijeće

10.1. U skladu s člankom 283. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Upravno vijeće sastoji se od članova Izvršnog odbora ESB-a i guvernera nacionalnih središnjih banaka država članica čija je valuta euro.

10.2. Svaki član Upravnog vijeća ESB-a ima jedan glas. Od dana kada broj članova Upravnog vijeća ESB-a premaši 21, svaki član Izvršnog odbora ima jedan glas, a pravo glasa ima 15 guvernera. Ova glasačka prava glasa dodjeljuju se i rotiraju kako slijedi:

- od dana kada broj guvernera prijeđe brojku 15, do dana kada dostigne brojku 22, guverneri se dijele u dvije skupine, u skladu s rangom prema veličini udjela nacionalnih središnjih banaka država članica u agregiranom bruto domaćem proizvodu po tržišnim cijenama te u ukupnoj agregiranoj bilanci monetarnih financijskih institucija onih države članice čija je valuta euro. Udjelu u agregiranom bruto domaćem proizvodu po tržišnim cijenama dodjeljuje se ponder od 5/6, a udjelu u ukupnoj agregiranoj bilanci monetarnih financijskih institucija dodjeljuje se ponder od 1/6. Prva skupina sastoji se od pet guvernera, a druga skupina od ostalih guvernera. Učestalost prava glasa guvernera koja se dodjeljuju prvoj skupini ne može biti manja od učestalosti prava glasa onih u drugoj skupini. Podložno prethodnoj rečenici, prvoj se skupini dodjeljuju četiri prava glasa, a drugoj skupini jedanaest prava glasa,
- od dana kada broj guvernera dostigne brojku 22, guverneri se dijele u tri skupine u skladu s rangom na temelju kriterija utvrđenih u prethodnoj alineji. Prva skupina sastoji se od pet guvernera i dodjeljuju joj se četiri prava glasa. Druga skupina sastoji se od polovice ukupnog broja guvernera, pri čemu se svaki razlomak zaokružuje na najbliži cijeli broj, a dodjeljuje joj se osam glasova. Treća skupina se sastoji od preostalih guvernera i dodjeljuju joj se tri prava glasa,

- u svakoj skupini prava glasa se guvernerima dodjeljuju na jednaka vremenska razdoblja,
- za izračun udjela u agregiranom bruto domaćem proizvodu po tržišnim cijenama primjenjuje se članak 29. stavak 29.2. Ukupna agregirana bilanca monetarnih financijskih institucija izračunava se u skladu sa statističkim okvirom koji se primjenjuje u Uniji u trenutku izračuna,
- kada se agregirani bruto domaći proizvod po tržišnim cijenama prilagođava u skladu s člankom 29. stavak 29.3., ili kada se broj guvernera poveća, veličina i/ili sastav skupina prilagođava se u skladu s navedenim načelima,
- Upravno vijeće ESB-a odlučujući dvotrećinskom većinom svih svojih članova bez obzira imaju li pravo glasa ili ne, poduzima mjere potrebne za provedbu gore navedenih načela i može donijeti odluku o odgađanju početka sustava rotacije do dana kada broj guvernera premaši 18.

Pravo glasa koristi se osobno. Odstupajući od tog pravila, poslovníkom iz članka 12. stavka 12.3. može se utvrditi da članovi Upravnog vijeća glasuju putem telekonferencije. Tim se poslovníkom također predviđa da član Upravnog vijeća koji je tijekom duljeg razdoblja spriječen i ne može prisustvovati sjednicama Upravnog vijeća može imenovati zamjenika članom Upravnog vijeća.

Odredbe prethodnih stavaka ne dovode u pitanje glasačka prava svih članova Upravnog vijeća bez obzira na to imaju li pravo glasa ili ne, na temelju članka 10. stavka 10.3. te članka 40. stavaka 40.2. i 40.3.

Osim ako je ovim Statutom drukčije predviđeno, Upravno vijeće odlučuje običnom većinom članova koji imaju pravo glasa. U slučaju neodlučenog rezultata glasanja odlučujući je glas predsjednika.

Upravno vijeće za glasanje mora imati kvorum od dvije trećine svojih članova koji imaju pravo glasa. Ako nema kvoruma, predsjednik može sazvati izvanredni sastanak na kojem se odluke mogu donositi bez obzira na kvorum.

10.3. Za sve odluke koje se donose na temelju članaka 28., 29., 30., 32. i 33., glasovi u Upravnom vijeću ponderiraju se prema udjelima nacionalnih središnjih banaka u upisanom kapitalu ESB-a. Ponderi glasova članova Izvršnog odbora jesu nula. Odluka za koju je potrebna kvalificirana većina usvaja se ako glasovi za predstavljaju najmanje dvije trećine upisanog kapitala ESB-a i najmanje polovicu imatelja udjela. Ako guverner ne može biti nazočan, može imenovati zamjenika za davanje svog ponderiranog glasa.

10.4. Sastanci su tajni. Upravno vijeće može odlučiti učiniti javnim ishod svojih vijećanja.

10.5. Upravno vijeće sastaje se najmanje deset puta godišnje.

Članak 11.

Izvršni odbor

11.1. U skladu s člankom 283. stavkom 2. prvim podstavkom Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Izvršni odbor sastoji se od predsjednika, potpredsjednika i još četiriju članova.

Članovi obavljaju svoje dužnosti u punom radnom vremenu. Nijedan se član ne smije baviti ni jednim drugim zanimanjem, ni plaćenim ni neplaćenim, osim ako to iznimno odobri Upravno vijeće.

11.2. U skladu s člankom 283. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Europsko Vijeće, kvalificiranom većinom, na preporuku Vijeća danu nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Upravnim vijećem, imenuje predsjednika, potpredsjednika i ostale članove Izvršnog odbora iz redova osoba s ugledom i stručnim iskustvom u monetarnom ili bankarskom području.

Njihov mandat traje 8 godina i ne može se obnavljati.

Članovi Izvršnog odbora mogu biti samo državljani država članica.

11.3. Uvjeti zapošljavanja članova Izvršnog odbora, osobito njihove plaće, mirovine i ostala prava iz socijalne sigurnosti predmetom su ugovora s ESB-om i utvrđuje ih Upravno vijeće na prijedlog odbora koji se sastoji od triju članova koja imenuje Upravno vijeće i triju članova koja imenuje Vijeće. Članovi Izvršnog odbora nemaju pravo glasa o pitanjima iz ovog stavka.

11.4. Ako član Izvršnog odbora više ne ispunjava uvjete koji su potrebni za obavljanje dužnosti ili ako je počinio tešku povredu dužnosti, Sud ga, na zahtjev Upravnog vijeća ili Izvršnog odbora, može razriješiti dužnosti.

11.5. Svaki osobno nazočan član Izvršnog odbora ima pravo glasovati i u tu svrhu ima jedan glas. Osim ako je drukčije predviđeno, Izvršni odbor odlučuje običnom većinom danih glasova. U slučaju neodlučenog rezultata glasovanja predsjednikov je glas odlučujući. Modaliteti glasovanja navode se u poslovniku iz članka 12. stavka 12.3.

11.6. Izvršni je odbor odgovoran za tekuće poslovanje ESB-a.

11.7. Svako slobodno mjesto u Izvršnom odboru popunjava se imenovanjem novog člana u skladu s člankom 11. stavkom 11.2.

Članak 12.

Zadaće tijela nadležnih za odlučivanje

12.1. Upravno vijeće usvaja smjernice i donosi odluke potrebne kako bi se osiguralo obavljanje zadaća dodijeljenih ESSB-u temeljem Ugovorâ i ovog Statuta. Upravno vijeće oblikuje monetarnu politiku Unije uključujući, prema potrebi, odluke koje se odnose na intermedijarne ciljeve monetarne politike, ključne kamatne stope i ponudu pričuve u ESSB-u te utvrđuje smjernice potrebne za njihovu primjenu.

Izvršni odbor provodi monetarnu politiku u skladu sa smjernicama i odlukama koje utvrđuje Upravno vijeće. U tom smislu Izvršni odbor daje potrebne naputke nacionalnim središnjim bankama. Nadalje, Izvršni odbor može imati određene ovlasti koje mu se prenose kada Upravno vijeće tako odluči.

U mjeri u kojoj se to smatra mogućim i primjerenim te ne dovodeći pritom u pitanje odredbe ovog članka, ESB koristi nacionalne središnje banke za obavljanje poslova koji su dio zadaća ESSB-a.

12.2. Izvršni je odbor odgovoran za pripremu sastanaka Upravnog vijeća.

12.3. Upravno vijeće donosi poslovnik u kojem se utvrđuje unutarnji ustroj ESB-a i njegova tijela nadležna za odlučivanje.

12.4. Upravno vijeće obavlja savjetodavne funkcije iz članka 4.

12.5. Upravno vijeće donosi odluke iz članka 6.

Članak 13.

Predsjednik

13.1. Predsjednik ili u njegovoj odsutnosti potpredsjednik predsjedava Upravnim vijećem i Izvršnim odborom ESB-a.

13.2. Ne dovodeći u pitanje članak 38. predsjednik ili osoba koju on imenuje predstavljaju ESB prema van.

Članak 14.

Nacionalne središnje banke

14.1. U skladu s člankom 131. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, svaka država članica osigurava da njezino nacionalno zakonodavstvo, uključujući i statut njezine nacionalne središnje banke, bude usklađeno s Ugovorima i ovim Statutom.

14.2. Statuti nacionalnih središnjih banaka moraju osobito predvidjeti da mandat guvernera nacionalne središnje banke bude najmanje 5 godina.

Guverner može biti razriješen dužnosti samo ako više ne ispunjava uvjete koji su potrebni za obavljanje dužnosti ili ako je počinio tešku povredu dužnosti. Protiv odluke donesene u tom smislu, dotični guverner ili Upravno vijeće mogu pokrenuti postupak pred Sudom zbog povrede Ugovorâ ili bilo kojeg pravnog pravila vezanog za njegovu primjenu. Takav se postupak pokreće u roku od dva mjeseca od objavljivanja odluke ili obavješćivanja tužitelja o njoj ili, ako takva objava ili obavijest izostanu, od dana kad je tužitelj saznao za odluku.

14.3. Nacionalne središnje banke sastavni su dio ESSB-a i djeluju u skladu sa smjernicama i naputcima ESB-a. Upravno vijeće poduzima potrebne korake kako bi osiguralo usklađenost sa smjernicama i naputcima ESB-a te traži da mu se dostave svi potrebni podaci.

14.4. Nacionalne središnje banke mogu obavljati i funkcije koje nisu navedene u ovom Statutu, osim ako Upravno vijeće dvotrećinskom većinom danih glasova utvrdi da su oni u suprotnosti s ciljevima i zadaćama ESSB-a. Takve se funkcije obavljaju na vlastitu odgovornost i za vlastiti račun nacionalnih središnjih banaka i ne smatraju se dijelom funkcija ESSB-a.

Članak 15.

Obveze izvješćivanja

15.1. ESB najmanje tromjesečno izrađuje i objavljuje izvješća o aktivnostima ESSB-a.

15.2. Konsolidirano financijsko izvješće ESSB-a objavljuje se svaki tjedan.

15.3. U skladu s člankom 284. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ESB dostavlja Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji, a također i Europskom vijeću, godišnje izvješće o aktivnostima ESSB-a i o monetarnoj politici u prethodnoj i tekućoj godini.

15.4. Izvješća i izjave iz ovog članka dostupne su zainteresiranim stranama bez naknade.

Članak 16.

Novčanice

U skladu s člankom 128. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Upravno vijeće ima isključivo pravo odobriti izdavanje euronovčanica u Uniji. Te novčanice mogu izdavati ESB i nacionalne središnje banke. Novčanice koje izdaju ESB i nacionalne središnje banke jedine su koje imaju status zakonskog sredstva plaćanja unutar Unije.

ESB koliko je to moguće poštuje postojeću praksu koja se odnosi na izdavanje i oblikovanje novčanica.

POGLAVLJE IV.
MONETARNE FUNKCIJE I POSLOVANJE ESSB-A

Članak 17.

Računi kod ESB-a i nacionalnih središnjih banaka

Radi obavljanja svojih poslova ESB i nacionalne središnje banke mogu otvarati račune za kreditne institucije, javne ustanove i druge sudionike na tržištu, te kao osiguranje prihvaćati imovinu i nematerijalizirane vrijednosne papire.

Članak 18.

Poslovi na otvorenom tržištu i kreditni poslovi

18.1. Radi ostvarivanja ciljeva ESSB-a i izvršenja svojih zadaća ESB i nacionalne središnje banke mogu:

- poslovati na financijskim tržištima izravnom kupnjom i prodajom (promptno i na rok) ili povratnom kupnjom i prodajom te davanjem i uzimanjem u zajam utrživih instrumenata u eurima ili u drugim valutama, kao i plemenitih kovina,
- sklapati kreditne poslove s kreditnim institucijama i drugim sudionicima na tržištu, a da se pritom odobravanje zajmova temelji na odgovarajućem osiguranju.

18.2. ESB utvrđuje opća načela za otvoreno tržište i kreditne poslove koje provodi sam ESB ili nacionalne središnje banke, uključujući objavljivanje uvjeta pod kojima su spremne sklapati takve poslove.

Članak 19.

Minimalne pričuve

19.1 Podložno članku 2., ESB može tražiti da kreditne institucije osnovane u državama članicama drže minimalnu pričuvenu na računima kod ESB-a i nacionalnih središnjih banaka u skladu s ciljevima monetarne politike. Odredbe koje se odnose na izračun i određivanje potrebnih minimalnih pričuva može utvrditi Upravno vijeće. U slučaju nepridržavanja ESB ima pravo odrediti kaznene kamate te druge sankcije sa sličnim učinkom.

19.2 Za primjenu ovog članka, Vijeće, sukladno postupku utvrđenom člankom 41., određuje osnovicu za obračun minimalnih pričuva i maksimalne dopuštene omjere između tih pričuva i njihove osnovice te odgovarajuće sankcije u slučaju nepridržavanja.

Članak 20.

Drugi instrumenti monetarne kontrole

Uzimajući u obzir članak 2., Upravno vijeće može dvotrećinskom većinom danih glasova odlučiti o drugim operativnim metodama monetarne kontrole koje smatra primjerenima.

Vijeće sukladno postupku utvrđenom člankom 41. određuje opseg tih metoda ako se njima nameću obveze trećima.

Članak 21.

Poslovanje s osobama javnog prava

21.1. U skladu s člankom 123. Ugovora o funkcioniranju Europske unije zabranjena su prekračenja po računu i sve druge vrste kredita kod ESB-a ili kod nacionalnih središnjih banaka u korist institucija, tijela, ureda i agencija Unije, središnjih vlasti, regionalnih, lokalnih ili drugih tijela javne vlasti, ostalih javnopravnih tijela ili javnih poduzeća država članica, kao što je i ESB-u i nacionalnim središnjim bankama zabranjena kupnja dužničkih instrumenata neposredno od tih subjekata.

21.2. ESB i nacionalne središnje banke mogu nastupati kao fiskalni agenti za subjekte iz članka 21. stavka 1.

21.3. Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na kreditne institucije u javnom vlasništvu prema kojima, u pogledu ponude pričuva od strane središnjih banaka, nacionalne središnje banke i ESB postupaju jednako kao i prema privatnim kreditnim institucijama.

Članak 22.

Klirinški i platni sustav

ESB i nacionalne središnje banke mogu stvoriti mogućnosti, a ESB donositi propise radi osiguranja učinkovitog i pouzdanog obračunskog i platnog sustava u Uniji i s drugim zemljama.

Članak 23.

Poslovanje s inozemstvom

ESB i nacionalne središnje banke mogu:

- uspostaviti odnose sa središnjim bankama i financijskim institucijama u drugim zemljama i, prema potrebi, s međunarodnim organizacijama,
- kupovati i prodavati promptno i terminski sve vrste deviznih sredstava i plemenitih kovina; izraz „devizna sredstva” uključuje vrijednosne papire i drugu imovinu u valuti bilo koje zemlje ili obračunske jedinice neovisno o obliku u kojem se čuva,

- držati sredstva i upravljati sredstvima iz ovog članka,
- voditi sve vrste bankovnih poslova u odnosima s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama, uključujući davanje i uzimanje zajmova.

Članak 24.

Ostalo poslovanje

Uz poslove koji proizlaze iz njihovih zadaća, ESB i nacionalne središnje banke mogu sudjelovati u operacijama za svoje administrativne svrhe ili za svoje osoblje.

POGLAVLJE V.

BONITETNI NADZOR

Članak 25.

Bonitetni nadzor

25.1. ESB može davati savjete Vijeću, Komisiji i nadležnim tijelima država članica te se oni s njime mogu savjetovati o području djelovanja i provedbi zakonodavstva Unije koje se odnosi na bonitetni nadzor kreditnih institucija i stabilnost financijskog sustava.

25.2. U skladu sa svakom uredbom Vijeća iz članka 127. stavka 6. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ESB može obavljati posebne zadaće u vezi s politikama koje se odnose na bonitetni nadzor kreditnih institucija i drugih financijskih institucija s iznimkom osiguravajućih društava.

POGLAVLJE VI.

FINANCIJSKE ODREDBE ESSB-A

Članak 26.

Financijski izvještaji

26.1. Financijska godina ESB-a i nacionalnih središnjih banaka započinje prvog siječnja i završava posljednjeg dana prosinca.

26.2. Godišnje financijske izvještaje ESB-a izrađuje Izvršni odbor u skladu s načelima koja utvrđuje Upravno vijeće. Financijske izvještaje odobrava Upravno vijeće i nakon toga se objavljuju.

26.3. Zbog analitičkih i operativnih razloga Izvršni odbor izrađuje konsolidiranu bilancu stanja ESSB-a koja obuhvaća aktivu i pasivu nacionalnih središnjih banaka u okviru ESSB-a.

26.4. Za primjenu ovog članka Upravno vijeće utvrđuje potrebna pravila za standardizaciju računovodstvenih i izvještajnih postupaka za poslove koje obavljaju nacionalne središnje banke.

Članak 27.

Revizija

27.1. Reviziju financijskih izvještaja ESB-a i nacionalnih središnjih banaka obavljaju neovisni vanjski revizori koje preporučuje Upravno vijeće, a odobrava Vijeće. Revizori su ovlašteni za provjeru svih poslovnih knjiga i računa ESB-a i nacionalnih središnjih banaka te za dobivanje potpunih informacija o njihovom poslovanju.

27.2. Odredbe članka 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije primjenjuju se samo na kontrolu učinkovitosti upravljanja ESB-a.

Članak 28.

Kapital ESB-a

28.1. Kapital ESB-a iznosi 5 milijardi eura. Kapital se može povećati iznosima o kojima može odlučiti Upravno vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom predviđenom člankom 10. stavkom 10.3., u granicama i pod uvjetima koje odredi Vijeće u skladu s postupkom utvrđenim u članku 41.

28.2. Nacionalne središnje banke isključivi su upisnici i vlasnici kapitala ESB-a. Upis kapitala obavlja se u skladu s ključem koji se utvrđuje u skladu s člankom 29.

28.3. Upravno vijeće, djelujući kvalificiranom većinom predviđenom člankom 10. stavkom 10.3., određuje opseg kapitala koji se uplaćuje te oblik uplate.

28.4. Pridržavajući se članka 28. stavka 28.5., udjeli nacionalnih središnjih banaka u upisanom kapitalu ESB-a ne mogu se prenositi, založiti ili zaplijeniti.

28.5. Ako se ključ iz članka 29. prilagođuje, nacionalne središnje banke međusobno prenose udjele u kapitalu u mjeri potrebnoj da se osigura distribucija udjela u kapitalu koja odgovara prilagođenom ključu. Upravno vijeće određuje uvjete takvih prijenosa.

Članak 29.

Ključ za upis kapitala

29.1. Ključ za upis kapitala ESB-a, koji je prvi puta utvrđen 1998. prigodom osnivanja ESSB-a, utvrđuje se na način da se svakoj nacionalnoj središnjoj banci dodijeli ponder u tom ključu koji je jednak zbroju:

- 50 % udjela njezine države članice u broju stanovništva Unije u prethodnoj godini koja prethodi osnivanju ESSB-a,
- 50 % udjela njezine države članice u bruto domaćem proizvodu po tržišnim cijenama Unije utvrđenom u posljednjem petogodišnjem razdoblju koje prethodi prethodnoj godini prije osnivanja ESSB-a.

Postoci se zaokružuju na nižu ili višu vrijednost najbližeg višekratnika od 0,0001 postotnog poena.

29.2. Statističke podatke koji se upotrebljavaju za primjenu ovog članka dostavlja Komisija u skladu s pravilima koje donosi Vijeće u skladu s postupkom predviđenim u članku 41.

29.3. Ponderi koji se dodjeljuju nacionalnim središnjim bankama prilagođavaju se svakih pet godina nakon osnivanja ESSB-a analogno odredbama utvrđenima u članku 29. stavku 29.1. Prilagođeni ključ primjenjuje se s učinkom od prvog dana sljedeće godine.

29.4. Upravno vijeće poduzima sve druge mjere potrebne za primjenu ovog članka.

Članak 30.

Prijenos deviznih pričuva u ESB

30.1. Ne dovodeći u pitanje članak 28., nacionalne središnje banke opskrbljuju ESB deviznim pričuvama u valutama koje nisu valute država članica, euro, pričuvne pozicije u MMF-u i posebna prava vučenja, do iznosa u vrijednosti 50 milijardi eura. Upravno vijeće odlučuje o udjelu koji se prenosi na ESB nakon njegovog osnivanja i o iznosima koji se prenose kasnije. ESB ima puno pravo držati devizne pričuve koje mu se prenesu i njima upravljati te ih upotrebljavati za svrhe određene ovim Statutom.

30.2. Doprinos svake nacionalne središnje banke utvrđuje se razmjerno njezinu udjelu u upisanom kapitalu ESB-a.

30.3. ESB priznaje svakoj nacionalnoj središnjoj banci potraživanje koje je jednako njezinu doprinosu. Upravno vijeće određuje denominaciju i naknadu za takva potraživanja.

30.4. ESB može tražiti dodatne devizne pričuve iznad iznosa utvrđenog u članku 30. stavku 30.1., u skladu s člankom 30. stavkom 30.2., u granicama i pod uvjetima koje odredi Vijeće u skladu s postupkom utvrđenim u članku 41.

30.5. ESB može držati pričuvne pozicije u MMF-u i posebna prava vučenja i njima upravljati te osigurati objedinjavanje tih sredstava.

30.6. Upravno vijeće poduzima sve druge mjere potrebne za primjenu ovog članka.

Članak 31.

Devizne pričuve koje drže nacionalne središnje banke

31.1. Nacionalne središnje banke mogu obavljati poslove povezane s ispunjavanjem svojih obveza prema međunarodnim organizacijama u skladu s člankom 23.

31.2. Sva ostala poslovanja s deviznim pričuvama koja ostaju pri nacionalnim središnjim bankama nakon prijenosa iz članka 30. i poslovi država članica s njihovim operativnim deviznim sredstvima, koje premašuju određenu granicu koja se utvrđuje u okviru članka 31. stavka 31.3., podliježu odobrenju ESB-a radi osiguranja sukladnosti s tečajnom i monetarnom politikom Unije.

31.3. Upravno vijeće izdaje smjernice radi olakšanja tog poslovanja.

Članak 32.

Raspodjela monetarnog prihoda nacionalnih središnjih banaka

32.1. Prihod koji ostvaruju nacionalne središnje banke pri obavljanju funkcije monetarne politike ESSB-a (dalje u tekstu „monetarni prihod”) raspodjeljuje se krajem svake financijske godine sukladno odredbama ovog članka.

32.2. Iznos monetarnog prihoda svake nacionalne središnje banke jednak je njezinu godišnjem prihodu ostvarenom iz njezinih sredstava koja se drže u novčanicama u optjecaju i u depozitima kreditnih institucija. Nacionalne središnje banke namjenski raspoređuju ta sredstva u skladu sa smjernicama koje utvrđuje Upravno vijeće.

32.3. Ako nakon uvođenja eura strukture bilance stanja nacionalnih središnjih banaka prema prosudbi Upravnog vijeća ne dopuštaju primjenu članka 32. stavka 32.2., Upravno vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, može odlučiti da se odstupajući od članka 32. stavka 32.2. monetarni prihod procjenjuje prema alternativnoj metodi za razdoblje od najviše pet godina.

32.4. Iznos monetarnog prihoda svake nacionalne središnje banke smanjuje se za iznos koji je jednak kamatama plaćenima od strane te središnje banke za depozite kreditnih institucija u skladu s člankom 19.

Upravno vijeće može odlučiti da se nacionalnim središnjim bankama naknade troškovi nastali izdavanjem novčanica ili u iznimnim okolnostima posebni gubici nastali operacijama monetarne politike koje je poduzeo ESSB. Naknada je u obliku koji se prema prosudbi Upravnog vijeća smatra primjerenim; ti se iznosi mogu prebiti s monetarnim prihodom nacionalnih središnjih banaka.

32.5. Ukupni iznos monetarnog prihoda nacionalnih središnjih banaka raspodjeljuje se nacionalnim središnjim bankama razmjerno njihovim uplaćenim udjelima u kapitalu ESB-a, pridržavajući se odluka koje Upravno vijeće donese na temelju članka 33. stavka 33.2.

32.6. Obračun i namiru salda koja proizlazi iz raspodjele monetarnog prihoda provodi ESB u skladu sa smjernicama koje utvrđuje Upravno vijeće.

32.7. Upravno vijeće poduzima sve druge mjere potrebne za primjenu ovog članka.

Članak 33.

Raspodjela neto dobiti i gubitka ESB-a

33.1. Neto dobit ESB-a prenosi se sljedećim redoslijedom:

- (a) iznos koji određuje Upravno vijeće, a koji ne smije prelaziti 20 % neto dobiti, prenosi se u fond opće pričuve, najviše do visine koja je jednaka 100 % kapitala;
- (b) preostala neto dobit raspodjeljuje se imateljima udjela ESB-a razmjerno njihovim uplaćenim udjelima.

33.2. U slučaju da ESB zabilježi gubitak, manjak se nadoknađuje iz fonda opće pričuve ESB-a i, ako je to potrebno, nakon odluke Upravnog vijeća, iz monetarnog prihoda dotične financijske godine, u razmjeru s i najviše do visine iznosa raspodijeljenih nacionalnim središnjim bankama u skladu s člankom 32. stavkom 32.5.

POGLAVLJE VII.

OPĆE ODREDBE

Članak 34.

Pravni akti

34.1. U skladu s člankom 132. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, ESB:

- donosi uredbe u opsegu u kojem su potrebne za provedbu zadaća utvrđenih u članku 3. stavku 3.1. prvoj alineji, članku 19. stavku 19.1., članku 22. ili članku 25. stavku 25.2. te u slučajevima koji se utvrđuju aktima Vijeća iz članka 41.,
- donosi odluke potrebne za izvršavanje zadaća koje su ESSB-u povjerene Ugovorima i ovim Statutom,
- daje preporuke i mišljenja.

34.2. ESB može odlučiti objaviti svoje odluke, preporuke i mišljenja.

34.3. U granicama i pod uvjetima koje Vijeće utvrdi u skladu s postupkom utvrđenim u članku 41., ESB je ovlašten određivati novčane kazne ili periodične penale poduzetnicima koji ne ispunjavaju obveze na temelju njegovih uredbi i odluka.

Članak 35.

Sudski nadzor i s njim povezana pitanja

35.1. Radnje ili propusti ESB-a podložni su ispitivanju ili tumačenju od strane Suda Europske unije u slučajevima i prema uvjetima utvrđenima u Ugovorima. ESB može pokrenuti postupak u slučajevima i prema uvjetima utvrđenima ovim Ugovorom.

35.2. U sporovima između ESB-a s jedne strane i njegovih vjerovnika, dužnika ili koje druge osobe s druge strane, odlučuju nadležni su nacionalni sudovi, osim ako je nadležnost dodijeljena Sudu Europske unije.

35.3. ESB podliježe režimu odgovornosti koji je predviđen u članku 340. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Nacionalne središnje banke odgovorne su na temelju svojih nacionalnih zakonodavstava.

35.4. Sud Europske unije nadležan je donijeti presudu na temelju bilo koje arbitražne klauzule sadržane u ugovoru koji je sklopljen od strane ESB-a ili u njegovo ime, bez obzira na to je li riječ o javnopravnom ili privatnopravnom ugovoru.

35.5. Odluku ESB-a o pokretanju postupka pred Sudom Europske unije donosi Upravno vijeće.

35.6. Sud Europske unije nadležan je u sporovima o ispunjavanju obveza nacionalne središnje banke temeljem Ugovorâ i ovog Statuta. Ako ESB smatra da nacionalna središnja banka nije ispunila neku obvezu temeljem ovog Statuta, o tom predmetu, nakon što je nacionalnoj središnjoj banci dala priliku da se očituje, daje obrazloženo mišljenje. Ako dotična nacionalna središnja banka ne postupi sukladno mišljenju u roku koji utvrdi ESB, ESB taj predmet može uputiti Sudu.

Članak 36.

Osoblje

36.1. Upravno vijeće, na prijedlog Izvršnog odbora, utvrđuje uvjete zaposlenja osoblja ESB-a.

36.2. Sud Europske unije nadležan je za rješavanje svih sporova između ESB-a i njegovih službenika u granicama i pod uvjetima utvrđenima u uvjetima zaposlenja.

Članak 37. (bivši članak 38.)**Čuvanje poslovne tajne**

37.1. Članovi upravnih tijela i osoblje ESB-a i nacionalnih središnjih banaka ne smiju, čak ni nakon prestanka njihove dužnosti, otkrivati one podatke koji su obuhvaćeni obvezom čuvanja poslovne tajne.

37.2. Osobe koje imaju pristup podacima koji su obuhvaćeni zakonodavstvom Unije koje nameće obvezu čuvanja tajnosti podliježu tom zakonodavstvu.

Članak 38. (bivši članak 39.)**Potpisnici**

ESB se pravno obvezuje trećima svakom radnjom predsjednika ili dvaju članova Izvršnog odbora ili potpisom dvaju članova osoblja ESB-a koje je predsjednik na odgovarajući način ovlastio za potpisivanje u ime ESB-a.

Članak 39. (bivši članak 40.)**Povlastice i imuniteti**

Na državnim područjima država članica ESB uživa takve povlastice i imunitete koji su mu potrebni za obavljanje njegovih zadaća, pod uvjetima utvrđenima Protokolom o povlasticama i imunitetima Europskih zajednica.

POGLAVLJE VIII.**IZMJENA STATUTA I DOPUNSKO ZAKONODAVSTVO****Članak 40. (bivši članak 41.)****Pojednostavnjeni postupak izmjene**

40.1. U skladu s člankom 129. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Europski parlament i Vijeće mogu izmijeniti članak 5. stavke 5.1., 5.2. i 5.3., članke 17. i 18., članak 19. stavak 19.1., članke 22., 23., 24., 26., članak 32. stavke 32.2., 32.3., 32.4. i 32.6., članak 33. stavak 33.1. točku (a) te članak 36. ovog Statuta i to odlučujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom na preporuku ESB-a i nakon savjetovanja s Komisijom ili na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s ESB-om.

40.2. Članak 10. stavak 10.2. može se izmijeniti jednoglasnom odlukom Europskog vijeća na preporuku Europske središnje banke i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Komisijom ili na preporuku Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Europskom središnjom bankom. Te izmjene ne stupaju na snagu dok ih ne odobre države članice u skladu sa svojim ustavnim odredbama.

40.3. Za preporuku ESB-a u skladu s ovim člankom potrebna je jednoglasna odluka Upravnog vijeća.

Članak 41. (bivši članak 42.)

Dopunsko zakonodavstvo

U skladu s člankom 129. stavkom 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Vijeće, na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i ESB-om ili na preporuku ESB-a i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Komisijom, donosi odredbe iz članka 4., članka 5. stavka 5.4., članka 19. stavka 19.2., članka 20., članka 28. stavka 28.1., članka 29. stavka 29.2., članka 30. stavka 30.4. i članka 34. stavka 34.3. ovog Statuta.

POGLAVLJE IX.

PRIJELAZNE I DRUGE ODREDBE ZA ESSB

Članak 42. (bivši članak 43.)

Opće odredbe

42.1. Odstupanje iz članka 139. Ugovora o funkcioniranju Europske unije podrazumijeva da sljedeći članci ovog Statuta ne dodjeljuju nikakva prava niti nameću nikakve obveze dotičnim državama članicama: članci 3. i 6., članak 9. stavak 9.2., članak 12. stavak 12.1., članak 14. stavak 14.3., članci: 16., 18., 19., 20., 22. i 23., članak 26. stavak 26.2. te članci: 27., 30., 31., 32., 33., 34. i 49.

42.2. Središnje banke država članica s odstupanjem iz članka 139. navedenog Ugovora zadržavaju svoje ovlasti u području monetarne politike u skladu s nacionalnim pravom.

42.3. U skladu s člankom 139. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, izraz „države članice” znači „države članice čija je valuta euro” u sljedećim člancima ovog Statuta: u članku 3., članku 11. stavku 11.2., članku 19.

42.4. Izraz „nacionalne središnje banke” znači „središnje banke država članica čija je valuta euro” u sljedećim člancima ovog Statuta: u članku 9. stavku 9.2., članku 10. stavcima 10.2. i 10.3., članku 12. stavku 12.1., člancima: 16., 17., 18., 22., 23., 27., 30., 31. i 32., članku 33. stavku 33.2. i članku 49.

42.5. Izraz „imatelji udjela” znači „središnje banke država članica čija je valuta euro” u članku 10. stavku 10.3. i članku 33. stavku 33.1.

42.6. Izraz „upisani kapital ESB-a” znači „kapital ESB-a koji su upisale središnje banke država članica čija je valuta euro” u članku 10. stavku 10.3. i članku 30. stavku 30.2.

Članak 43. (bivši članak 44.)**Prijelazne zadaće ESB-a**

ESB preuzima prijašnje zadaće EMI-ja iz članka 141. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije koje se zbog odstupanjâ jedne ili više država članica i dalje izvršavaju nakon uvođenja eura.

ESB daje savjete tijekom priprema za prestanak odstupanja navedenih u članku 140. navedenog Ugovora.

Članak 44. (bivši članak 45.)**Opće vijeće ESB-a**

44.1. Ne dovodeći u pitanje članak 129. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, osniva se Opće vijeće kao treće tijelo ESB-a nadležno za odlučivanje.

44.2. Opće vijeće čine predsjednik i potpredsjednik ESB-a te guverneri nacionalnih središnjih banaka. Na sastancima Općeg vijeća mogu sudjelovati i ostali članovi Izvršnog odbora, ali bez prava glasa.

44.3. Zadaće Općeg vijeća u cijelosti su navedene u članku 46. ovog Statuta.

Članak 45. (bivši članak 46.)**Poslovnik Općeg vijeća**

45.1. Predsjednik ili, u njegovoj odsutnosti, potpredsjednik ESB-a predsjedaju Općim vijećem ESB-a.

45.2. Na sastancima Općeg vijeća mogu sudjelovati predsjednik Vijeća i član Komisije, ali bez prava glasa.

45.3. Predsjednik priprema sastanke Općeg vijeća.

45.4. Odstupajući od članka 12. stavka 12.3., Opće vijeće donosi svoj poslovnik.

45.5. Tajništvo Općeg vijeća osigurava ESB.

Članak 46. (bivši članak 47.)**Zadaće Općeg vijeća**

46.1. Opće vijeće:

— obavlja zadaće iz članka 43.,

— doprinosi savjetodavnoj funkciji navedenoj u članku 4. i članku 25. stavku 25.1.

46.2. Opće vijeće doprinosi pri:

- prikupljanju statističkih podataka iz članka 5.,
- izvještajnim aktivnostima ESB-a iz članka 15.,
- utvrđivanju potrebnih pravila za primjenu članka 26. iz članka 26. stavka 26.4.,
- poduzimanju svih drugih mjera iz članka 29. stavka 29.4. potrebnih za primjenu članka 29.,
- utvrđivanju uvjeta zaposlenja osoblja ESB-a iz članka 36.

46.3. Opće vijeće doprinosi potrebnim pripremama za neopozivo utvrđivanje deviznih tečajeva država članica s odstupanjem u odnosu na euro iz članka 140. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

46.4. Predsjednik ESB-a obavješćuje Opće vijeće o odlukama Upravnog vijeća.

Članak 47. (bivši članak 48.)

Prijelazne odredbe za kapital ESB-a

U skladu s člankom 29. stavkom 29.1., svakoj nacionalnoj središnjoj banci dodjeljuje se ponder u ključu za upis kapitala ESB-a. Odstupajući od članka 28. stavka 28.3. središnje banke država članica s odstupanjem ne uplaćuju svoj upisani kapital, osim ako Opće vijeće, odlučujući većinom koja predstavlja najmanje dvije trećine upisanog kapitala ESB-a i najmanje polovicu imatelja udjela, odluči da se mora uplatiti minimalni postotak kao doprinos za troškove poslovanja ESB-a.

Članak 48. (bivši članak 49.)

Odgodeno plaćanje kapitala, pričuva i rezervacija ESB-a

48.1. Središnja banka države članice čije je odstupanje prestalo uplaćuje svoj upisani udio kapitala ESB-a u istom opsegu kao središnje banke drugih država članica čija je valuta euro, te prenosi devizne pričuve ESB-u u skladu s člankom 30. stavkom 30.1. Iznos koji treba prenijeti određuje se množenjem protuvrijednosti eura prema važećem tečaju onih deviznih pričuva koje su već prenijete ESB-u u skladu s člankom 30. stavkom 30.1. s omjerom broja udjela upisanih od strane dotične nacionalne središnje banke i broja udjela koje su već uplatile ostale nacionalne središnje banke.

48.2. Osim uplate koja se obavlja u skladu s člankom 48. stavkom 48.1., dotična središnja banka doprinosi pričuvama ESB-a, rezervacijama koje su jednake pričuvama te iznosu koji tek treba dodijeliti pričuvama i rezervacijama koje odgovaraju saldu računa dobiti i gubitka na dan 31. prosinca godine koja prethodi prestanku odstupanja. Iznos koji se daje određuje se množenjem iznosa pričuva,

kao što je utvrđeno gore u tekstu i kako je navedeno u prihvaćenoj bilanci stanja ESB-a, s omjerom broja upisanih udjela od strane dotične središnje banke i broja udjela koje su već uplatile ostale središnje banke.

48.3 Nakon što jedna ili više zemalja postanu državama članicama i njihove nacionalne središnje banke postanu dijelom ESSB-a, upisani kapital ESB-a i ograničenje iznosa deviznih pričuva koji se može prenijeti ESB-u automatski se povećava. Iznos povećanja određuje se množenjem odgovarajućih tada važećih iznosa s omjerom, u okviru proširenog ključa za upis kapitala, između pondera pristupajućih nacionalnih središnjih banaka i pondera nacionalnih središnjih banaka koje su već članice ESSB-a. Ponder svake nacionalne središnje banke u ključu za upis kapitala izračunava se analogno članku 29. stavku 29.1 i u skladu s člankom 29. stavkom 29.2. Referentna razdoblja koja se koriste za statističke podatke jednaka su razdobljima koja su se upotrebljavala za zadnje petogodišnje usklađivanje pondera predviđeno člankom 29. stavkom 29.3.

Članak 49. (bivši članak 52.)

Zamjena novčanica u valutama država članica

Nakon neopozivog utvrđivanja deviznih tečajeva u skladu s člankom 140. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Upravno vijeće poduzima mjere koje su potrebne da bi se osiguralo da se novčanice u valutama s neopozivo utvrđenim deviznim tečajevima, od strane nacionalnih središnjih banaka zamjenjuju prema njihovim odgovarajućim paritetnim vrijednostima.

Članak 50. (bivši članak 53.)

Primjenjivost prijelaznih odredaba

Ako ima i sve dok ima država članica s odstupanjem, primjenjuju se članci od 42. do 47.

PROTOKOL (br. 5)
O STATUTU EUROPSKE INVESTICIJSKE BANKE

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI utvrditi Statut Europske investicijske banke predviđen člankom 308. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Članak 1.

Ovime se ustanovljuje Europska investicijska banka osnovana člankom 308. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje u tekstu: „Banka”); ona svoje funkcije i djelatnosti obavlja u skladu s odredbama Ugovorâ i ovog Statuta. Sjedište Banke zajedničkom suglasnošću određuju vlade država članica.

Članak 2.

Zadaća Banke utvrđuje se u članku 309. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Članak 3.

U skladu s člankom 308. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, članovi Banke su države članice.

Članak 4.

1. Kapital Banke iznosi 233 247 390 000 EUR, koji upisuju države članice kako slijedi:

Njemačka	37 578 019 000
Francuska	37 578 019 000
Italija	37 578 019 000
Ujedinjena Kraljevina	37 578 019 000
Španjolska	22 546 811 500
Belgija	10 416 365 500
Nizozemska	10 416 365 500
Švedska	6 910 226 000
Danska	5 274 105 000
Austrija	5 170 732 500
Poljska	4 810 160 500
Finska	2 970 783 000

Grčka	2 825 416 500
Portugal	1 820 820 000
Češka Republika	1 774 990 500
Mađarska	1 679 222 000
Irska	1 318 525 000
Rumunjska	1 217 626 000
Hrvatska	854 400 000
Slovačka	604 206 500
Slovenija	560 951 500
Bugarska	410 217 500
Litva	351 981 000
Luksemburg	263 707 000
Cipar	258 583 500
Latvija	214 805 000
Estonija	165 882 000
Malta	98 429 500

Države članice odgovaraju samo do visine svojeg udjela u upisanom, a ne u uplaćenom kapitalu.

2. Pristupanjem novog člana upisani se kapital povećava za iznos koji odgovara kapitalu kojeg unosi novi član.
3. Vijeće guvernera može odlučujući jednoglasno povećati upisani kapital.
4. Udio člana u upisanom kapitalu ne može se prenositi, založiti ili plijeniti.

Članak 5.

1. Države članice uplaćuju u prosjeku 5 % vrijednosti upisanog kapitala utvrđenog u članku 4. stavku 1.
2. U slučaju povećanja upisanoga kapitala Vijeće guvernera jednoglasno utvrđuje postotke koji se moraju uplatiti i način plaćanja. Gotovinska plaćanja izvršavaju se isključivo u eurima.
3. Upravno vijeće može zahtijevati uplatu preostalog iznosa upisanog kapitala u mjeri u kojoj je to potrebno radi ispunjenja obveza Banke.

Svaka država članica takvu isplatu obavlja razmjerno svojem udjelu u upisanom kapitalu.

Članak 6.

(bivši članak 8.)

Bankom upravljaju i vode je Vijeće guvernera, Upravno vijeće i Upravljački odbor.

Članak 7.

(bivši članak 9.)

1. Vijeće guvernera sastoji se od ministara koje određuju države članice.
2. Vijeće guvernera donosi opće direktive o kreditnoj politici Banke, u skladu s ciljevima Unije. Vijeće guvernera osigurava provedbu navedenih direktiva.
3. Usto, Vijeće guvernera:
 - (a) odlučuje o povećanju upisanog kapitala u skladu s člankom 4. stavkom 3. i člankom 5. stavkom 2.;
 - (b) za potrebe članka 9. stavka 1. utvrđuje načela koja se primjenjuju na poslove financiranja koji se obavljaju u okviru zadaće Banke;
 - (c) izvršava ovlasti predviđene u člancima 9. i 11. u odnosu na imenovanje i razrješenje članova Upravnog vijeća i Upravljačkog odbora i ovlasti predviđene u članku 11. stavku 1. drugom podstavku ;
 - (d) donosi odluke o odobravanju sredstava za ulaganja koja se u cijelosti ili djelomično trebaju provoditi izvan državnih područja država članica u skladu s člankom 16. stavkom 1.;
 - (e) odobrava godišnje izvješće Upravnog vijeća;
 - (f) odobrava godišnju bilancu stanja i račun dobiti i gubitka;
 - (g) izvršava ostale ovlasti i funkcije dodijeljene ovim Statutom;
 - (h) odobrava poslovnik Banke.
4. Vijeće guvernera je u okviru Ugovorâ i ovog Statuta ovlašteno, jednoglasno donositi sve odluke koje se odnose na suspenziju poslovanja Banke i njezinu eventualnu likvidaciju.

Članak 8.

(bivši članak 10.)

Osim ako je ovim Statutom drukčije određeno, Vijeće guvernera odluke donosi većinom glasova svojih članova. Ta većina mora predstavljati najmanje 50 % upisanoga kapitala.

Za kvalificiranu većinu potrebno je osamnaest glasova za i 68 % upisanog kapitala.

Suzdržani glasovi nazočnih ili zastupanih članova ne sprečavaju donošenje odluka za koje je potrebna jednoglasnost.

Članak 9.

(bivši članak 11.)

1. Upravno vijeće donosi odluke kojima se odobravaju sredstva, poglavito u obliku zajmova i jamstava te podizanja zajmova; utvrđuje kamatne stope na odobrene zajmove te provizije i ostale naknade. Upravno vijeće može na temelju odluke donesene kvalificiranom većinom neke od svojih funkcija delegirati Upravljačkom odboru. Utvrđuje uvjete za takvo delegiranje i nadgleda njegovu provedbu.

Upravno vijeće brine se za pravilno vođenje Banke; osigurava da se Bankom upravlja u skladu s odredbama Ugovorâ i ovog Statuta te općih direktiva koje donese Vijeće guvernera.

Na kraju financijske godine Upravno vijeće podnosi izvješće Vijeću guvernera te ga nakon njegova odobrenja objavljuje.

2. Upravno vijeće sastoji se od dvadeset devet direktora i devetnaest zamjenika.

Direktore imenuje Vijeće guvernera na razdoblje od pet godina, tako da svaka država članica predlaže po jednog direktora, a jednog predlaže Komisija.

Zamjenike imenuje Vijeće guvernera na razdoblje od pet godina, kako je dolje navedeno:

- dva zamjenika predlaže Savezna Republika Njemačka,
- dva zamjenika predlaže Francuska Republika,
- dva zamjenika predlaže Talijanska Republika,
- dva zamjenika predlaže Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske,
- jednog zamjenika zajedničkom suglasnošću predlažu Kraljevina Španjolska i Portugalska Republika,

- jednog zamjenika zajedničkom suglasnošću predlažu Kraljevina Belgija, Veliko Vojvodstvo Luksemburg i Kraljevina Nizozemska,
- dva zamjenika zajedničkom suglasnošću predlažu Kraljevina Danska, Helenska Republika, Irska i Rumunjska,
- dva zamjenika zajedničkom suglasnošću predlažu Republika Estonija, Republika Latvija, Republika Litva, Republika Austrija, Republika Finska i Kraljevina Švedska,
- četiri zamjenika zajedničkom suglasnošću predlažu Republika Bugarska, Češka Republika, Republika Hrvatska, Republika Cipar, Republika Mađarska, Republika Malta, Republika Poljska, Republika Slovenija i Slovačka Republika,
- jednog zamjenika predlaže Komisija.

Upravno vijeće kooptira šest stručnjaka bez prava glasa: tri člana i tri zamjenika.

Direktori i zamjenici mogu biti ponovno imenovani.

Poslovníkom se utvrđuju pravila za sudjelovanje na sastancima Upravnog vijeća te odredbe koje se primjenjuju na zamjenike i kooptirane stručnjake.

Sastancima Upravnog vijeća predsjedava predsjednik ili, u njegovoj odsutnosti, jedan od potpredsjednika Upravljačkog odbora, koji ne glasuje.

Članovi Upravnog vijeća biraju se iz redova osoba čija je neovisnost i sposobnost neupitna; odgovaraju isključivo Banci.

3. Vijeće guvernera može kvalificiranom većinom donijeti odluku o razrješenju direktora s dužnosti samo u slučaju ako on više ne ispunjava uvjete potrebne za obnašanje svojih dužnosti.

Ako godišnje izvješće nije odobreno, Upravno vijeće podnosi ostavku.

4. Svako mjesto upražnjeno zbog smrti, dobrovoljne ostavke, razrješenja ili kolektivne ostavke popunjava se u skladu s odredbama stavka 2. Novoizabrani član imenuje se na razdoblje do isteka mandata člana kojeg zamjenjuje, osim u slučaju promjene Upravnog vijeća u cijelosti.

5. Vijeće guvernera određuje naknadu članovima Upravnog vijeća. Vijeće guvernera, utvrđuje aktivnosti koje su nespojive s obnašanjem dužnosti direktora ili zamjenika direktora.

Članak 10.

(bivši članak 12.)

1. U Upravnom vijeću svaki direktor ima jedan glas. On uvijek može prenijeti svoj glas u skladu s postupkom utvrđenim poslovnikom Banke.
2. Osim ako je ovim Statutom predviđeno drukčije, Upravno vijeće donosi odluke najmanje trećinom glasova svojih članova s pravom glasa koji predstavljaju najmanje 50 % upisanog kapitala. Za odlučivanje kvalificiranom većinom zahtijeva se osamnaest glasova „za” i 68 % upisanog kapitala. Poslovnikom Banke propisuje se kvorum potreban za valjanost odluka Upravnog Vijeća.

Članak 11.

(bivši članak 13.)

1. Upravljački odbor čine predsjednik i osam potpredsjednika koje na razdoblje od šest godina imenuje Vijeće guvernera na prijedlog Upravnog vijeća. Oni mogu biti ponovno imenovani.

Vijeće guvernera može jednoglasno mijenjati broj članova Upravljačkog odbora.

2. Na prijedlog Upravnog vijeća usvojen kvalificiranom većinom Vijeće guvernera može, kvalificiranom većinom, razriješiti dužnosti člana Upravljačkog odbora.

3. Upravljački odbor odgovoran je za tekuće poslovanje Banke, pod vodstvom predsjednika i pod nadzorom Upravnog vijeća.

On priprema odluke Upravnog vijeća, osobito odluke o podizanju zajmova, te odobravanju sredstava, posebice u obliku zajmova i jamstava; osigurava provedbu navedenih odluka.

4. Upravljački odbor odlučuje većinom glasova pri davanju mišljenja o prijedlozima za podizanje zajmova ili odobravanje financiranja, posebice u obliku zajmova i jamstava.

5. Vijeće guvernera određuje visinu naknade članovima Upravljačkog odbora te utvrđuje koje su djelatnosti nespojive s obnašanjem njihovih dužnosti.

6. Predsjednik ili, u slučaju njegove spriječenosti, potpredsjednik zastupa Banku u sudskim i drugim predmetima.

7. Zaposlenici Banke pod rukovodstvom su predsjednika. On ih zapošljava i otpušta. Pri izboru osoblja u obzir se uzimaju ne samo osobna sposobnost i kvalifikacije, nego i pravična zastupljenost državljana država članica. Poslovnikom se utvrđuje koje je tijelo nadležno za usvajanje odredaba koje se primjenjuju na zaposlenike.

8. Upravljački odbor i osoblje Banke odgovaraju samo Banci i potpuno su neovisni u obnašanju svojih dužnosti.

Članak 12.

(bivši članak 14.)

1. Šestočlani Odbor provjerava da su aktivnosti Banke sukladne najboljoj bankovnoj praksi i odgovoran je za reviziju njezinih računa. Članove Odbora na temelju njihovih vještina imenuje Vijeće guvernera.

2. Odbor iz stavka 1. svake godine provjerava ispravnost poslovanja i knjigovodstva Banke. U tu svrhu, provjerava je li poslovanje Banke u skladu s formalnostima i procedurama utvrđenima ovim Statutom i Poslovníkom.

3. Odbor iz stavka 1. potvrđuje da financijski izvještaji i svi ostali financijski podaci sadržani u godišnjem izvješću koje sastavlja Upravno vijeće, daju istinit i pošten pregled financijskog stanja Banke s obzirom na njezinu aktivu i pasivu te rezultate njezina poslovanja i njezinih novčanih tokova za financijsku godinu na koju se pregled odnosi.

4. Poslovníkom se određuju kvalifikacije koji se zahtijevaju od članova Odbora i utvrđuju uvjeti za obavljanje aktivnosti Odbora.

Članak 13.

(bivši članak 15.)

Banka surađuje sa svakom državom članicom preko tijela koje odredi ta država. Pri financijskom poslovanju Banka koristi usluge nacionalne središnje banke odnosno države članice ili druge financijske institucije koju odobri ta država.

Članak 14.

(bivši članak 16.)

1. Banka surađuje sa svim međunarodnim organizacijama koje djeluju na sličnom području kao i ona.

2. Banka teži uspostavi svih korisnih kontakata u interesu suradnje s bankarskim i financijskim institucijama u zemljama u kojima obavlja svoje poslovanje.

Članak 15.

(bivši članak 17.)

Na zahtjev države članice ili Komisije, ili na vlastitu inicijativu, Vijeće guvernera tumači ili dopunjava direktive koje donosi na temelju članka 7. ovog Statuta, u skladu s istim odredbama koje uređuju njihovo donošenje.

Članak 16.

(bivši članak 18.)

1. U okviru svoje zadaće određene člankom 309. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Banka odobrava sredstva posebice u obliku zajmova i jamstava svojim članovima ili privatnim ili javnim poduzećima za ulaganja koja se provode na područjima država članica, u opsegu u kojem ta sredstva nisu dostupna iz drugih izvora pod razumnim uvjetima.

Međutim, Banka može iznimno, temeljem odluke Vijeća guvernera koje odlučuje kvalificiranom većinom na prijedlog Upravnog vijeća, odobriti financiranje ulaganja koja se provode u cijelosti ili djelomično izvan područja država članica.

2. Zajmovi se u najvećoj mogućoj mjeri odobravaju samo pod uvjetom da se uz njih koriste i drugi izvori financiranja.

3. Banka uvjetuje odobrenje zajmova poduzeću ili tijelu koje nije država članica, jamstvom države članice na čijem se državnom području ulaganje provodi ili drugim odgovarajućim jamstvom, ili financijskom snagom dužnika.

Nadalje, u skladu s načelima koje utvrđuje Vijeće guvernera na temelju članka 7. stavka 3. točke (b) te kada se to traži u okviru provedbe projekata predviđenih u članku 309. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Upravno vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, utvrđuje uvjete za svako financiranje koje predstavlja poseban rizik i koje se zbog toga smatra posebnom aktivnošću.

4. Banka može jamčiti za zajmove koje preuzmu privatna ili javna poduzeća ili druga tijela radi provođenja projekata predviđenih člankom 309. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

5. Ukupni iznos nepodmirenih zajmova i jamstava koji odobri Banka ne smije prelaziti 250 % iznosa njezinog upisanog kapitala, pričuva, neraspodijeljenih rezerviranja i viška po računu dobiti i gubitka (bruto bilance). Taj se ukupni iznos umanjuje za iznos koji je jednak upisanome iznosu (uplaćenome ili neuplaćenome) za bilo koje sudjelovanje Banke u vlasničkom kapitalu.

Iznos koji je isplaćen za sudjelovanje Banke u vlasničkom kapitalu ne smije ni u jednom trenutku premašiti iznos njezina ukupnog uplaćenog upisanog kapitala, pričuva, neraspodijeljenih rezerviranja i viška po računu dobiti i gubitka (bruto bilance).

Iznimno se za posebne aktivnosti Banke koje se temelje na odluci Vijeća guvernera i Upravnog vijeća u skladu sa stavkom 3. predviđa posebno izdvajanje u pričuve.

Ovaj se stavak primjenjuje i na konsolidirana godišnja izvješća Banke.

6. Banka se štiti od tečajnih rizika time što u ugovore o zajmovima i jamstvima uključuje one klauzule koje smatra odgovarajućima.

Članak 17.

(bivši članak 19.)

1. Kamatne stope na zajmove i provizije i druge naknade Banke prilagođavaju se uvjetima koji prevladavaju na tržištu kapitala i računaju tako da prihod od istih omogućuje Banci da ispunjava svoje obveze i rizike, pokriva svoje troškove i uspostavi rezervni fond predviđen člankom 22.

2. Banka ne odobrava popuste na kamatne stope. Ako je sniženje kamatne stope poželjno s obzirom na narav ulaganja koje se financira, dotična država članica ili neka treća ustanova može odobriti pomoć u plaćanju kamata u opsegu u kojem je to usklađeno s odredbama članka 107. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Članak 18.

(bivši članak 20.)

U poslovima financiranja Banka poštuje sljedeća načela:

1. Osigurava da se sredstva u najvećoj mogućoj mjeri racionalno koriste u interesu Unije.

Zajmove ili jamstva Banka odobrava samo:

(a) ako se, u slučaju ulaganja poduzeća iz proizvodnog sektora, plaćanje kamata i amortizacije pokriva iz dobiti od poslovanja ili, u slučaju drugih ulaganja, preuzimanjem obveze države članice u kojoj se izvršava ulaganje ili na neki drugi način, i

(b) ako izvođenje ulaganja doprinosi povećanju gospodarske produktivnosti općenito i promiče uspostavu unutarnjeg tržišta.

2. Banka ne smije stjecati udjele u poduzeću ni preuzeti odgovornost u njegovu poslovođstvu, osim ako je to potrebno radi zaštite njezinih prava pri povratu tražbina.

Međutim, u skladu s načelima koje je utvrdilo Vijeće guvernera na temelju članka 7. stavka 3. točke (b) te kad se to traži u okviru provedbe poslova predviđenih u članku 309. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Upravno vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, utvrđuje uvjete za stjecanje udjela u vlasničkom kapitalu trgovačkih poduzeća, obično kao nadopuna zajmu ili jamstvu, u mjeri u kojoj je to potrebno za financiranje ulaganja ili programa.

3. Banka može raspolagati svojim tražbinama na tržištu kapitala i može u tu svrhu tražiti od svojih dužnika da izdaju obveznice ili druge vrijednosne papire.

4. Ni Banka ni države članice ne smiju postavljati uvjete koji bi određivali da je posuđena sredstva potrebno potrošiti unutar određene države članice.
5. Banka može kao uvjet za odobrenje zajmova zahtijevati raspisivanje međunarodnih natječaja.
6. Banka ne smije ni u cijelosti ni djelomično financirati ulaganja kojima se protivi država članica na čijem se državnom području oni trebaju provesti.
7. Kao dopunu svojoj kreditnoj aktivnosti, Banka može pružati usluge tehničke pomoći u skladu s uvjetima koje, odlučujući kvalificiranom većinom, utvrđuje Vijeće guvernera te u skladu s ovim Statutom.

Članak 19.

(bivši članak 21.)

1. Svako poduzeće ili subjekt javnog ili privatnog prava može od Banke izravno zatražiti financiranje. Zahtjevi se Banci mogu uputiti i putem Komisije ili putem države članice na čijem će se državnom području izvršiti ulaganje.

2. Zahtjevi upućeni preko Komisije podnose se na mišljenje državi članici na čijem će se državnom području ulaganje provesti. Zahtjevi upućeni preko države članice podnose se na mišljenje Komisiji. Zahtjeve koje je neposredno podnijelo poduzeće podnose se na mišljenje odnosnoj državi članici i Komisiji.

Odnosna država članica i Komisija daju svoja mišljenja u roku od dva mjeseca. Ako u tom roku ne dostave svoje mišljenje, Banka može smatrati da nemaju primjedaba na odnosno ulaganje.

3. Upravno vijeće odlučuje o poslovima financiranja koje mu dostavi Upravljački odbor.

4. Upravljački odbor ispituje jesu li mu dostavljeni poslovi financiranja u skladu s odredbama ovog Statuta, posebice s člancima 16. i 18. Kada Upravljački odbor smatra da posao financiranja treba odobriti, podnosi Upravnom vijeću odgovarajući prijedlog; davanje pozitivnog mišljenja Upravljački odbor može učiniti ovisnim o uvjetima koje smatra nužnima. Kada se Upravljački odbor protivi odobrenju financiranja, podnosi relevantnu dokumentaciju zajedno sa svojim mišljenjem Upravnom vijeću.

5. Kad Upravljački odbor da nepovoljno mišljenje, Upravno vijeće može odobriti financiranje samo jednoglasnom odlukom.

6. Kad Komisija da nepovoljno mišljenje, Upravno vijeće može odobriti financiranje samo jednoglasnom odlukom u čijem donošenju ne sudjeluje direktor kojeg je predložila Komisija.

7. Kad Upravljački odbor i Komisija daju nepovoljno mišljenje, Upravno vijeće ne može odobriti financiranje.

8. U slučaju da se financiranje koje se odnosi na odobreno ulaganje mora restrukturirati radi zaštite prava i interesa Banke, Upravljački odbor bez odlaganja poduzima žurne mjere koje smatra potrebnima, pod uvjetom da se o njima odmah izvijesti Upravno vijeće.

Članak 20.

(bivši članak 22.)

1. Banka posuđuje sredstva nužna za obavljanje svojih zadaća na tržištima kapitala.
2. Banka može posuditi sredstva na tržištima kapitala država članica u skladu s pravnim odredbama koje se primjenjuju na ta tržišta.

Nadležna se tijela države članice s odstupanjem u smislu članka 139. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije tomu mogu suprotstaviti samo ako postoji bojazan od ozbiljnog poremećaja na tržištu kapitala te države.

Članak 21.

(bivši članak 23.)

1. Banka može koristiti sva raspoloživa sredstva koja trenutačno ne treba za ispunjavanje svojih obveza na sljedeće načine:

- (a) može ulagati na tržištima novca;
- (b) pridržavajući se odredaba članka 18. stavka 2., može kupovati i prodavati vrijednosne papire;
- (c) može obavljati bilo koje druge financijske operacije povezane sa svojim ciljevima.

2. Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 23. Banka, pri upravljanju vlastitim ulaganjima, ne sudjeluje ni u kakvoj valutnoj arbitraži koja nije neposredno potrebna za provođenje njezina poslovanja sa zajmovima ili ispunjenje obveza koje proizlaze iz zajmova ili jamstava koje ona odobrava.

3. Banka, u područjima obuhvaćenima ovim člankom, djeluje u dogovoru s nadležnim tijelima ili nacionalnom središnjom bankom odnosno države članice.

Članak 22.

(bivši članak 24.)

1. Postupno se uspostavlja rezervni fond u iznosu od maksimalno 10 % upisanog kapitala. Ako stanje pasive Banke to opravdava, Upravno vijeće može odlučiti da se formiraju i dodatne rezerve. Do potpune uspostave rezervnog fonda on se održava iz:

(a) kamata na zajmove koje Banka odobri iz sredstava koja države članice uplaćuju na temelju članka 5.

(b) kamata na zajmove koje Banka odobri iz sredstava od otplate zajmova iz točke (a)

u opsegu u kojemu taj prihod nije potreban radi ispunjenja obveza Banke ili radi pokrivanja njezinih troškova.

2. Sredstva rezervnog fonda ulažu se tako da su u svako doba dostupna za ostvarenje svrhe fonda.

Članak 23

(bivši članak 25.)

1. Banka je u svako doba ovlaštena prenositi svoja sredstva u valuti države članice čija valuta nije euro radi provođenja financijskog poslovanja u skladu sa svojom zadaćom određenom člankom 309. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, a uzimajući u obzir odredbe članka 21. ovog Statuta. Ako Banka raspolaže gotovinom ili sredstvima koja se mogu unovčiti u odnosnoj valuti, u najvećoj mogućoj mjeri izbjegava takve prijenose.

2. Banka ne može mijenjati svoja sredstva u valuti države članice čija valuta nije euro u valutu treće zemlje bez suglasnosti odnosno države članice.

3. Banka može slobodno raspolagati onim dijelom svojeg kapitala koji je uplaćen te s valutama posuđenima na tržištima izvan Unije.

4. Države članice obvezuju se dužnicima Banke staviti na raspolaganje valute potrebne za povrat glavnice i plaćanje kamata na zajmove ili provizija na jamstva koje je odobrila Banka za ulaganja koja se provode na njihovim državnim područjima.

Članak 24.

(bivši članak 26.)

Ako država članica ne ispuni članske obveze koje proizlaze iz ovog Statuta, osobito obvezu plaćanja svojeg udjela u upisanom kapitalu ili otplate preuzetih zajmova, Vijeće guvernera može kvalificiranom većinom donijeti odluku o suspenziji odobravanja zajmova ili jamstava toj državi članici ili njezinim državljanima.

Takva odluka ne oslobađa državu članicu ili njezine državljane obveza prema Banci.

Članak 25.

(bivši članak 27.)

1. Ako Vijeće guvernera odluči suspendirati poslovanje Banke, time prestaju sve njezine djelatnosti, osim onih potrebnih radi osiguranja pravilnog unovčenja, zaštite i očuvanja njezine imovine i namirenja njezinih obveza.

2. U slučaju likvidacije, Vijeće guvernera imenuje likvidatore i daje im upute za provođenje likvidacije. Vijeće guvernera osigurava zaštitu prava zaposlenika.

Članak 26.

(bivši članak 28.)

1. U svakoj državi članici Banka uživa najširu pravnu i poslovnu sposobnost koja se priznaje pravnim osobama na temelju njihova nacionalnog prava; ona može stjecati pokretnine i nekretnine ili njima raspolagati te biti stranka u pravnom postupku.

2. Imovina Banke izuzeta je od svih oblika zapljene ili izvlaštenja.

Članak 27.

(bivši članak 29.)

Sporove između Banke, s jedne strane, i njezinih vjerovnika, dužnika ili trećih, s druge strane, rješavaju nadležni nacionalni sudovi, osim kada je nadležnost prenesena na Sud Europske unije. Banka može u svakom ugovoru predvidjeti arbitražu.

Banka izabire u svakoj državi članici mjesnu nadležnost suda. Međutim, ona može ugovorom odrediti posebnu mjesnu nadležnost suda.

Imovina i sredstva Banke mogu biti predmetom osiguranja tražbine ili prisilnog izvršenja samo na temelju odluke suda.

Članak 28.

(bivši članak 30.)

1. Vijeće guvernera može, odlučujući jednoglasno, donijeti odluku o osnivanju društava kćeri ili drugih subjekata koji imaju pravnu osobnost i financijsku samostalnost.
2. Vijeće guvernera donosi statute tijela iz stavka 1. Statutima se posebice određuju njihovi ciljevi, struktura, kapital, članstvo, mjesto sjedišta, financijska sredstva, načini intervencije i pravila za reviziju te njihovi odnosi s tijelima Banke.
3. Banka ima pravo sudjelovati u upravljanju tim tijelima i doprinositi njihovu upisanom kapitalu do iznosa koji Vijeće guvernera utvrdi odlučujući jednoglasno.
4. Protokol o povlasticama i imunitetima Europske unije primjenjuje se na tijela iz stavka 1. u mjeri u kojoj se na njih primjenjuje pravo Unije, na članove njihovih tijela pri obavljanju njihovih dužnosti te na njihove zaposlenike pod istim uvjetima pod kojima se primjenjuje na Banku.

Međutim, one dividende, kapitalni dobici ili drugi oblici prihoda koji proizlaze iz takvih tijela na koje članovi, osim Europske unije i Banke, imaju pravo i dalje podliježu fiskalnim odredbama zakonodavstva koje se na njih primjenjuje.
5. U dolje utvrđenim granicama, Sud Europske unije je nadležan u sporovima koji se odnose na mjere koje usvajaju tijela koja su osnovana uz primjenu prava Unije. Postupak protiv takvih mjera može pokrenuti svaki član takvog tijela u vlastitom svojstvu ili države članice pod uvjetima utvrđenima u članku 263. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.
6. Vijeće guvernera može, odlučujući jednoglasno, donijeti odluku kojom se zaposlenicima tijela osnovanih uz primjenu prava Unije odobrava pristup zajedničkim programima s Bankom u skladu s odgovarajućim unutarnjim procedurama.

PROTOKOL (br. 6)
O MJESTU SJEDIŠTA INSTITUCIJA TE ODREĐENIH TIJELA, UREDA,
AGENCIJA I SLUŽBI EUROPSKE UNIJE

PREDSTAVNICI VLADA DRŽAVA ČLANICA,

UZIMAJUĆI U OBZIR članak 341. Ugovor o funkcioniranju Europske unije i članak 189. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

PODSJEĆAJUĆI NA I POTVRĐUJUĆI Odluku od 8. travnja 1965., ali ne dovodeći u pitanje odluke o sjedištu budućih institucija, tijela, ureda, agencija i službi,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Jedini članak

- (a) Sjedište je Europskog parlamenta u Strasbourgu, gdje se održava 12 mjesečnih plenarnih sjednica, uključujući sjednicu koja se odnosi na proračun. Dodatne plenarne sjednice održavaju se u Bruxellesu. Odbori Europskog parlamenta sastaju se u Bruxellesu. Glavno tajništvo Europskog parlamenta i njegove službe ostaju u Luxembourg.
- (b) Vijeće ima sjedište u Bruxellesu. Tijekom mjeseca travnja, lipnja i listopada Vijeće svoje sastanke održava u Luxembourg.
- (c) Komisija ima sjedište u Bruxellesu. Službe navedene u člancima 7., 8. i 9. Odluke od 8. travnja 1965. osnivaju se u Luxembourg.
- (d) Sud Europske unije i ima sjedište u Luxembourg.
- (e) Revizorski sud ima sjedište u Luxembourg.
- (f) Gospodarski i socijalni odbor ima sjedište u Bruxellesu.
- (g) Odbor regija ima sjedište u Bruxellesu.
- (h) Europska investicijska banka ima sjedište u Luxembourg.
- (i) Europska središnja banka ima sjedište u Frankfurtu.
- (j) Europski policijski ured (Europol) ima sjedište u Haagu.

PROTOKOL (br. 7) O POVLASTICAMA I IMUNITETIMA EUROPSKE UNIJE

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

UZIMAJUĆI U OBZIR DA, u skladu s člankom 343. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i na članak 191. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (EZAE), Europska unija i EZAE na državnim područjima država članica uživaju takve povlastice i imunitete koji su im potrebni za obavljanje svojih zadaća,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

POGLAVLJE I.

VLASNIŠTVO, SREDSTVA, IMOVINA I POSLOVANJE EUROPSKE UNIJE

Članak 1.

Prostorije i zgrade Unije nepovredive su. Izuzete su od pretrage, rekvizicije, konfiskacije ili izvlaštenja. Vlasništvo i imovina Unije ne mogu biti predmetom upravnih ili sudskih mjera prisile bez odobrenja Suda.

Članak 2.

Arhive Unije nepovredive su.

Članak 3.

Unija, njezino vlasništvo, prihodi i ostala imovina oslobođeni su od svih izravnih poreza.

Vlade država članica, kad god je to moguće, poduzimaju odgovarajuće mjere za doznačivanje ili povrat iznosa neizravnih poreza ili poreza na prodaju uključenih u cijenu pokretnina ili nekretnina, kada Unija za svoje službene potrebe obavlja veće kupnje čija cijena uključuje takve poreze. Međutim, primjena navedenih odredaba ne smije imati za posljedicu narušavanje tržišnog natjecanja unutar Unije.

Ne odobravaju se oslobođenja u odnosu na poreze i davanja koji se plaćaju samo kao naknade za javne komunalne usluge.

Članak 4.

Unija je oslobođena od svih carina, zabrana i ograničenja pri uvozu i izvozu na predmete namijenjene njihovoj službenoj uporabi; tako uvezenim predmetima ne smije se raspolagati, ni uz naplatu ni besplatno, na državnom području zemlje u koju su uvezeni, osim prema uvjetima koje odobri vlada te zemlje.

Unija je također oslobođena od svih carina i svih zabrana i ograničenja na uvoz i izvoz svojih publikacija.

POGLAVLJE II.

KOMUNIKACIJA I PROPUSNICE

Članak 5.

(bivši članak 6.)

Pri službenoj komunikaciji i prijenosu svih svojih dokumenata institucije Unije na državnom području svake države članice uživaju tretman koji ta država priznaje diplomatskim misijama.

Službena prepiska i ostala službena komunikacija institucija Unije ne podliježu cenzuri.

Članak 6.

(bivši članak 7.)

Predsjednici institucija Unije mogu članovima i službenicima tih institucija izdati propusnice u obliku koji propisuje Vijeće odlučujući običnom većinom i koje vlasti država članica priznaju kao valjane putne isprave. Te se propusnice izdaju dužnosnicima i ostalim službenicima prema uvjetima utvrđenima u Pravilniku o osoblju za dužnosnike i Uvjetima zaposlenja ostalih službenika Unije.

Komisija može sklopiti sporazume na temelju kojih se te propusnice priznaju kao valjane putne isprave na državnom području trećih zemalja.

POGLAVLJE III.

ČLANOVI EUROPSKOG PARLAMENTA

Članak 7.

(bivši članak 8.)

Slobodno kretanje članova Europskog parlamenta prilikom putovanja do mjesta ili iz mjesta sastajanja Europskog parlamenta ne podliježe nikakvim administrativnim ili drugim ograničenjima.

Članovima Europskog parlamenta odobravaju se u vezi s carinskom i deviznom kontrolom:

- (a) od strane njihove vlade, iste olakšice koje se odobravaju višim dužnosnicima prilikom putovanja u inozemstvo radi privremenih službenih misija;
- (b) od strane vlada ostalih država članica, iste olakšice koje se odobravaju predstavnicima stranih vlada na privremenim službenim misijama.

Članak 8.

(bivši članak 9.)

Članovi Europskog parlamenta ne mogu biti podvrgnuti nikakvom obliku ispitivanja, zadržavanja ili sudskog postupka zbog izraženih mišljenja ili glasovanja pri obnašanju svojih dužnosti.

Članak 9.

(bivši članak 10.)

Tijekom zasjedanja Europskog parlamenta njezini članovi uživaju:

- (a) na državnom području svoje države, imunitet priznat članovima parlamenta te države;
- (b) na državnom području bilo koje druge države članice, imunitet od svake mjere zadržavanja i od sudskih postupaka.

Na isti se način imunitet primjenjuje na članove tijekom putovanja do mjesta ili iz mjesta sastajanja Europskog parlamenta.

Ako je član zatečen u počinjenju kaznenog djela, nije moguće pozivanje na imunitet te u tom slučaju Europski parlament može ostvariti svoje pravo na skidanje imuniteta jednom od svojih članova.

POGLAVLJE IV.

PREDSTAVNICI DRŽAVA ČLANICA KOJI SUDJELUJU U RADU INSTITUCIJA EUROPSKE UNIJE

Članak 10.

(bivši članak 11.)

Predstavnici država članica koji sudjeluju u radu institucija Unije, njihovi savjetnici i tehnički stručnjaci uživaju uobičajene povlastice, imunitete i olakšice prilikom obnašanja svojih dužnosti i tijekom putovanja do mjesta ili iz mjesta sastajanja.

Ovaj se članak također primjenjuje na članove savjetodavnih tijela Unije.

POGLAVLJE V.
DUŽNOSNICI I OSTALI SLUŽBENICI UNIJE

Članak 11.

(bivši članak 12.)

Na državnom području svake države članice i neovisno o njihovu državljanstvu, dužnosnici i ostali službenici Unije:

- (a) pridržavajući se odredaba Ugovorâ koje se s jedne strane odnose na propise o odgovornosti dužnosnika i ostalih službenika prema Uniji i, s druge strane, na nadležnost Suda Europske unije u sporovima između Unije i njezinih dužnosnika i ostalih službenika, uživaju imunitet od sudskih postupaka u pogledu radnja koje oni poduzimaju u službenom svojstvu, uključujući izgovorene ili napisane riječi. Taj imunitet uživaju i nakon prestanka obnašanja dužnosti;
- (b) zajedno sa svojim bračnim drugovima i uzdržavanim članovima obitelji ne podliježu imigracijskim ograničenjima ni formalnostima za prijavu stranaca;
- (c) uživaju jednake olakšice koje se uobičajeno dodjeljuju dužnosnicima međunarodnih organizacija vezano uz monetarne ili devizne propise;
- (d) imaju pravo bez carine uvesti pokućstvo i druge predmete za osobnu uporabu prilikom prvog preuzimanja dužnosti u dotičnoj zemlji, te pravo da ih nakon prestanka dužnosti u toj zemlji ponovno izvezu bez carina, u oba slučaja pridržavajući se uvjeta koje vlada zemlje u kojoj ostvaruju to pravo smatra nužnima;
- (e) imaju pravo bez carine uvesti motorno vozilo za osobnu uporabu, kupljeno u zemlji svojeg posljednjeg boravišta ili u zemlji čiji su državljani pod uvjetima koji vrijede na unutarnjem tržištu te zemlje, te ga ponovno izvesti bez carine, u oba slučaja pridržavajući se uvjeta koje vlada zemlje u kojoj ostvaruju to pravo smatra nužnima.

Članak 12.

(bivši članak 13.)

Dužnosnici i ostali službenici Unije dužni su plaćati porez u korist Unije na plaće, nadnice i prihode koje im isplaćuje Unija, u skladu s uvjetima i postupcima koje utvrđuju Europski parlament i Vijeće, uredbama, u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom i nakon savjetovanja sa zainteresiranim institucijama.

Oni su oslobođeni od plaćanja nacionalnih poreza na plaće, nadnice i prihode koje im isplaćuje Unija.

Članak 13.

(bivši članak 14.)

Pri primjeni poreza na dohodak, poreza na bogatstvo i poreza na nasljedstvo te pri primjeni konvencija o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja sklopljenih među državama članicama Unije, za dužnosnike i ostale službenike Unije koji isključivo radi obnašanja svojih dužnosti u službi Unije imaju boravište na državnom području države članice koja nije zemlja njihove porezne rezidentnosti, u trenutku stupanja u službu Unije smatra se kako u zemlji njihova stvarnog boravišta tako i u zemlji njihove porezne rezidentnosti, da su zadržali rezidentnost u potonjoj zemlji, pod uvjetom da je ta država članica Unije. Ta se odredba također primjenjuje na bračnog druga ako se ne bavi vlastitim plaćenim zanimanjem, i na djecu koju uzdržavaju i za koju skrbe osobe iz ovog članka.

Pokretna imovina koja pripada osobama iz prethodnog stavka i koja se nalazi na državnom području zemlje u kojoj borave oslobođena je od poreza na nasljedstvo u toj zemlji; za takvu se imovinu pri izračunu tog poreza smatra, uz poštovanje prava trećih zemalja i moguće primjene odredaba međunarodnih konvencija o dvostrukom oporezivanju, da se nalazi u zemlji porezne rezidentnosti.

Pri primjeni odredaba ovog članka ne uzima se u obzir rezidentnost stečena isključivo zbog obnašanja dužnosti u službi drugih međunarodnih organizacija.

Članak 14.

(bivši članak 15.)

Europski parlament i Vijeće, uredbama, u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom i nakon savjetovanja sa zainteresiranim institucijama, utvrđuje program prava iz socijalne sigurnosti za dužnosnike i ostale službenike Unije.

Članak 15.

(bivši članak 16.)

Europski parlament i Vijeće, uredbama, u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom i nakon savjetovanja s ostalim zainteresiranim institucijama, određuje kategorije dužnosnika i ostalih službenika Unije na koje se u cijelosti ili djelomično primjenjuju odredbe članka 11., članka 12. drugog stavka i članka 13.

Imena, razredi i adrese dužnosnika i ostalih službenika uključenih u takve kategorije periodično se dostavljaju vladama država članica.

POGLAVLJE VI.

POVLASTICE I IMUNITETI MISIJA TREĆIH ZEMALJA AKREDITIRANIH PRI
EUROPSKOJ UNIJI*Članak 16.*

(bivši članak 17.)

Država članica na čijem državnom području Unija ima svoje sjedište priznaje uobičajeni diplomatski imunitet i povlastice misijama trećih zemalja akreditiranim pri Uniji.

POGLAVLJE VII.

OPĆE ODREDBE

Članak 17.

(bivši članak 18.)

Dužnosnicima i ostalim službenicima Unije priznaju se povlastice, imuniteti i olakšice isključivo u interesu Unije.

Svaka institucija Unije dužna je skinuti imunitet priznat dužnosniku ili drugom službeniku kad god ona smatra da skidanje tog imuniteta nije protivno interesima Unije.

Članak 18.

(bivši članak 19.)

Institucije Unije surađuju s odgovornim tijelima zainteresiranih država članica radi primjene ovog Protokola.

Članak 19.

(bivši članak 20.)

Članci od 11. do 14. i članak 17. primjenjuju se na Predsjednika Europskog vijeća.

Oni se također primjenjuju i na članove Komisije.

Članak 20.

(bivši članak 21.)

Članci od 11. do 14. i članak 17. primjenjuju se na suce, nezavisne odvjetnike, tajnike i pomoćne izvijestitelje Suda Europske unije, ne dovodeći u pitanje odredbe članka 3. Protokola o Statutu Suda Europske unije koje se odnose na imunitet sudaca i nezavisnih odvjetnika od pokretanja sudskog postupka.

Članak 21.

(bivši članak 22.)

Ovaj se Protokol također primjenjuje na Europsku investicijsku banku, na članove njezinih tijela, na njezino osoblje i na predstavnike država članica koji sudjeluju u njezinim aktivnostima, ne dovodeći u pitanje odredbe Protokola o Statutu Banke.

Europska investicijska banka povrh toga oslobođena je od svakog oblika oporezivanja ili nameta slične naravi pri osnivanju i bilo kakvom povećanju kapitala te od različitih formalnosti koje mogu biti s tim povezane u državi sjedišta Banke. Slično tome, prestanak Banke ili njezina likvidacija nemaju za posljedicu nikakve namete. Naposljetku, djelatnosti Banke i njezinih tijela, koje se obavljaju u skladu s njezinim Statutom, ne podliježu porezu na promet.

Članak 22.

(bivši članak 23.)

Ovaj se Protokol također primjenjuje na Europsku središnju banku, na članove njezinih tijela i na njezino osoblje, ne dovodeći u pitanje odredbe Protokola o Statutu Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke.

Europska središnja banka je povrh toga oslobođena od svakog oblika oporezivanja ili nameta slične naravi pri povećanju svojeg kapitala te različitih formalnosti koje mogu biti povezane s time u državi sjedišta Banke. Djelatnosti Banke i njezinih tijela, koje su obavljene u skladu sa Statutom Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke ne podliježu porezu na promet.

PROTOKOL (br. 8)
KOJI SE ODNOSI NA ČLANAK 6. STAVAK 2. UGOVORA O
EUROPSKOJ UNIJI O PRISTUPANJU UNIJE EUROPSKOJ KONVENCIJI
ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Članak 1.

Sporazum koji se odnosi na pristupanje Unije Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje u tekstu „Europska konvencija”) predviđeno u članku 6. stavku 2. Ugovora o Europskoj uniji predviđa očuvanje posebnih značajki Unije i prava Unije, osobito u odnosu na:

- (a) posebne aranžmane za moguće sudjelovanje Unije u nadzornim tijelima Europske konvencije;
- (b) mehanizme koji su potrebni kako bi se osiguralo da postupci od strane država nečlanica Unije i pojedine tužbe budu odgovarajuće upućene državama članicama i/ili Uniji.

Članak 2.

Sporazumom iz članka 1. osigurava se da pristupanje Unije ne utječe na nadležnosti Unije ili ovlasti njezinih institucija. Njime se osigurava da ništa u njemu ne utječe na položaj država članica u odnosu na Europsku konvenciju, ponajprije u odnosu na njezine Protokole, mjere koje države članice poduzimaju kojima odstupaju od Europske konvencije u skladu s njezinim člankom 15. i rezerve koje su države članice stavile na neke odredbe Europske konvencije u skladu s njezinim člankom 57.

Članak 3.

Ništa iz sporazuma iz članka 1. ne utječe na članak 344. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

PROTOKOL (br. 9)
**O ODLUCI VIJEĆA O PROVEDBI ČLANKA 16. STAVKA 4. UGOVORA
O EUROPSKOJ UNIJI I ČLANKA 238. STAVKA 2. UGOVORA O FUNK-
CIONIRANJU EUROPSKE UNIJE IZMEĐU 1. STUDENOGA 2014. I
31. OŽUJKA 2017., S JEDNE STRANE, TE OD 1. TRAVNJA 2017., S
DRUGE STRANE**

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

UZIMAJUĆI U OBZIR veliku važnost dogovora o Odluci Vijeća o provedbi članka 16. stavka 4. Ugovora o Europskoj uniji i članka 238. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije između 1. studenoga 2014. i 31. ožujka 2017., s jedne strane, te od 1. travnja 2017., s druge strane, (dalje u tekstu „Odluka”) prilikom prihvatanja Ugovora iz Lisabona,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Jedini članak

Prije nego što Vijeće ispita bilo koji nacrt čiji je cilj izmijeniti odnosno staviti izvan snage Odluku ili bilo koju njezinu odredbu, ili neizravno izmijeniti njezino područje primjene ili njezino značenje putem izmjene nekog drugog pravnog akta Unije, Europsko vijeće dužno je održati preliminarnu raspravu o navedenom nacrtu, odlučujući konsenzusom u skladu s člankom 15. stavkom 4. Ugovora o Europskoj uniji.

PROTOKOL (br. 10)
O STALNOJ STRUKTURIRANOJ SURADNJI USPOSTAVLJENOJ
ČLANKOM 42. UGOVORA O EUROPSKOJ UNIJI

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

UZIMAJUĆI U OBZIR članak 42. stavak 6. i članak 46. Ugovora o Europskoj uniji,

PODSJEĆAJUĆI da Unija provodi zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku koja počiva na ostvarenju sve veće usklađenosti djelovanja država članica,

PODSJEĆAJUĆI da je zajednička sigurnosna i obrambena politika sastavni dio zajedničke vanjske i sigurnosne politike, da Uniji osigurava operativne kapacitete koji se temelje na civilnim i vojnim sredstvima, da Unija ta sredstva može koristiti u zadaćama iz članka 43. Ugovora o Europskoj uniji izvan Unije u svrhu očuvanja mira, sprečavanja sukoba i jačanja međunarodne sigurnosti u skladu s načelima Povelje Ujedinjenih naroda, da se izvršavanje tih zadaća treba provoditi primjenom sposobnosti koje osiguravaju države članice u skladu s načelom jedinstva snaga,

PODSJEĆAJUĆI da zajednička sigurnosna i obrambena politika Unije ne dovodi u pitanje poseban karakter sigurnosne i obrambene politike određenih država članica,

PODSJEĆAJUĆI da se zajedničkom sigurnosnom i obrambenom politikom Unije poštuju obveze iz Sjevernoatlantskog ugovora onih država članica koje svoju zajedničku obranu žele ostvariti unutar Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora, koja ostaje temelj kolektivne obrane njezinih članica, i da je u skladu sa zajedničkom sigurnosnom i obrambenom politikom uspostavljenom u tom okviru,

UVJERENE da će istaknutija uloga Unije u pitanjima sigurnosti i obrane doprinijeti vitalnosti obnovljenog Atlantskog saveza, u skladu s aranžmanima Berlin Plus,

ČVRSTO ODLUČIVŠI osigurati da Unija bude sposobna u cijelosti preuzeti svoje odgovornosti u međunarodnoj zajednici,

PREPOZNAJUĆI da Organizacija ujedinjenih naroda može zatražiti pomoć Unije u hitnoj provedbi misija koje se poduzimaju na temelju glava VI. i VII. Povelje Ujedinjenih naroda,

PREPOZNAJUĆI da će jačanje sigurnosne i obrambene politike zahtijevati da države članice ulažu napore u području sposobnosti,

SVJESNE da ulazak u novu fazu razvoja europske sigurnosne i obrambene politike uključuje odlučne napore dotičnih država članica,

PODSJEĆAJUĆI na važnost da Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku bude u potpunosti uključen u postupke koji se odnose na stalnu strukturiranu suradnju,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Članak 1.

Stalna strukturirana suradnja iz članka 42. stavka 6. Ugovora o Europskoj uniji otvorena je svakoj državi članici koja se od dana stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu obveže:

- (a) intenzivnije nastaviti razvitak svojih obrambenih sposobnosti razvijajući svoj nacionalni doprinos i, po potrebi, sudjelovanjem u multinacionalnim snagama, u glavnim europskim programima za opremu i aktivnostima Agencije u području razvitka obrambenih sposobnosti, istraživanja, nabave i naoružanja (Europska obrambena agencija) i
- (b) da najkasnije do 2010., na nacionalnoj razini ili kao sastavnica skupina multinacionalnih snaga, može staviti na raspolaganje ciljane borbene jedinice za planirane misije, koje su na taktičkoj razini ustrojene kao borbena skupina, s pomoćnim elementima koji uključuju transport i logistiku, i koje su u roku od 5 do 30 dana sposobne izvršiti zadaće iz članka 43. Ugovora o Europskoj uniji, posebice kao odgovor na zahtjeve Organizacije ujedinjenih naroda, i koje se mogu održati tijekom početnog razdoblja od 30 dana uz mogućnost produljenja do najmanje 120 dana.

Članak 2.

Kako bi ostvarile ciljeve utvrđene člankom 1., države članice koje sudjeluju u stalnoj strukturiranoj suradnji obvezuju se:

- (a) od stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu surađivati s ciljem ostvarenja odobrenih ciljeva koji se odnose na razinu investicijskih izdataka za obrambenu opremu i redovito te ciljeve preispitivati s obzirom na sigurnosno okruženje i međunarodne odgovornosti Unije;
- (b) uzajamno uskladiti svoj obrambeni aparat koliko je god to moguće, ponajprije usklađivanjem utvrđivanja svojih vojnih potreba, udruživanjem i po potrebi specijalizacijom svojih obrambenih sredstava i sposobnosti te poticanjem suradnje u područjima osposobljavanja i logistike;
- (c) poduzeti konkretne mjere kako bi se poboljšala raspoloživost, interoperabilnost, fleksibilnost i raspoređivanje snaga, ponajprije utvrđivanjem zajedničkih ciljeva glede uporabe snaga, uključujući mogućnost preispitivanja nacionalnih postupaka odlučivanja;
- (d) surađivati kako bi osigurale poduzimanje potrebnih mjera, uključujući i multinacionalne pristupe, ne dovodeći u pitanje obveze preuzete u tom smislu u okviru Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora, s ciljem uklanjanja nedostataka koji su uočeni u okviru „Mehanizma za razvoj sposobnosti”;

- (e) po potrebi sudjelovati u razvitku velikih zajedničkih ili europskih programa za opremu u okviru Europske obrambene agencije.

Članak 3.

Europska obrambena agencija doprinosi redovitoj ocjeni doprinosa država članica sudionica s obzirom na sposobnosti, posebice doprinosa koji se daju u skladu s kriterijima koji se, između ostalog, trebaju utvrditi na temelju članka 2., i o tome izvješćuje najmanje jedanput godišnje. Ocjena može poslužiti kao temelj za preporuke Vijeća i odluke koje se donose u skladu s člankom 46. Ugovora o Europskoj uniji.

PROTOKOL (br. 11)
O ČLANKU 42. UGOVORA O EUROPSKOJ UNIJI

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

IMAJUĆI NA UMU potrebu potpune provedbe odredaba članka 42. stavka 2. Ugovora o Europskoj uniji,

IMAJUĆI NA UMU da politika Unije u skladu s člankom 42. ne dovodi u pitanje poseban karakter sigurnosne i obrambene politike određenih država članica, poštuje obveze određenih država članica, koje svoju zajedničku obranu ostvaruju u okviru Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora, na temelju Sjevernoatlantskog ugovora (NATO) i da je u skladu sa zajedničkom sigurnosnom i obrambenom politikom utvrđenom unutar tog okvira,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Europska unija priprema, zajedno sa Zapadnoeuropskom unijom aranžmane za pojačanu međusobnu suradnju.

PROTOKOL (br. 12) O POSTUPKU U SLUČAJU PREKOMJERNOG DEFICITA

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI utvrditi pojedinosti postupka u slučaju prekomjernog deficita iz članka 126. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Članak 1.

Referentne vrijednosti iz članka 126. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije iznose:

- 3 % za omjer planiranog ili stvarnog državnog deficita u odnosu na bruto domaći proizvod po tržišnim cijenama,
- 60 % za omjer državnog duga u odnosu na bruto domaći proizvod prema tržišnim cijenama.

Članak 2.

U članku 126. navedenog Ugovora i u ovom Protokolu:

- država znači opću državu, tj. središnju državu, regionalnu ili lokalnu upravu i fondove socijalne sigurnosti, ne računajući komercijalne poslove utvrđene u Europskom sustavu integriranih ekonomskih računa,
- deficit znači neto zaduživanje utvrđeno u Europskom sustavu integriranih ekonomskih računa,
- ulaganje znači bruto ulaganje u dugotrajnu imovinu utvrđeno u Europskom sustavu integriranih ekonomskih računa,
- dug znači ukupan bruto dug po nominalnoj vrijednosti nepodmiren krajem godine i konsolidiran između i unutar sektora opće države kako je utvrđena u prvoj alineji.

Članak 3.

Radi osiguranja učinkovitosti postupka u slučaju prekomjernog deficita vlade država članica odgovorne su prema ovom postupku za deficit opće države kako je utvrđen u prvoj alineji članka 2. Države članice osiguravaju da im nacionalni postupci u području proračuna omogućuju ispunjenje

njihovih obveza u tom području, a koje proizlaze iz Ugovorâ. Države članice pravodobno i redovito izvješćuju Komisiju o svojem planiranom i stvarnom deficitu te o razini duga.

Članak 4.

Statističke podatke koji se upotrebljavaju za primjenu ovog Protokola osigurava Komisija.

PROTOKOL (br. 13) O KONVERGENCIJSKIM KRITERIJIMA

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI utvrditi pojedinosti konvergencijskih kriterija kojima se Unija rukovodi pri donošenju odluka o završetku odstupanja za države članice s odstupanjem iz članka 140. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Članak 1.

Kriterij stabilnosti cijena iz članka 140. stavka 1. prve alineje Ugovora o funkcioniranju Europske unije znači da država članica ima razinu stabilnosti cijena koja je održiva te prosječnu stopu inflacije, promatrano tijekom jedne godine prije ispitivanja, koja ne prelazi za više od 1½ postotnih poena stopu inflacije u najviše trima državama članicama koje su ostvarile najbolje rezultate s obzirom na stabilnost cijena. Inflacija se mjeri indeksom potrošačkih cijena na usporednoj osnovi uzimajući pritom u obzir razlike u nacionalnim definicijama.

Članak 2.

Kriterij proračunskog stanja iz članka 140. stavka 1. druge alineje navedenog Ugovora znači da u trenutku provjere država članica nije predmetom odluke Vijeća prema članku 126. stavku 6. navedenog Ugovora o postojanju prekomjernog deficita u dotičnoj državi članici.

Članak 3.

Kriterij sudjelovanja u tečajnom mehanizmu Europskog monetarnog sustava iz članka 140. stavka 1. treće alineje navedenog Ugovora znači da je država članica poštovala normalan raspon fluktuacija tečajnog mehanizma Europskog monetarnog sustava bez ozbiljnih napetosti tijekom barem dviju posljednjih godina prije provjere. Osobito, države članice neće samoinicijativno devalvirati bilateralnu središnju stopu svoje valute u odnosu na euro tijekom istog razdoblja.

Članak 4.

Kriterij konvergencije kamatnih stopa iz članka 140. stavka 1. četvrte alineje navedenog Ugovora znači da je, tijekom jedne promatrane godine prije provjere, država članica imala prosječnu nominalnu dugoročnu kamatnu stopu, koja ne prelazi za više od 2 postotna poena stopu u najviše trima

državama članicama koje su ostvarile najbolje rezultate s obzirom na stabilnost cijena. Kamatne se stope mjere na temelju dugoročnih državnih obveznica ili usporedivih vrijednosnih papira, vodeći pritom računa o razlikama nacionalnih definicija.

Članak 5.

Statističke podatke koji se upotrebljavaju za primjenu ovog Protokola osigurava Komisija.

Članak 6.

Vijeće, odlučujući jednoglasno, na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, ESB-om i Gospodarskim i financijskim odborom donosi odgovarajuće odredbe o utvrđivanju pojedinosti konvergencijskih kriterija iz članka 140. navedenog Ugovora koje tada zamjenjuju ovaj Protokol.

PROTOKOL (br. 14) O EUROSKUPINI

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI promicati uvjete za snažniji gospodarski rast Europske unije i, u tu svrhu, razviti sve tješnju koordinaciju ekonomskih politika u europodručju,

SVJESNE potrebe za utvrđivanjem posebnih odredaba u svrhu pojačanog dijaloga među državama članicama čija je valuta euro, dok euro ne postane valuta svih država članica,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Članak 1.

Ministri država članica čija je valuta euro sastaju se neformalno. Ti se sastanci po potrebi sazivaju radi raspravljanja o pitanjima koja se odnose na posebne odgovornosti koje dijele u pogledu jedinstvene valute. Komisija sudjeluje na sastancima. Europsku središnju banku poziva se da sudjeluje na tim sastancima koje pripremaju predstavnici ministara odgovornih za financije država članica čija je valuta euro i Komisija.

Članak 2.

Ministri država članica čija je valuta euro biraju predsjednika na dvije i pol godine odlukom većine tih država članica.

PROTOKOL (br. 15)

**O ODREĐENIM ODREDBAMA KOJE SE ODNOSU NA UJEDINJENU
KRALJEVINU VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE**

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

PREPOZNAJUĆI da Ujedinjena Kraljevina nije obvezna ili opredijeljena usvojiti euro bez posebne odluke njezine Vlade i Parlamenta da to i učini,

S OBZIROM na to da je 16. listopada 1996. i 30. listopada 1997. Vlada Ujedinjene Kraljevine obavijestila Vijeće da ne namjerava sudjelovati u trećoj fazi ekonomske i monetarne unije,

PRIMJEĆUJUĆI praksu Vlade Ujedinjene Kraljevine da financira svoje zaduživanje prodajom duga privatnom sektoru,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

1. Osim ako Ujedinjena Kraljevina obavijesti Vijeće da namjerava usvojiti euro, neće biti obvezna to učiniti.
2. S obzirom na obavijest koju je Vlada Ujedinjene Kraljevine dostavila Vijeću 16. listopada 1996. i 30. listopada 1997., na Ujedinjenu Kraljevinu primjenjuju se stavci od 3. do 8. i stavak 10.
3. Ujedinjena Kraljevina zadržava svoje ovlasti u području monetarne politike u skladu s nacionalnim pravom.
4. Članak 119. stavak drugi, članak 126. stavci 1., 9. i 11., članak 127. stavci od 1. do 5., članci 128., 130., 131., 132. i 133., 138, članak 140 stavak 3., članak 219., članak 282. stavak 2., s iznimkom njegove prve i zadnje rečenice, članak 282. stavak 5. i članak 283. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ne primjenjuju se na Ujedinjenu Kraljevinu. Isto se primjenjuje na članak 121. stavak 2. ovog Ugovora u vezi s usvajanjem dijelova širih smjernica ekonomske politike koje se općenito odnose na europodručje. U tim odredbama upućivanja na Uniju ili države članice ne uključuju Ujedinjenu Kraljevinu, a upućivanja na nacionalne središnje banke ne uključuju Bank of England.
5. Ujedinjena Kraljevina nastoji izbjeći prekomjeran državni deficit.

Članci 143. i 144. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i dalje se primjenjuju na Ujedinjenu Kraljevinu. Članak 134. stavak 4. i članak 142. primjenjuju se na Ujedinjenu Kraljevinu kao na državu s odstupanjem.

6. Glasačka prava Ujedinjene Kraljevine suspendiraju se kada Vijeće donosi akte iz članaka navedenih u stavku 4. i u slučajevima iz članka 139. stavka 4. prvog podstavka Ugovora o funkcioniranju Europske unije. U tu se svrhu primjenjuje članak 134 stavak 4. drugi podstavak Ugovora.

Ujedinjena Kraljevina jednako tako nema pravo sudjelovati u imenovanju predsjednika, potpredsjednika i ostalih članova Izvršnog odbora ESB-a na temelju članka 283. stavka 2. drugog podstavka navedenog Ugovora.

7. Članci 3., 4., 6. i 7., članak 9. stavak 9.2., članak 10. stavci 10.1. i 10.3., članak 11. stavak 11.2., članak 12. stavak 12.1., članci 14. i 16., članci od 18. do 20., članci 22., 23., 26., 27., članci od 30. do 34. te članak 49. Protokola o Statutu Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke („Statut”) ne primjenjuju se na Ujedinjenu Kraljevinu.

U tim člancima upućivanja na Uniju ili države članice ne uključuju Ujedinjenu Kraljevinu, a upućivanja na nacionalne središnje banke ili imatelje udjela ne uključuju Bank of England.

Upućivanja u članku 10. stavku 10.3. i članku 30. stavku 30.2. Statuta na „upisani kapital ESB-a” ne uključuju kapital upisan od strane Bank of England.

8. Članak 141. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i članci od 43. do 47. Statuta imaju pravni učinak neovisno o tome ima li državâ članicâ s odstupanjem, pridržavajući se sljedećih izmjena:

- (a) upućivanja u članku 43. na zadaće ESB-a i EMI-ja uključuju one zadaće koje se tek trebaju obaviti nakon uvođenja eura, zbog bilo koje odluke Ujedinjene Kraljevine da ne usvoji euro;
- (b) osim zadaća iz članka 46., ESB daje i savjete u vezi s pripremama svih odluka Vijeća s obzirom na Ujedinjenu Kraljevinu koje se donose u skladu sa stavkom 9. točkom (a) i stavkom 9. točkom (c);
- (c) Bank of England uplaćuje svoj upis kapitala ESB-a kao doprinos operativnim troškovima na istoj osnovi kao i nacionalne središnje banke država članica s odstupanjem.

9. Ujedinjena Kraljevina može u bilo kojem trenutku obavijestiti Vijeće o svojoj namjeri da usvoji euro. U tom slučaju:

- (a) Ujedinjena Kraljevina ima pravo usvojiti euro samo pod uvjetom da ispunjava potrebne uvjete. Vijeće, na zahtjev Ujedinjene Kraljevine i pod uvjetima i u skladu s postupkom utvrđenim u članku 140. stavcima 1. i 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, odlučuje jesu li ispunjeni potrebni uvjeti;
- (b) Bank of England uplaćuje svoj upisani kapital, prenosi sredstva deviznih pričuva u ESB i doprinosi njezinim pričuvama na istoj osnovi kao i nacionalne središnje banke čije je odstupanje prestalo;

- (c) Vijeće pod uvjetima i u skladu s postupkom utvrđenim u članku 140. stavku 3. navedenog Ugovora, donosi druge potrebne odluke kako bi Ujedinjenoj Kraljevini omogućilo usvajanje eura.

Ako Ujedinjena Kraljevina usvoji euro na temelju odredaba ovog Protokola, stavci od 3. do 8. više neće imati pravni učinak.

10. Neovisno o članku 123. Ugovora o funkcioniranju Europske unije te članku 21. stavku 21.1. Statuta, Vlada Ujedinjene Kraljevine može zadržati svoju olakšicu „Ways and Means” kod Bank of England ako, i sve dok, Ujedinjena Kraljevina ne usvoji euro.

PROTOKOL (br. 16)
O ODREĐENIM ODREDBAMA KOJE SE ODNOSU NA DANSKU

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

UZIMAJUĆI U OBZIR da danski Ustav sadržava odredbe koje mogu podrazumijevati referendum u Danskoj prije nego što se Danska odrekne svog izuzeća,

S OBZIROM na to da je 3. studenoga 1993. danska Vlada obavijestila Vijeće da ne namjerava sudjelovati u trećoj fazi ekonomske i monetarne unije,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

1. S obzirom na obavijest koju je danska Vlada dostavila Vijeću 3. studenoga 1993. Danska ima pravo izuzeća. Učinak je izuzeća da se svi članci i odredbe Ugovorâ i Statuta ESSB-a i ESB-a koji se odnose na odstupanje primjenjuju na Dansku.
 2. Kad je riječ o stavljanju izuzeća izvan snage, postupak iz članka 140. Ugovora o funkcioniranju Europske unije pokreće se samo na zahtjev Danske.
 3. U slučaju stavljanja izvan snage statusa države s izuzećem, odredbe ovog Protokola prestaju se primjenjivati.
-

PROTOKOL (br. 17) O DANSKOJ

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI riješiti određene posebne probleme koji se odnose na Dansku,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Odredbe članka 14. Protokola o Statutu Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke ne utječu na pravo Nacionalne banke Danske da obavlja svoje postojeće zadaće koje se odnose na one dijelove Kraljevine Danske koje nisu dio Unije.

PROTOKOL (br. 18)
O FRANCUSKOJ

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI uzeti u obzir posebno pitanje koje se odnosi na Francusku,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Francuska će zadržati povlasticu monetarne emisije u Novoj Kaledoniji, Francuskoj Polineziji i Wallisu i Futuni prema uvjetima utvrđenima u njezinim nacionalnim zakonima i imat će isključivo pravo određivati paritet CFP franka.

PROTOKOL (br. 19)
O SCHENGENSKOJ PRAVNOJ STEČEVINI UKLJUČENOJ U OKVIR
EUROPSKE UNIJE

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

PRIMJEĆUJUĆI da su Sporazumi o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama koje su neke države članice Europske unije potpisale u Schengenu 14. lipnja 1985. i 19. lipnja 1990., kao i povezani sporazumi i pravila donesena na temelju tih sporazuma, uključeni u okvir Europske unije Ugovorom iz Amsterdama od 2. listopada 1997.,

ŽELEĆI očuvati schengensku pravnu stečevinu kako se razvila od stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama te tu pravnu stečevinu razvijati kako bi doprinijela ostvarenju cilja da se građanima Unije ponudi područje slobode, sigurnosti i pravde bez unutarnjih granica,

UZIMAJUĆI U OBZIR posebno stajalište Danske,

UZIMAJUĆI U OBZIR činjenicu da Irska i Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske ne sudjeluju u svim odredbama schengenske pravne stečevine, međutim, dopuštajući tim državama članicama da ih prihvate u cijelosti ili djelomično,

PREPOZNAJUĆI da je zbog toga nužno primijeniti odredbe Ugovorâ o pojačanoj suradnji među nekim državama članicama,

UZIMAJUĆI U OBZIR potrebu održavanja posebnog odnosa s Republikom Island i Kraljevinom Norveškom budući da odredbe Nordijske unije putnih isprava obvezuju obje države, zajedno s nordijskim državama koje su članice Europske unije,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Članak 1.

Kraljevina Belgija, Republika Bugarska, Češka Republika, Kraljevina Danska, Savezna Republika Njemačka, Republika Estonija, Helenska Republika, Kraljevina Španjolska, Francuska Republika, Talijanska Republika, Republika Cipar, Republika Latvija, Republika Litva, Veliko Vojvodstvo Luksemburg, Republika Mađarska, Republika Malta, Kraljevina Nizozemska, Republika Austrija, Republika Poljska, Portugalska Republika, Rumunjska, Republika Slovenija, Slovačka Republika, Republika Finska i Kraljevina Švedska imaju odobrenje da međusobno provode pojačanu suradnju u područjima na koja se odnose odredbe koje je utvrdilo Vijeće, a koje čine schengensku pravnu stečevinu ⁽¹⁾. Ta se suradnja odvija u institucionalnom i pravnom okviru Europske unije i uz poštovanje odgovarajućih odredaba Ugovorâ.

⁽¹⁾ U skladu s Aktom o pristupanju od 9. prosinca 2011. Republika Hrvatska u međuvremenu je postala članica Europske unije.

Članak 2.

Schengenska se pravna stečevina primjenjuje na države članice iz članka 1., ne dovodeći u pitanje članak 3. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. ili članak 4. Akta o pristupanju od 25. travnja 2005. ⁽¹⁾ Vijeće se zamjenjuje Izvršnim odborom koji je osnovan schengenskim sporazumima.

Članak 3.

Sudjelovanje Danske u usvajanju mjera koje predstavljaju razvoj schengenske pravne stečevine kao i provedba tih mjera i njihova primjena na Dansku uređuje se odgovarajućim odredbama Protokola o stajalištu Danske.

Članak 4.

Irska i Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske mogu u bilo kojem trenutku zatražiti da sudjeluju u nekim ili svim odredbama schengenske pravne stečevine.

Vijeće odlučuje o tom zahtjevu jednoglasnom odlukom svojih članova iz članka 1. i predstavnika vlade dotične države.

Članak 5.

1. Prijedlozi i inicijative za daljnji razvoj schengenske pravne stečevine podliježu odgovarajućim odredbama Ugovorâ.

U tom kontekstu, ako Irska ili Ujedinjena Kraljevina u razumnom roku pisanim putem ne obavijeste Vijeće da žele sudjelovati, smatra se da je odobrenje iz članka 329. Ugovora o funkcioniranju Europske unije dano državama članicama iz članka 1. te Irskoj ili Ujedinjenoj Kraljevini ako koja od njih želi sudjelovati u predmetnim područjima suradnje.

2. Ako se smatra da su Irska ili Ujedinjena Kraljevina dostavile obavijest na temelju odluke iz članka 4., one ipak mogu u roku od tri mjeseca pisanim putem obavijestiti Vijeće da ne žele sudjelovati u takvome prijedlogu ili inicijativi. U tom slučaju Irska ili Ujedinjena Kraljevina ne sudjeluju u donošenju tog akta. Od te obavijesti postupak za usvajanje mjere za daljnji razvoj schengenske pravne stečevine suspendira se do završetka postupka određenog u stavcima 3. ili 4. ili u bilo kojem trenutku tijekom postupka dok se obavijest ne povuče.

3. Za državu članicu koja je dala obavijest iz stavka 2., svaka se odluka Vijeća donesena na temelju članka 4., od dana stupanja na snagu predložene mjere, prestaje primjenjivati u mjeri u kojoj to Vijeće smatra potrebnim i pod uvjetima koji se određuju u odluci Vijeća donesenoj kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije. Ta se odluka donosi u skladu sa sljedećim kriterijima: Vijeće nastoji u najvećoj mogućoj mjeri osigurati sudjelovanje dotične države članice, a da pritom ozbiljno ne ugrozi

⁽¹⁾ Ova odredba primjenjuje se ne dovodeći u pitanje članak 4. Akta o pristupanju od 9. prosinca 2011.

djelovanje različitih dijelova schengenske pravne stečevine u praksi i poštujući pritom njihovu koherentnost. Komisija podnosi svoj prijedlog u najkraćem mogućem roku nakon obavijesti iz stavka 2. Vijeće, ako je to potrebno nakon sazivanja dvaju uzastopnih sastanaka, odlučuje u roku od četiri mjeseca nakon prijedloga Komisije.

4. Ako do kraja razdoblja od četiri mjeseca Vijeće ne donese odluku, država članica može bez odlaganja zatražiti da se predmet uputi Europskom vijeću. U tom slučaju Europsko vijeće na svojem sljedećem sastanku, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije, donosi odluku u skladu s kriterijima iz stavka 3.

5. Ako do završetka postupka određenog u stavcima 3. ili 4. Vijeće ili, ovisno o slučaju, Europsko vijeće ne donese odluku, prestaje suspenzija postupka za usvajanje mjere za daljnji razvoj schengenske pravne stečevine. Ako se navedena mjera naknadno usvoji svaka odluka koju Vijeće donese temeljem članka 4. od dana stupanja na snagu te mjere prestaje se primjenjivati za dotične države članice u mjeri i pod uvjetima o kojima odlučuje Komisija, osim ako navedena država članica povuče svoju obavijest iz stavka 2. prije usvajanja mjere. Komisija odlučuje do dana tog donošenja. Pri donošenju svoje odluke Komisija poštuje kriterije iz stavka 3.

Članak 6.

Republika Island i Kraljevina Norveška pridružuju se provedbi schengenske pravne stečevine i njezinu daljnjem razvoju. Odgovarajući postupci u tu se svrhu utvrđuju sporazumom koji Vijeće, jednoglasnom odlukom svojih članova iz članka 1., sklapa s tim državama. Taj sporazum sadrži odredbe o doprinosu Islanda i Norveške financijskim posljedicama koje proizlaze iz provedbe ovog Protokola.

Vijeće, odlučujući jednoglasno, sklapa odvojeni sporazum s Irskom i Norveškom radi utvrđivanja prava i obveza između Irske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske s jedne strane i Islanda i Norveške s druge strane u onim dijelovima schengenske pravne stečevine koji se primjenjuju na te države.

Članak 7.

U svrhu pregovora o pristupanju novih država članica u Europsku uniju, schengenska pravna stečevina i daljnje mjere koje institucije poduzimaju u okviru područja njezine primjene smatraju se pravnom stečevinom koju sve države kandidatkinje za pristupanje moraju u cijelosti prihvatiti.

PROTOKOL (br. 20)
**O PRIMJENI ODREĐENIH ASPEKATA ČLANKA 26.UGOVORA O
FUNKCIONIRANJU EUROPSKE UNIJE NA UJEDINJENU KRALJEVINU I
IRSKU**

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI riješiti određena pitanja koja se odnose na Ujedinjenu Kraljevinu i Irsku,

UZIMAJUĆI U OBZIR dugogodišnje postojanje posebnih putnih aranžmana između Ujedinjene Kraljevine i Irske,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Članak 1.

Ujedinjena Kraljevina ima pravo, neovisno o člancima 26. i 77. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, bilo koje druge odredbe tog Ugovora ili Ugovora o Europskoj uniji, bilo kojoj mjeri donesenoj na temelju tih Ugovora, ili bilo kojem međunarodnom sporazumu koji je sklopila Unija ili Unija i njezine države članice s jednom trećom državom ili više njih, na svojim granicama s drugim državama članicama nad osobama koje žele ući u Ujedinjenu Kraljevinu provoditi kontrole koje smatra potrebnima u svrhu:

- (a) provjere prava ulaska u Ujedinjenu Kraljevinu državljana država članica i njihovih uzdržavanika koji ostvaruju prava koja su im dodijeljena pravom Unije, kao i državljana drugih država kojima su ta prava dodijeljena sporazumom koji je za Ujedinjenu Kraljevinu obvezujući; i
- (b) utvrđivanja treba li drugim osobama izdati dozvolu za ulazak u Ujedinjenu Kraljevinu ili ne.

Ništa u člancima 26. i 77. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ni u bilo kojoj drugoj odredbi tog Ugovora ili Ugovora o Europskoj uniji ni u bilo kojoj mjeri donesenoj na temelju njih ne dovodi u pitanje pravo Ujedinjene Kraljevine da utvrdi ili provede takve kontrole. Upućivanje na Ujedinjenu Kraljevinu u ovom članku obuhvaća i područja za čije je vanjske odnose Ujedinjena Kraljevina odgovorna.

Članak 2.

Ujedinjena Kraljevina i Irska smiju i dalje međusobno sklapati aranžmane koji se odnose na kretanje osoba između svojih državnih područja („Zajednički putni prostor”), pri čemu moraju u potpunosti poštovati prava osoba iz točke (a) prvog stavka članka 1. ovog Protokola. U skladu s tim, sve dok

one održavaju takve aranžmane, odredbe članka 1. ovog Protokola primjenjuju se na Irsku pod istim uvjetima pod kojima se primjenjuju i na Ujedinjenu Kraljevinu. Ništa u člancima 26. i 77. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, u bilo kojoj drugoj odredbi tog Ugovora ili Ugovora o Europskoj uniji ili u bilo kojoj mjeri donesenoj na temelju njih ne utječe na takve aranžmane.

Članak 3.

Ostale države članice imaju pravo na svojim granicama ili na bilo kojoj točki ulaza na svoje državno područje provoditi takve kontrole nad osobama koje na njihovo državno područje žele ući iz Ujedinjene Kraljevine ili iz bilo kojih područja za čije je vanjske odnose odgovorna Ujedinjena Kraljevina u istu svrhu koja je navedena u članku 1. ovog Protokola, ili iz Irske sve dok se odredbe članka 1. ovog Protokola primjenjuju na Irsku.

Ništa u člancima 26. i 77. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ni u bilo kojoj drugoj odredbi tog Ugovora ili Ugovora o Europskoj uniji ni u bilo kojoj mjeri donesenoj na temelju njih ne dovodi u pitanje pravo ostalih država članica da utvrde ili provode takve kontrole.

PROTOKOL (br. 21)
O STAJALIŠTU UJEDINJENE KRALJEVINE I IRSKE S OBZIROM NA
PODRUČJE SLOBODE, SIGURNOSTI I PRAVDE

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI riješiti određena pitanja koja se odnose na Ujedinjenu Kraljevinu i Irsku,

UZIMAJUĆI U OBZIR Protokol o primjeni određenih aspekata članka 26. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na Ujedinjenu Kraljevinu i na Irsku,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Članak 1.

Pridržavajući se članka 3. Ujedinjena Kraljevina i Irska ne sudjeluju u usvajanju mjera Vijeća koje se predlažu na temelju glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Za odluke Vijeća koje se moraju donijeti jednoglasno potrebna je jednoglasnost članova Vijeća s iznimkom predstavnika vlada Ujedinjene Kraljevine i Irske.

Za potrebe ovog članka, kvalificirana se većina utvrđuje u skladu s člankom 238. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Članak 2.

Zbog članka 1. i pridržavajući se članaka 3., 4. i 6., nijedna odredba glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije, nijedna mjera usvojena na temelju te glave, nijedna odredba bilo kojeg međunarodnog sporazuma koji je Unija sklopila na temelju te glave i nijedna odluka Suda Europske unije kojom se bilo koja takva odredba ili mjera tumači nije obvezujuća za Ujedinjenu Kraljevinu ili Irsku niti se na njih primjenjuje; i nijedna takva odredba, mjera ili odluka ni na koji način ne utječe na nadležnosti, prava i obveze tih država; i nijedna takva odredba, mjera ili odluka ni na koji način ne utječe na pravnu stečevinu Zajednice ili Unije niti čini dio prava Unije kako se one primjenjuju na Ujedinjenu Kraljevinu ili Irsku.

Članak 3.

1. Ujedinjena Kraljevina ili Irska mogu predsjednika Vijeća obavijestiti u pisanom obliku, u roku od tri mjeseca nakon predstavljanja prijedloga ili inicijative Vijeću na temelju glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije, da žele sudjelovati u donošenju i primjeni bilo koje takve predložene mjere, nakon čega to imaju pravo učiniti.

Za odluke Vijeća koje se moraju usvojiti jednoglasno potrebna je jednoglasnost članova Vijeća s iznimkom člana koji nije uputio takvu obavijest. Mjera koja je usvojena na temelju ovog stavka obvezujuća je za sve države članice koje su sudjelovale u njezinu usvajanju.

Mjere usvojene na temelju članka 70. Ugovora o funkcioniranju Europske unije utvrđuju uvjete za sudjelovanje Ujedinjene Kraljevine i Irske u ocjenama koje se odnose na područja obuhvaćena glavom V. dijela trećeg tog Ugovora.

Za potrebe ovog članka, kvalificirana se većina utvrđuje u skladu s člankom 238. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

2. Ako nakon razumnog roka mjeru iz stavka 1. nije moguće usvojiti na način da u tome sudjeluje Ujedinjena Kraljevina ili Irska, Vijeće takvu mjeru može usvojiti u skladu s člankom 1. bez sudjelovanja Ujedinjene Kraljevine ili Irske. U tom slučaju primjenjuje se članak 2.

Članak 4.

Ujedinjena Kraljevina ili Irska mogu u bilo kojem trenutku nakon što Vijeće usvoji mjeru na temelju glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije obavijestiti Vijeće i Komisiju o svojoj namjeri da žele prihvatiti tu mjeru. U tom slučaju postupak predviđen člankom 331. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije primjenjuje se *mutatis mutandis*.

Članak 4.a

1. Odredbe ovog Protokola primjenjuju se za Ujedinjenu Kraljevinu i Irsku i na mjere predložene ili usvojene na temelju glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije kojima se mijenja postojeća mjera koja ih obvezuje.

2. Međutim, u slučaju ako Vijeće, odlučujući na prijedlog Komisije, utvrdi da nesudjelovanje Ujedinjene Kraljevine ili Irske u izmijenjenoj verziji postojeće mjere onemogućuje primjenu te mjere u drugim državama članicama ili u Uniji, Vijeće ih može pozvati da daju obavijest prema članku 3. ili 4. Za potrebe članka 3. daljnji rok od dva mjeseca počinje teći od dana odluke Vijeća.

Ako nakon isteka roka od dva mjeseca od odluke Vijeća Ujedinjena Kraljevina ili Irska ne upute obavijest na temelju članka 3. ili članka 4., postojeća mjera za njih više nije obvezujuća ili primjenjiva, osim ako dotična država članica uputi obavijest na temelju članka 4. prije stupanja na snagu mjere o izmjeni. Ta odluka proizvodi učinke od dana stupanja na snagu mjere o izmjeni ili od isteka roka od dva mjeseca, ovisno o tomu što nastupi kasnije.

Za potrebe ovog stavka Vijeće nakon cjelovite rasprave o predmetu odlučuje kvalificiranom većinom svojih članova koji predstavljaju države članice koje sudjeluju ili su sudjelovale u usvajanju mjere o izmjeni. Kvalificirana većina Vijeća utvrđuje se u skladu s člankom 238. stavkom 3. točkom (a) Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

3. Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije, može utvrditi da Ujedinjena Kraljevina ili Irska snosi izravne financijske posljedice, ako ih bude, koje nužno i neizbježno nastaju kao rezultat prestanka njezina sudjelovanju u postojećoj mjeri.

4. Ovaj članak ne dovodi u pitanje članak 4.

Članak 5.

Država članica za koju mjera usvojena na temelju glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije nije obvezujuća ne snosi nikakve financijske posljedice te mjere, osim administrativnih troškova koji pritom nastaju za institucije, osim ako svi članovi Vijeća, nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, jednoglasno odluče drukčije.

Članak 6.

Kada je, u slučajevima iz ovog Protokola, mjera koju Vijeće usvoji na temelju glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije obvezujuća za Ujedinjenu Kraljevinu ili Irsku, odgovarajuće odredbe Ugovorâ na tu se državu primjenjuju u odnosu na tu mjeru.

Članak 6.a

Ujedinjenu Kraljevinu i Irsku ne obvezuju pravila utvrđena na temelju članka 16. Ugovora o funkcioniranju Europske unije koja se odnose na obradu osobnih podataka od strane država članica pri provođenju aktivnosti iz područja primjene poglavlja 4. ili poglavlja 5. glave V. dijela trećeg tog Ugovora, ako Ujedinjenu Kraljevinu i Irsku ne obvezuju pravila koja uređuju oblike pravosudne suradnje u kaznenim stvarima ili policijske suradnje za koje se traži poštovanje odredaba utvrđenih na temelju članka 16.

Članak 7.

Člancima 3., 4. i 4.a ne dovodi se u pitanje Protokol o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije.

Članak 8.

Irska može pisanim putem obavijestiti Vijeće o svojoj želji da za nju više ne vrijede uvjeti ovog Protokola. U tom slučaju, na Irsku se primjenjuju uobičajene ugovorne odredbe.

Članak 9.

U odnosu na Irsku ovaj se Protokol ne primjenjuje na članak 75. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

PROTOKOL (br. 22) O STAJALIŠTU DANSKE

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

PODSJEĆAJUĆI na Odluku šefova država ili vlada koji su se sastali unutar Europskog vijeća u Edinburghu 12. prosinca 1992. o određenim problemima koje je Danska iznijela u vezi s Ugovorom o Europskoj uniji,

PRIMIVŠI NA ZNANJE stajalište Danske s obzirom na građanstvo Unije, ekonomsku i monetarnu uniju, obrambenu politiku i pravosuđe i unutarnje poslove, kako su utvrđeni u Odluci iz Edinburgha,

SVJESNE činjenice da će nastavak pravnog režima temeljem Ugovora koji proizlazi iz odluke iz Edinburgha bitno ograničiti sudjelovanje Danske u važnim područjima u kojima Unija surađuje i da bi bilo u najboljem interesu Unije da se osigura cjelovitost pravne stečevine u području slobode, sigurnosti i pravde,

ŽELEĆI stoga uspostaviti pravni okvir koji će osigurati mogućnost da Danska sudjeluje u usvajanju mjera koje se predlažu na temelju glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije i pozdravljajući namjeru Danske da koristi tu mogućnost kad je to moguće u skladu s njezinim ustavnim odredbama,

PRIMJEĆUJUĆI da Danska neće sprečavati ostale države članice u daljnjem razvitku njihove suradnje u pogledu mjera koje nisu obvezujuće za Dansku,

IMAJUĆI NA UMU članak 3. Protokola o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

DIO I.

Članak 1.

Danska ne sudjeluje u usvajanju mjera Vijeća koje su predložene na temelju glava V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Za odluke Vijeća koje se moraju donijeti jednoglasno potrebna je jednoglasnost članova Vijeća s iznimkom predstavnika Vlade Danske.

Za potrebe ovog članka, kvalificirana se većina utvrđuje u skladu s člankom 238. s stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Članak 2.

Za Dansku nisu obvezujuće niti se u njoj primjenjuju odredbe glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije, mjere usvojene na temelju te glave, odredbe bilo kojeg međunarodnog ugovora koji Unija sklopi na temelju te glave ni odluke Suda Europske unije kojom se ta odredba ili mjera tumači ili bilo koja izmijenjena mjera ili mjera koja se može izmijeniti na temelju te glave; osim toga, nijedna takva odredba, mjera ili odluka ni na koji način ne utječe na nadležnosti, prava i obveze Danske; nadalje, ni jedna takva odredba, mjera ili odluka ni na koji način ne utječe na pravnu stečevinu Zajednice ili Unije niti je dio prava Unije kako se primjenjuju na Dansku. Posebno su, u nepromijenjenom obliku, za Dansku obvezujući izmijenjeni akti Unije u području policijske suradnje i pravosudne suradnje u kaznenim predmetima, doneseni prije stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona.

Članak 2.a

Članak 2. ovog Protokola primjenjuje se i u odnosu na pravila utvrđena na temelju članka 16. Ugovora o funkcioniranju Europske unije koji se odnose na obradu osobnih podataka od strane država članica pri obavljanju aktivnosti koje su u okviru područja primjene poglavlja 4. ili poglavlja 5. glave V. dijela trećeg tog Ugovora.

Članak 3.

Danska ne snosi nikakve financijske posljedice mjera iz članka 1., osim administrativnih troškova koji pritom nastaju za institucije.

Članak 4.

1. U roku od šest mjeseci nakon što Vijeće odluči o prijedlogu ili inicijativi za daljnji razvoj schengenske pravne stečevine obuhvaćene ovim dijelom Danska odlučuje hoće li tu mjeru provesti u svojem nacionalnom pravu. Ako to odluči učiniti, ta će mjera stvoriti obvezu na temelju međunarodnog prava između Danske i ostalih država članica koje ta mjera obvezuje.

2. Ako Danska odluči da mjeru Vijeća iz stavka 1. ne provede, države članice koje ta mjera obvezuje i Danska razmotrit će poduzimanje odgovarajućih mjera.

DIO II.

Članak 5.

U odnosu na mjere koje Vijeće usvoji na temelju članka 26. stavka 1., članka 42. i članaka od 43. do 46. Ugovora o Europskoj uniji, Danska ne sudjeluje u pripremi i provedbi odluka i djelovanja Unije koji imaju implikacije u području obrane. Stoga Danska ne sudjeluje u njihovom usvajanju.

Danska neće sprečavati ostale države članice u daljnjem razvitku njihove suradnje u tom području. Danska nije obvezna doprinositi financiranju operativnih izdataka koji proizlaze iz tih mjera, ni Uniji stavljati na raspolaganje vojne sposobnosti.

Za donošenje akata Vijeća koji se moraju donijeti jednoglasno, potrebna je jednoglasnost članova Vijeća, s iznimkom predstavnika danske Vlade.

Za potrebe ovog članka, kvalificirana se većina utvrđuje u skladu s člankom 238. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

DIO III.

Članak 6.

Članci 1., 2. i 3. ne primjenjuju se na mjere kojima se utvrđuju treće države čiji državljani moraju posjedovati vizu pri prelasku vanjskih granica država članica ili mjere koje se odnose na jednoobrazni oblik viza.

DIO IV.

Članak 7.

Danska u svakom trenutku može, u skladu sa svojim ustavnim odredbama, obavijestiti ostale države članice da se više ne želi koristiti ovim Protokolom u cijelosti ili djelomično. U tom slučaju, Danska će u cijelosti primijeniti sve odgovarajuće mjere koje su u tom trenutku na snazi, a poduzete su u okviru Europske unije.

Članak 8.

1. U bilo kom trenutku i ne dovodeći u pitanje članak 7., Danska može u skladu sa svojim ustavnim odredbama ostale države članice obavijestiti da se dio I. sastoji od odredaba iz Priloga, s učinkom od prvog dana mjeseca koji slijedi nakon obavijesti. U tom se slučaju članci od 5. do 8. renumeriraju.

2. Šest mjeseci od dana stupanja na snagu obavijesti iz stavka 1. sva schengenska pravna stečevina i mjere koje su usvojene za daljnji razvoj schengenske pravne stečevine, a koje su do tada kao obveze na temelju međunarodnog prava bile obvezujuće za Dansku, postaju za Dansku obvezujuće kao pravo Unije.

PRILOG

Članak 1.

Pridržavajući se članka 3. Danska ne sudjeluje kada Vijeće usvaja mjere koje su predložene na temelju glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Za donošenje akata Vijeća koji se moraju donijeti jednoglasno, potrebna je jednoglasnost članova Vijeća, s iznimkom predstavnika danske Vlade.

Za potrebe ovog članka, kvalificirana se većina utvrđuje u skladu s člankom 238. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Članak 2.

Na temelju članka 1. i pridržavajući se članaka 3., 4. i 8. za Dansku nisu obvezujuće niti se u njoj primjenjuju odredbe glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije, mjere usvojene na temelju te glave, odredbe bilo kojeg međunarodnog ugovora koji Unija sklopi na temelju te glave ni odluke Suda Europske unije kojom se ta odredba ili mjera tumači; osim toga, nijedna takva odredba, mjera ili odluka ni na koji način ne utječe na nadležnosti, prava i obveze Danske; nadalje, ni jedna takva odredba, mjera ili odluka ni na koji način ne utječe na pravnu stečevinu Zajednice ili Unije niti je dio prava Unije kako se primjenjuju na Dansku.

Članak 3.

1. Danska može predsjednika Vijeća obavijestiti u pisanom obliku, u roku od tri mjeseca nakon predavljanja prijedloga ili inicijative Vijeću na temelju glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske zajednice, da želi sudjelovati u usvajanju i primjeni bilo koje takve predložene mjere, nakon čega Danska to ima pravo učiniti.

2. Ako nakon razumnog roka mjeru iz stavka 1. nije moguće usvojiti na način da u tome sudjeluje Danska, Vijeće takvu mjeru iz stavka 1. može usvojiti u skladu s člankom 1. bez sudjelovanja Danske. U tom slučaju primjenjuje se članak 2.

Članak 4.

Danska može u bilo kojem trenutku nakon usvajanja mjere na temelju glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije, obavijestiti Vijeće i Komisiju o svojoj namjeri da želi prihvatiti tu mjeru. U tom se slučaju postupak predviđen u članku 331. stavku 1. primjenjuje *mutatis mutandis*.

Članak 5.

1. Odredbe ovog Protokola primjenjuju se za Dansku i na mjere predložene ili usvojene na temelju glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije kojima se mijenja postojeća mjera koja ju obvezuje.

2. Međutim, u slučaju ako Vijeće, odlučujući na prijedlog Komisije, utvrdi da nesudjelovanje Danske u izmijenjenoj verziji postojeće mjere onemogućuje primjenu te mjere za druge države članice ili za Uniju, Vijeće ju može pozvati da uputi obavijest prema članku 3. ili 4. Za potrebe članka 3. daljnji rok od dva mjeseca počinje teći od dana odluke Vijeća.

Ako nakon isteka roka od dva mjeseca od odluke Vijeća Danska ne uputi obavijest na temelju članka 3. ili članka 4., postojeća mjera za nju više nije obvezujuća ili primjenjiva, osim ako uputi obavijest na temelju članka 4. prije stupanja na snagu mjere o izmjeni. Ta odluka proizvodi učinke od dana stupanja na snagu mjere o izmjeni ili od isteka roka od dva mjeseca, ovisno o tomu što nastupi kasnije.

Za potrebe ovog stavka Vijeće nakon cjelovite rasprave o predmetu odlučuje kvalificiranom većinom svojih članova koji predstavljaju države članice koje sudjeluju ili su sudjelovale u usvajanju mjere o izmjeni. Kvalificirana većina Vijeća utvrđuje se u skladu s člankom 238. stavkom 3. točkom (a) Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

3. Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije, može utvrditi da Danska snosi izravne financijske posljedice, ako ih bude, koje nužno i neizbježno nastaju kao rezultat prestanka njezina sudjelovanja u postojećoj mjeri.

4. Ovaj članak ne dovodi u pitanje članak 4.

Članak 6.

1. Obavijest na temelju članka 4. podnosi se najkasnije u roku od šest mjeseci od konačnog usvajanja mjere, ako se radi o mjeri za daljnji razvoj schengenske pravne stečevine.

Ako Danska ne podnese obavijest u skladu s člancima 3. ili 4. u pogledu mjere za daljnji razvoj schengenske pravne stečevine, države članice koje ta mjera obvezuje i Danska razmotrit će poduzimanje odgovarajućih mjera.

2. Obavijest na temelju članka 3. u pogledu mjere za daljnji razvoj schengenske pravne stečevine neopozivo se smatra obaviješću na temelju članka 3. s obzirom na svaki daljnji prijedlog ili inicijativu namijenjenu razvoju mjere u opsegu u kojem takav prijedlog ili inicijativa razvijaju schengensku pravnu stečevinu.

Članak 7.

Dansku ne obvezuju pravila utvrđena na temelju članka 16. Ugovora o funkcioniranju Europske unije koja se odnose na obradu osobnih podataka od strane država članica pri provođenju aktivnosti iz područja primjene poglavlja 4. ili poglavlja 5. glave V. dijela trećeg tog Ugovora, ako Dansku ne obvezuju pravila koja uređuju oblike pravosudne suradnje u kaznenim predmetima ili policijske suradnje za koje se traži poštovanje odredaba utvrđenih na temelju članka 16.

Članak 8.

Ako u slučajevima iz ovog dijela Dansku obvezuje mjera koju je Vijeće usvojilo na temelju glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije, na Dansku se za tu mjeru primjenjuju odgovarajuće odredbe Ugovorâ.

Članak 9.

Ako Dansku ne obvezuje neka mjera usvojena na temelju glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Danska ne snosi financijske posljedice te mjere, s iznimkom administrativnih troškova institucija, osim ako Vijeće nakon savjetovanja s Europskim parlamentom odlučujući jednoglasno odluči drukčije.

PROTOKOL (br. 23)
**O VANJSKIM ODNOSIMA DRŽAVA ČLANICA OBZIROM NA
PRELAZAK VANJSKIH GRANICA**

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

UZIMAJUĆI U OBZIR potrebu država članica da osiguraju učinkoviti nadzor na svojim vanjskim granicama, prema potrebi u suradnji s trećim zemljama,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Odredbama o mjerama o prelasku vanjskih granica koje su sadržane u članku 77. stavku 2. točki (b) Ugovora o funkcioniranju Europske unije ne dovodi se u pitanje nadležnost država članica da pregovaraju ili sklapaju sporazume s trećim zemljama sve dok poštuju pravo Unije i ostale odgovarajuće međunarodne sporazume.

PROTOKOL (br. 24)
O AZILU ZA DRŽAVLJANE DRŽAVA ČLANICA EUROPSKE UNIJE

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

BUDUĆI DA u skladu s člankom 6. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, Unija priznaje prava, slobode i načela određena Poveljom o temeljnim pravima,

BUDUĆI DA na temelju članka 6. stavka 3. Ugovora o Europskoj uniji, temeljna prava, kako su zajamčena Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, čine sastavni dio prava Unije kao opća načela,

BUDUĆI DA je Sud Europske unije nadležan osigurati da Unija pri tumačenju i primjeni članka 6. stavaka 1. i 3. Ugovora o Europskoj uniji poštuje pravo Unije,

BUDUĆI DA na temelju članka 49. Ugovora o Europskoj uniji svaka europska država, kada podnosi zahtjev za članstvo u Uniji, mora poštovati vrijednosti određene člankom 2. Ugovora o Europskoj uniji,

IMAJUĆI NA UMU da je člankom 7. Ugovora o Europskoj uniji uspostavljen mehanizam za suspenziju određenih prava u slučaju da država članica teško i trajno povrijedi te vrijednosti,

PODSJEĆAJUĆI da svaki državljanin države članice, kao građanin Unije, uživa poseban status i zaštitu koju države članice jamče u skladu s odredbama dijela drugog Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

IMAJUĆI NA UMU da se Ugovorima uspostavlja područje bez unutarnjih granica i svakom građaninu Unije dodjeljuje pravo slobodnog kretanja i boravka na državnom području država članica,

ŽELEĆI spriječiti da se institutu azila pribjegava u svrhe koje se razlikuju od onih u koje je namijenjen,

BUDUĆI DA ovaj Protokol poštuje svrhu i ciljeve Ženevske konvencije od 28. srpnja 1951. o statusu izbjeglica,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Jedini članak

S obzirom na razinu zaštite temeljnih prava i sloboda u državama članicama Europske unije, smatra se da države članice u međusobnom odnosu predstavljaju sigurne države podrijetla za sve pravne i praktične potrebe što se tiče pitanja azila. U skladu s tim, svaki zahtjev za azil koji podnese državljanin jedne države članice druga država članica može uzeti u obzir ili proglasiti prihvatljivim za obradu samo u sljedećim slučajevima:

- (a) ako država članica čiji je državljanin podnositelj zahtjeva i nakon stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama, koristeći odredbe članka 15. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, nastavi poduzimati mjere kojima na svojem državnom području odstupa od svojih obveza iz te Konvencije;
 - (b) ako je postupak iz članka 7. stavka 1. Ugovora o Europskoj uniji pokrenut i dok Vijeće ili, kada je to potrebno, Europsko vijeće ne donese odluku u odnosu na državu članicu čiji je državljanin podnositelj zahtjeva;
 - (c) ako je Vijeće donijelo odluku u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji u odnosu na državu članicu čiji je državljanin podnositelj zahtjeva ili ako je Europsko vijeće donijelo odluku u skladu s člankom 7. stavkom 2. tog Ugovora u odnosu na državu članicu čiji je državljanin podnositelj zahtjeva;
 - (d) ako bi država članica jednostrano donijela takvu odluku u odnosu na zahtjev državljanina druge države članice; u tom je slučaju potrebno odmah obavijestiti Vijeće; pri obradi zahtjeva polazi se od pretpostavke da je očigledno neutemeljen, a da se ni na koji način, bez obzira na slučaj, ne utječe na ovlasti donošenja odluka te države članice.
-

PROTOKOL (br. 25)
O IZVRŠAVANJU PODIJELJENE NADLEŽNOSTI

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Jedini članak

S obzirom na članak 2. stavak 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije o podijeljenoj nadležnosti, kada Unija u određenom području poduzme djelovanje, opseg tog izvršavanja nadležnosti obuhvaća samo one elemente koji se uređuju predmetnim aktom Unije i stoga ne obuhvaća čitavo područje.

PROTOKOL (br. 26) O USLUGAMA OD OPĆEG INTERESA

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI naglasiti važnost usluga od općeg interesa,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama za tumačenje koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Članak 1.

Zajedničke vrijednosti Unije u pogledu usluga od općeg gospodarskog interesa u smislu članka 14. Ugovora o funkcioniranju Europske unije osobito uključuju:

- ključnu ulogu i široko diskrecijsko pravo nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela u pružanju, naručivanju i organiziranju usluga od općeg gospodarskog interesa u najvećoj mogućoj mjeri povezanih s potrebama korisnika,
- raznolikost različitih usluga od općeg gospodarskog interesa te razliku potreba i sklonosti korisnika koje mogu proizlaziti iz različitih geografskih, socijalnih i kulturnih okolnosti,
- visoku razinu kvalitete, sigurnosti i financijske dostupnosti, jednak tretman i promicanje univerzalnog pristupa i pravâ korisnikâ.

Članak 2.

Odredbe Ugovorâ ni na koji način ne utječu na nadležnost država članica za pružanje, naručivanje i organiziranje negospodarskih usluga od općeg interesa.

PROTOKOL (br. 27)
O UNUTARNJEM TRŽIŠTU I TRŽIŠNOM NATJECANJU

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

UZIMAJUĆI U OBZIR da unutarnje tržište kako je određeno člankom 3. Ugovora o Europskoj uniji uključuje sustav kojim se osigurava nenarušavanje tržišnog natjecanja,

SPORAZUMJELE SU SE da:

ako je to potrebno, Unija u tu svrhu poduzme djelovanje prema odredbama Ugovorâ, uključujući odredbe na temelju članka 352. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Ovaj se Protokol prilaže Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije.

PROTOKOL (br. 28) O EKONOMSKOJ, SOCIJALNOJ I TERITORIJALNOJ KOHEZIJ

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

PODSJEĆAJUĆI da članak 3. Ugovora o Europskoj uniji sadržava cilj promicanja ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije i solidarnosti među državama članicama i da navedena kohezija pripada u područja podijeljene nadležnosti Unije koja su navedena u članku 4. stavku 2. točki (c) Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

PODSJEĆAJUĆI da odredbe dijela trećeg glave XVIII. o ekonomskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji u cjelini pružaju pravni temelj za konsolidiranje i daljnji razvoj djelovanja Unije u području ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije, uključujući stvaranje novog fonda,

PODSJEĆAJUĆI da odredbe članka 177. Ugovora o funkcioniranju Europske unije predviđaju osnivanje Kohezijskog fonda,

PRIMJEĆUJUĆI da Europska investicijska banka posuđuje velike iznose koji su u stalnom porastu za dobrobit siromašnijih regija,

PRIMJEĆUJUĆI želju za većom fleksibilnošću u pravilima za dodjele iz strukturnih fondova,

PRIMJEĆUJUĆI želju za modulacijom razina sudjelovanja Unije u programima i projektima u određenim zemljama,

PRIMJEĆUJUĆI prijedlog da se više vodi računa o relativnom prosperitetu država članica u sustavu njihovih vlastitih resursa,

PONOVNO POTVRĐUJU da je promicanje ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije ključno za puni razvoj i trajni uspjeh Unije,

PONOVNO POTVRĐUJU svoje uvjerenje da strukturni fondovi trebaju i dalje igrati važnu ulogu u ostvarivanju ciljeva Unije u području kohezije,

PONOVNO POTVRĐUJU svoje uvjerenje da Europska investicijska banka i dalje treba veći dio svojih sredstava namijeniti promicanju ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije te izjavljuju svoju spremnost da preispitaju potrebe za kapitalom Europske investicijske banke čim to za tu svrhu bude potrebno,

SPORAZUMJELE SU SE da će Kohezijski fond osigurati financijski doprinos Unije projektima u područjima okoliša i transeuropskih mreža u državama članicama s bruto nacionalnim dohotkom *per capita* manjim od 90 % prosjeka Unije, a koje imaju program kojim će se ispuniti uvjeti ekonomske konvergencije određeni člankom 126. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

IZJAVLJUJU svoju namjeru da omoguće veću fleksibilnost pri raspoređivanju sredstava iz strukturnih fondova za konkretne potrebe koje nisu obuhvaćene sadašnjim odredbama strukturnih fondova,

IZJAVLJUJU svoju spremnost da prilagode razine sudjelovanja Unije u kontekstu programa i projekata strukturnih fondova kako bi se izbjeglo prekomjerno povećanje proračunskih izdataka u manje naprednim državama članicama,

PREPOZNAJU potrebu da se redovito nadzire napredak prema ostvarivanju ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije te iskazuju svoju spremnost da u tom smislu prouče sve potrebne mjere,

IZJAVLJUJU svoju namjeru da povedu više računa o sposobnosti davanja doprinosa pojedinih država članica u sustavu vlastitih izvora te ispitivanju korektivnih sredstava, kod manje naprednih država članica, regresivnih elemenata koji postoje u sadašnjem sustavu vlastitih izvora,

SPORAZUMJELE SU se da se ovaj Protokol priloži Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije.

PROTOKOL (br. 29)
O SUSTAVU JAVNE RADIODIFUZIJE U DRŽAVAMA ČLANICAMA

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

UZIMAJUĆI U OBZIR da je sustav javne radiodifuzije u državama članicama neposredno povezan s demokratskim, društvenim i kulturnim potrebama svakog društva i s potrebom očuvanja pluralizma medija,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama za tumačenje koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Odredbama Ugovorâ ne dovodi se u pitanje nadležnost država članica da osiguraju financiranje javne radiodifuzije ako je to financiranje radiodifuzijskim organizacijama odobreno radi ostvarenja odgovornosti i ovlasti iz područja javne usluge, kako je dodijeljena, utvrđena i ustrojena u svakoj državi članici i ako to financiranje ne utječe na trgovinske uvjete i tržišno natjecanje u Uniji u mjeri u kojoj bi bilo u suprotnosti s općim interesom, pri čemu se uzima u obzir ostvarenje odgovornosti i ovlasti iz područja te javne usluge.

PROTOKOL (br. 30)
O PRIMJENI POVELJE EUROPSKE UNIJE O TEMELJNIM PRAVIMA NA
POLJSKU I UJEDINJENU KRALJEVINU

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

BUDUĆI DA u članku 6. Ugovora o Europskoj uniji Unija priznaje prava, slobode i načela određena Poveljom o temeljnim pravima Europske unije,

BUDUĆI DA se Povelja primjenjuje uz strogo poštovanje odredaba navedenog članka 6. i glave VII. same Povelje,

BUDUĆI DA se navedenim člankom 6. nalaže da Povelju primjenjuju i da je tumače sudovi u Poljskoj i u Ujedinjenoj Kraljevini strogo se pridržavajući obrazloženja iz tog članka;

BUDUĆI DA Povelja sadržava i prava i načela,

BUDUĆI DA Povelja sadržava odredbe i građanske i političke prirode te odredbe gospodarske i socijalne prirode,

BUDUĆI DA Povelja ponovno potvrđuje prava, slobode i načela priznata u Uniji i još ih bolje izlaže, ne stvarajući pritom nova prava ili načela,

PODSJEĆAJUĆI na obveze Poljske i Ujedinjene Kraljevine iz Ugovora o Europskoj uniji, Ugovora o funkcioniranju Europske unije i prava Unije općenito,

PRIMJEĆUJUĆI želju Poljske i Ujedinjene Kraljevine da objasne određene aspekte primjene Povelje,

U ŽELJI da stoga objasne primjenu Povelje u vezi sa zakonima i administrativnim djelovanjem Poljske i Ujedinjene Kraljevine te njezinu primjenjivost na sudu u Poljskoj i Ujedinjenoj Kraljevini,

PONOVNO POTVRĐUJUĆI da upućivanja u ovom Protokolu na primjenu posebnih odredaba Povelje ni u kojem slučaju ne dovode u pitanje primjenu drugih odredaba Povelje,

PONOVNO POTVRĐUJUĆI da ovaj Protokol ne dovodi u pitanje primjenu Povelje na druge države članice,

PONOVNO POTVRĐUJUĆI da ovaj Protokol ne dovodi u pitanje ostale obveze Poljske i Ujedinjene Kraljevine iz Ugovora o Europskoj uniji, Ugovora o funkcioniranju Europske unije i prava Unije općenito,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Članak 1.

1. Poveljom se ne proširuje nadležnost Suda Europske unije ili bilo kojeg drugog suda Poljske ili Ujedinjene Kraljevine da odlučuje o neusklađenosti zakona, uredbi ili upravnih odredbi, praksi ili djelovanja Poljske ili Ujedinjene Kraljevine s temeljnim pravima, slobodama i načelima koja se ponovno potvrđuju Poveljom.

2. Posebice i zbog otklanjanja svake dvojbe, glavom IV. Povelje ne stvaraju se nikakva utuživa prava primjenjiva na Poljsku i Ujedinjenu Kraljevinu, osim ako Poljska ili Ujedinjena Kraljevina predviđaju takva prava u svom nacionalnom pravu.

Članak 2.

U mjeri u kojoj se odredba Povelje odnosi na nacionalne zakone i prakse, na Poljsku ili Ujedinjenu Kraljevinu primjenjuje se samo u mjeri u kojoj su prava ili načela koja sadržava priznata u pravu ili praksama Poljske ili Ujedinjene Kraljevine.

PROTOKOL (br. 31)
O UVOZU NAFTNIH PROIZVODA RAFINIRANIH U NIZOZEMSKIM
ANTILIMA U EUROPSKU UNIJU

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

U ŽELJI da detaljnije utvrde sustav trgovine koji se primjenjuje na uvoz naftnih proizvoda rafiniranih u Nizozemskim Antilima u Europsku uniju,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Članak 1.

Ovaj se Protokol primjenjuje na naftne proizvode iz tarifnih brojeva 27.10, 27.11, 27.12, ex 27.13 (parafinski vosak, vosak iz nafte ili bituminoznih materijala te parafinski otpaci) i 27.14 Briselske nomenklature koji se uvoze za uporabu u državama članicama.

Članak 2.

Države članice obvezuju se za naftne proizvode rafinirane u Nizozemskim Antilima odobriti carinske povlastice koje proizlaze iz pridruživanja Nizozemskih Antila Uniji, prema uvjetima predviđenima u ovom Protokolu. Te odredbe vrijede bez obzira na pravila o podrijetlu koja primjenjuju države članice.

Članak 3.

1. Ako Komisija, na zahtjev države članice ili na vlastitu inicijativu, utvrdi da uvoz u Uniju naftnih proizvoda rafiniranih u Nizozemskim Antilima prema sustavu predviđenom gornjim člankom 2. uzrokuje stvarne teškoće na tržištu jedne ili više država članica, ona odlučuje da zainteresirane države članice uvedu, povećaju ili ponovno uvedu carine na navedeni uvoz, u onom opsegu i za razdoblje koje je potrebno za suočavanje s takvim stanjem. Stope carina koje se uvedu, povećaju ili ponovno uvedu na takav način ne smiju premašivati carine koje se za te iste proizvode primjenjuju u odnosu na treće zemlje.

2. Odredbe stavka 1. mogu se u svakom slučaju primjenjivati sve dok uvoz u Uniju naftnih proizvoda rafiniranih u Nizozemskim Antilima doseže dva milijuna tona godišnje.

3. Vijeće se obavještava o odlukama koje Komisija donosi u skladu sa stavcima 1. i 2., uključujući one odluke kojima se odbija zahtjev države članice. Vijeće na zahtjev bilo koje države članice preuzima odgovornost za to pitanje i može te odluke u svakom trenutku izmijeniti ili opozvati.

Članak 4.

1. Ako neka država članica smatra da uvoz naftnih proizvoda rafiniranih u Nizozemskim Antilima, a koji se odvija neposredno ili preko neke druge države članice prema sustavu predviđenom gornjim člankom 2., uzrokuje stvarne teškoće na njezinu tržištu te da je potrebno hitno djelovanje kako bi se te teškoće riješile, može na vlastitu inicijativu na takav uvoz odlučiti primijeniti carinu čija stopa ne smije premašivati stopu carine koja se za te iste proizvode primjenjuje u odnosu na treće zemlje. O svojoj odluci obavještava Komisiju koja u roku od mjesec dana odlučuje treba li mjere koje je ta država poduzela zadržati ili se te mjere moraju izmijeniti ili ukinuti. Na takvu odluku Komisije primjenjuju se odredbe članka 3. stavka 3.

2. Ako količine naftnih proizvoda rafiniranih u Nizozemskim Antilima koje se uvoze u neku državu ili države članice EEZ-a neposredno ili preko neke druge države članice prema sustavu predviđenom gornjim člankom 2. tijekom kalendarske godine premašuju količine u tonama koje su navedene u Prilogu ovom Protokolu, mjere koje ta država ili države članice poduzmu u skladu sa stavkom 1. za tekuću godinu smatraju se opravdanim. Nakon što se uvjeri da je postignuta utvrđena količina u tonama, Komisija službeno prima na znanje poduzete mjere. U tom slučaju ostale države članice ne upućuju to pitanje Vijeću na rješavanje.

Članak 5.

Ako Unija odluči primijeniti količinska ograničenja na naftne proizvode, bez obzira na to otkuda se uvoze, ta se ograničenja mogu također primijeniti na uvoz tih proizvoda iz Nizozemskih Antila. U tom slučaju, Nizozemskim se Antilima odobrava povlaštenu tretman u odnosu na treće zemlje.

Članak 6.

1. Vijeće jednoglasnom odlukom revidira odredbe članaka od 2. do 5., nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Komisijom, ako se utvrdi zajednička definicija podrijetla za naftne proizvode iz trećih zemalja i pridruženih zemalja ili ako se donesu odluke u okviru zajedničke trgovinske politike za dotične proizvode ili ako se oblikuje zajednička energetska politika.

2. Međutim, pri izvršenju takve revizije u svakom se slučaju moraju očuvati jednake povlastice u korist Nizozemskih Antila, u prikladnom obliku i za količinu od najmanje dva i pol milijuna tona naftnih proizvoda.

3. Obveze Unije u vezi s jednakim povlasticama iz stavka 2. ovog članka mogu se, po potrebi, razdijeliti po zemljama uzimajući u obzir količinu u tonama koja je navedena u Prilogu ovom Protokolu.

Članak 7.

Što se tiče provedbe ovog Protokola, Komisija je odgovorna za praćenje razvoja uvoza u države članice naftnih proizvoda rafiniranih u Nizozemskim Antilima. Države članice dostavljaju Komisiji, sukladno administrativnim uvjetima koje ona preporuči, sve podatke koji su za to korisni, a Komisija zatim osigurava njihovo dostavljanje.

PRILOG PROTOKOLU

Za provedbu članka 4. stavka 2. Protokola o uvozu naftnih proizvoda rafiniranih u Nizozemskim Antilima u Europsku uniju, visoke ugovorne stranke odlučile su da se količina od 2 milijuna tona naftnih proizvoda iz Antila raspoređuje među državama članicama na sljedeći način:

Njemačka	625 000 tona
Belgijsko-luksemburška ekonomska unija	200 000 tona
Francuska	75 000 tona
Italija	100 000 tona
Nizozemska	1 000 000 tona

PROTOKOL (br. 32)
O STJECANJU NEKRETNINA U DANSKOJ

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI riješiti određene posebne probleme koji se odnose na Dansku,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Neovisno o odredbama Ugovorâ, Danska može zadržati postojeće zakonodavstvo o stjecanju nekretnina za sekundarno boravište.

PROTOKOL (br. 33)
O ČLANKU 157. UGOVORA O FUNKCIONIRANJU EUROPSKE UNIJE

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

U svrhu članka 157. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, prava iz sustava profesionalne socijalne sigurnosti ne smatraju se primicima od rada, ako, i u mjeri u kojoj, se odnose na vrijeme zaposlenja prije 17. svibnja 1990., osim u slučaju radnika ili osoba koje postavljaju zahtjev i koji su prije tog datuma pokrenuli sudski postupak ili podnijeli istovrijedan zahtjev na temelju primjenjivog nacionalnog prava.

PROTOKOL (br. 34)
O POSEBNIM ARANŽMANIMA ZA GRENLAND

Članak 1.

1. Pri uvozu u Uniju, tretman proizvoda koji podliježu zajedničkoj organizaciji tržišta proizvoda ribarstva podrijetlom iz Grenlanda uključuje, uz poštovanje mehanizama zajedničke organizacije tržišta, izuzeće od carina i davanja s istovrsnim učinkom i nepostojanje količinskih ograničenja ili mjera s istovrsnim učinkom, ako su mogućnosti pristupa ribolovnim zonama Grenlanda koji je Uniji omogućen sporazumom između Unije i tijela nadležnog za Grenland zadovoljavajuće za Uniju.
 2. Sve mjere koje se odnose na uvozne režime za takve proizvode, uključujući i one koje se odnose na usvajanje takvih mjera, usvajaju se u skladu s postupkom utvrđenim u članku 43. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.
-

PROTOKOL (br. 35)
PROTOKOL O ČLANKU 40.3.3 USTAVA IRSKE

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Ništa u Ugovorima ili u Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju ili ugovorima ili aktima kojima se mijenjaju ti ugovori, u Irskoj ne utječe na primjenu članka 40.3.3. Ustava Irske.

PROTOKOL (br. 36) O PRIJELAZNIM ODREDBAMA

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

BUDUĆI DA je radi prijelaza od institucionalnih odredaba Ugovorâ koje su se primjenjivale prije stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona na odredbe sadržane u tom Ugovoru potrebno utvrditi prijelazne odredbe,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji, Ugovoru o funkcioniranju Europske unije i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju:

Članak 1.

U ovom Protokolu riječ „Ugovori” znači Ugovor o Europskoj uniji, Ugovor o funkcioniranju Europske unije i Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju.

GLAVA I.

ODREDBE O EUROPSKOM PARLAMENTU

Članak 2.

1. Za razdoblje trajanja parlamentarnog saziva 2009. – 2014. koje je preostalo na dan stupanja na snagu ovog članka i odstupajući od članka 189. drugog stavka i članka 190. stavka 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice te članka 107. drugog stavka i članka 108. stavka 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, koji su bili na snazi u vrijeme izbora za Europski parlament u lipnju 2009., te odstupajući od broja mjesta predviđenih člankom 14. stavkom 2. prvim podstavkom Ugovora o Europskoj uniji, sljedećih 18 mjesta dodaje se na postojećih 736 mjesta čime se privremeno povećava ukupan broj članova Europskog parlamenta na 754 do kraja parlamentarnog saziva 2009. – 2014.:

Bugarska	1	Nizozemska	1
Španjolska	4	Austrija	2
Francuska	2	Poljska	1
Italija	1	Slovenija	1
Latvija	1	Švedska	2
Malta	1	Ujedinjena Kraljevina	1

2. Odstupajući od članka 14. stavka 3. Ugovora o Europskoj uniji dotične države članice imenuju osobe koje će popuniti dodatna mjesta navedena u stavku 1. u skladu sa zakonodavstvom dotičnih država članica i pod uvjetom da su te osobe izabrane na neposrednim općim izborima:

(a) na *ad hoc* neposrednim općim izborima u dotičnoj državi članici, u skladu s odredbama koje se primjenjuju na izbore za Europski parlament;

- (b) upućivanjem za rezultate izbora za Europski parlament od 4. do 7. lipnja 2009.; ili
- (c) imenovanjem od strane nacionalnog parlamenta dotične države članice potrebnog broja članova iz redova svojih članova, u skladu s postupkom koji odredi svaka od tih država članica.
3. U skladu s člankom 14. stavkom 2. drugim podstavkom Ugovora o Europskoj uniji Europsko vijeće pravodobno donosi odluku kojom se prije izbora za Europski parlament u 2014. određuje sastav Europskog parlamenta.

GLAVA II.

ODREDBE O KVALIFICIRANOJ VEĆINI

Članak 3.

1. U skladu s člankom 16. stavkom 4. Ugovora o Europskoj uniji, odredbe tog stavka i odredbe članka 238. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije koje se odnose na definiciju kvalificirane većine u Europskom vijeću i Vijeću proizvode pravne učinke od 1. studenoga 2014.
2. U razdoblju od 1. studenoga 2014. do 31. ožujka 2017., kad se akt donosi kvalificiranom većinom, član Vijeća može zatražiti da bude donesen u skladu s kvalificiranom većinom kako je definirano u stavku 3. U tom se slučaju primjenjuju članci 3. i 4.
3. Do 31. listopada 2014. sljedeće odredbe ostaju na snazi, ne dovodeći u pitanje članak 235. stavak 1. drugi podstavak Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Za akte Europskog vijeća i Vijeća za čije donošenje se zahtijeva kvalificirana većina glasovi članova ponderiraju se kako slijedi:

Belgija	12	Litva	7
Bugarska	10	Luksemburg	4
Češka Republika	12	Mađarska	12
Danska	7	Malta	3
Njemačka	29	Nizozemska	13
Estonija	4	Austrija	10
Irska	7	Poljska	27
Grčka	12	Portugal	12
Španjolska	27	Rumunjska	14
Francuska	29	Slovenija	4
Hrvatska	7	Slovačka	7
Italija	29	Finska	7
Cipar	4	Švedska	10
Latvija	4	Ujedinjena Kraljevina	29

Kada se na temelju Ugovorâ akti moraju donijeti na prijedlog Komisije, tada je za njihovo donošenje potrebno najmanje 260 glasova za, koji predstavljaju većinu članova. U ostalim slučajevima za donošenje odluka potrebno je najmanje 260 glasova za, koji predstavljaju najmanje dvije trećine članova.

Kada akt donosi Europsko vijeće ili Vijeće kvalificiranom većinom, tada član Europskog vijeća ili Vijeća može zatražiti da se provjeri predstavljaju li države članice koje čine kvalificiranu većinu najmanje 62 % ukupnog stanovništva Unije. Ako se pokaže da taj uvjet nije ispunjen, akt se ne donosi.

4. Do 31. listopada 2014. u slučajevima kada u skladu s Ugovorima svi članovi Vijeća ne sudjeluju u glasovanju, tj. u slučajevima kada se upućuje na kvalificiranu većinu kako je definirana u članku 238. stavku 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, kvalificirana se većina definira kao isti udio ponderiranih glasova i isti udio broja članova Vijeća i, ako je to potrebno, isti postotak stanovništva dotičnih država članica kako je utvrđeno u stavku 3. ovog članka.

GLAVA III.

ODREDBE O SASTAVIMA VIJEĆA

Članak 4.

Do stupanja na snagu odluke iz članka 16. stavka 6. prvog podstavka Ugovora o Europskoj uniji, Vijeće može zasjedati u sastavima utvrđenima u drugom i trećem podstavku tog stavka te u drugim sastavima iz popisa utvrđenog odlukom Vijeća za opće poslove koje odlučuje običnom većinom.

GLAVA IV.

ODREDBE O KOMISIJI, UKLJUČUJUĆI VISOKOG PREDSTAVNIKA UNIJE ZA VANJSKE POSLOVE I SIGURNOSNU POLITIKU

Članak 5.

Članovi Komisije koji su na funkciji na dan stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu ostaju na funkciji do kraja svog mandata. Međutim, na dan imenovanja Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku istječe mandat člana koji ima isto državljanstvo kao i Visoki predstavnik.

GLAVA V.

ODREDBE O GLAVNOM TAJNIKU VIJEĆA, VISOKOM PREDSTAVNIKU ZA ZAJEDNIČKU VANJSKU I SIGURNOSNU POLITIKU I ZAMJENIKU GLAVNOG TAJNIKA VIJEĆA

Članak 6.

Mandat glavnog tajnika Vijeća, Visokog predstavnika za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku i zamjenika glavnog tajnika Vijeća prestaje na dan stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu. Vijeće imenuje glavnog tajnika u skladu s člankom 240. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

GLAVA VI.
ODREDBE O SAVJETODAVNIM TIJELIMA

Članak 7.

Do stupanja na snagu odluke iz članka 301. Ugovora o funkcioniranju Europske unije raspodjela članova Gospodarskog i socijalnog odbora je kako slijedi:

Belgija	12	Litva	9
Bugarska	12	Luksemburg	6
Češka Republika	12	Mađarska	12
Danska	9	Malta	5
Njemačka	24	Nizozemska	12
Estonija	7	Austrija	12
Irska	9	Poljska	21
Grčka	12	Portugal	12
Španjolska	21	Rumunjska	15
Francuska	24	Slovenija	7
Hrvatska	9	Slovačka	9
Italija	24	Finska	9
Cipar	6	Švedska	12
Latvija	7	Ujedinjena Kraljevina	24

Članak 8.

Do stupanja na snagu odluke iz članka 305. Ugovora o funkcioniranju Europske unije raspodjela članova Odbora regija je kako slijedi:

Belgija	12	Litva	9
Bugarska	12	Luksemburg	6
Češka Republika	12	Mađarska	12
Danska	9	Malta	5
Njemačka	24	Nizozemska	12
Estonija	7	Austrija	12
Irska	9	Poljska	21
Grčka	12	Portugal	12
Španjolska	21	Rumunjska	15
Francuska	24	Slovenija	7
Hrvatska	9	Slovačka	9
Italija	24	Finska	9
Cipar	6	Švedska	12
Latvija	7	Ujedinjena Kraljevina	24

GLAVA VII.

**PRIJELAZNE ODREDBE O AKTIMA DONESENIMA NA TEMELJU GLAVA V. I VI.
UGOVORA O EUROPSKOJ UNIJI PRIJE STUPANJA UGOVORA IZ LISABONA NA
SNAGU***Članak 9.*

Akti institucija, tijela, ureda i agencija Unije doneseni na temelju Ugovora o Europskoj uniji prije stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu zadržavaju svoje pravne učinke dok se ne stave izvan snage, ponište ili izmjene provedbom Ugovorâ. Isto vrijedi za sporazume sklopljene između država članica na temelju Ugovora o Europskoj uniji.

Članak 10.

1. Kao prijelazna mjera i uzimajući u obzir akte Unije u području policijske i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima koji su doneseni prije stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu, ovlasti institucija na dan stupanja tog Ugovora na snagu su sljedeće: ovlasti Komisije na temelju članka 258. Ugovora o funkcioniranju Europske unije nisu primjenjive, a ovlasti Suda Europske unije na temelju glave VI. Ugovora o Europskoj uniji, u inačici koja je na snazi prije stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu, ostaju iste, uključujući slučajeve kad su prihvaćene na temelju članka 35. stavka 2. navedenog Ugovora o Europskoj uniji.

2. Izmjena akta iz stavka 1. obuhvaća primjenjivost ovlasti institucija iz tog stavka kako su određene Ugovorima, uzimajući pritom u obzir izmijenjeni akt za države članice na koje se taj izmijenjeni akt primjenjuje.

3. U svakom slučaju prijelazna mjera koja je navedena u stavku 1. prestaje proizvoditi pravne učinke pet godina nakon dana stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu.

4. Najkasnije šest mjeseci prije isteka prijelaznog razdoblja iz stavka 3., Ujedinjena Kraljevina može obavijestiti Vijeće da za akte iz stavka 1. ne prihvaća ovlasti institucija iz stavka 1. kako su određene Ugovorima. Ako Ujedinjena Kraljevina uputi takvu obavijest, svi akti iz stavka 1. prestaju se na nju primjenjivati od dana isteka prijelaznog razdoblja iz stavka 3. Ovaj se podstavak ne primjenjuje u pogledu izmijenjenih akata koji su primjenjivi u Ujedinjenoj Kraljevini kako je navedeno u stavku 2.

Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije, utvrđuje potrebne posljedične i prijelazne aranžmane. Ujedinjena Kraljevina ne sudjeluje u donošenju te odluke. Kvalificirana većina Vijeća utvrđuje se u skladu s člankom 238. stavkom 3. točkom (a) Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije, može donijeti i odluku da Ujedinjena Kraljevina snosi izravne financijske posljedice, ako ih bude, koje nužno i neizbježno nastaju kao rezultat prestanka njezina sudjelovanja u tim aktima.

5. Ujedinjena Kraljevina može, u bilo kojem kasnijem trenutku, obavijestiti Vijeće o svojoj želji da sudjeluje u aktima koji su se na nju prestali primjenjivati na temelju stavka 4. prvog podstavka. U tom se slučaju primjenjuju odgovarajuće odredbe Protokola o schengenskoj pravnoj stečevini uključene u okvir Europske unije ili Protokola o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske u pogledu područja slobode, sigurnosti i pravde, ovisno o slučaju. Ovlasti institucija u pogledu tih akata određene su Ugovorima. Kad odlučuju na temelju odgovarajućih protokola, institucije Unije i Ujedinjena Kraljevina nastoje ponovno uspostaviti najširu moguću mjeru za sudjelovanje Ujedinjene Kraljevine u pravnoj stečevini Unije u području slobode, sigurnosti i pravde, a da pritom ozbiljnije ne utječu na praktičnu provedivost njezinih različitih dijelova te poštujući pritom njezinu dosljednost.

PROTOKOL (br. 37)
O FINANCIJSKIM POSLJEDICAMA ISTEKA UGOVORA O EZUČ-U I O
ISTRAŽIVAČKOM FONDU ZA UGLJEN I ČELIK

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

PODSJEĆAJUĆI da je sva aktiva i pasiva Europske zajednice za ugljen i čelik koja je postojala na dan 23. srpnja 2002. prenesena 24. srpnja 2002. na Europsku zajednicu,

UZIMAJUĆI U OBZIR želju da se ta sredstva upotrijebe za istraživanje u sektorima koji su povezani s industrijom ugljena i čelika te uzimajući u obzir potrebu da se u vezi s tim predvide određena posebna pravila,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije:

Članak 1.

1. Neto vrijednost te aktive i pasive, prikazanih u bilanci stanja EZUČ-a na dan 23. srpnja 2002., ovisno o bilo kojem povećanju ili smanjenju do kojega može doći kao posljedica postupaka likvidacije, smatra se imovinom namijenjenom istraživanju u sektorima povezanim s industrijom ugljena i čelika te se naziva „EZUČ u likvidaciji”. Po okončanju postupka likvidacije ta će se imovina nazivati „Imovina Istraživačkog fonda za ugljen i čelik”.

2. Prihod od te imovine pod nazivom „Istraživački fond za ugljen i čelik” upotrebljava se u skladu s odredbama ovog Protokola i aktima donesenima temeljem njega isključivo za istraživački rad koji se provodi izvan istraživačkog okvirnog programa u sektorima povezanim s industrijom ugljena i čelika.

Članak 2.

Vijeće, odlučujući u skladu s posebnim zakonodavnim postupkom i uz prethodnu suglasnost Europskog parlamenta, usvaja sve mjere potrebne za provedbu ovog Protokola, uključujući ključna načela.

Vijeće na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom donosi mjere radi utvrđivanja višegodišnjih financijskih smjernica za upravljanje imovinom Istraživačkog fonda za ugljen i čelik te tehničkih smjernica za istraživački program Istraživačkog fonda za ugljen i čelik.

Članak 3.

Osim ako je drukčije predviđeno u ovom Protokolu i u aktima donesenima temeljem njega, primjenjuju se odredbe Ugovorâ.

IZJAVE
PRILOŽENE ZAVRŠNOM AKTU MEĐUVLADINE KONFERENCIJE NA KOJOJ JE
DONESEN UGOVOR IZ LISABONA
potpisan 13. prosinca 2007.

A. IZJAVE O ODREDBAMA UGOVORA

1. Izjava o Povelji Europske unije o temeljnim pravima

Poveljom Europske unije o temeljnim pravima, koja je pravno obvezujuća, potvrđuju se temeljna prava zajamčena Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i kako proizlaze iz ustavnih tradicija zajedničkih državama članicama.

Poveljom se ne proširuje područje primjene prava Unije izvan ovlasti Unije, ne uspostavlja se nova ovlast ni zadaća za Uniju niti se mijenjaju ovlasti i zadaće kako su utvrđene Ugovorima.

2. Izjava o članku 6. stavku 2. Ugovora o Europskoj uniji

Konferencija je suglasna da se pristupanje Unije Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda treba urediti na takav način da se očuvaju posebne značajke prava Unije. S tim u vezi Konferencija primjećuje da postoji redovit dijalog između Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava; taj bi se dijalog mogao ojačati kad Unija pristupi toj Konvenciji.

3. Izjava o članku 8. Ugovora o Europskoj uniji

Unija uzima u obzir poseban položaj manjih država koje s njom održavaju posebne susjedske odnose.

4. Izjava o sastavu Europskog parlamenta

Italiji će biti dodijeljeno dodatno mjesto u Europskom parlamentu.

5. Izjava o političkom sporazumu Europskog vijeća o nacrtu odluke o sastavu Europskog parlamenta

Europsko vijeće dat će svoju političku suglasnost na revidirani nacrt odluke o sastavu Europskog parlamenta za zakonodavno razdoblje 2009.-2014. na temelju prijedloga Europskog parlamenta.

6. Izjava o članku 15. stavcima 5. i 6., članku 17. stavcima 6. i 7. i članku 18. Ugovora o Europskoj uniji

Pri izboru osoba pozvanih da obnašaju dužnosti predsjednika Europskog vijeća, predsjednika Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku potrebno je pridati dužnu pažnju zemljopisnoj i demografskoj raznolikosti Unije i njezinih država članica.

7. Izjava o članku 16. stavku 4. Ugovora o Europskoj uniji i članku 238. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija izjavljuje da će odluku o provedbi članka 16 stavka 4. Ugovora o Europskoj uniji i članka 238. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Vijeće donijeti na dan potpisivanja Ugovora iz Lisabona i da će ona stupiti na snagu na dan stupanja na snagu tog Ugovora. Nacrt odluke određen je u daljnjem tekstu:

Nacrt odluke Vijeća

o provedbi članka 16. stavka 4. Ugovora o Europskoj uniji i članka 238. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije između 1. studenoga 2014. i 31. ožujka 2017., s jedne strane, te od 1. travnja 2017., s druge strane

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

budući da:

- (1) Treba donijeti odredbe koje će omogućiti nesmetan prijelaz od sustava odlučivanja u Vijeću kvalificiranom većinom, kako je utvrđen u članku 3. stavku 3. Protokola o prijelaznim odredbama koji će se nastaviti primjenjivati do 31. listopada 2014., na sustav glasovanja predviđen u članku 16. stavku 4. Ugovora o Europskoj uniji i članku 238. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije koji će se primjenjivati s učinkom od 1. studenoga 2014., uključujući tijekom prijelaznog razdoblja do 31. ožujka 2017. posebne odredbe utvrđene člankom 3. stavkom 2. tog Protokola.
- (2) Podsjeća se da je praksa Vijeća da svim naporima nastoji jačati demokratski legitimitet odluka koje se donose kvalificiranom većinom,

ODLUČILO JE:

Odjeljak 1.

Odredbe koje se primjenjuju od 1. studenoga 2014. do 31. ožujka 2017.

Članak 1.

Od 1. studenoga 2014. do 31. ožujka 2017. ako se članovi Vijeća koji predstavljaju:

- (a) najmanje tri četvrtine stanovništva; ili
- (b) najmanje tri četvrtine broja država članica,

potrebni za sastavljanje blokirajuće manjine kao rezultat primjene članka 16. stavka 4. prvog podstavka Ugovora o Europskoj uniji ili članka 238. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, usprotive da Vijeće donese akt kvalificiranom većinom, Vijeće je dužno raspraviti to pitanje.

Članak 2.

Vijeće tijekom tih rasprava čini sve što je u njegovoj moći da u razumnom roku i ne dovodeći u pitanje obvezna vremenska ograničenja utvrđena pravom Unije, postigne zadovoljavajuće rješenje kojim se uvažavaju zabrinutosti koje su istaknuli članovi Vijeća iz članka 1.

Članak 3.

U tu svrhu predsjednik Vijeća, uz pomoć Komisije i u skladu s Poslovníkom Vijeća, poduzima svaku inicijativu koja je potrebna da se omogući šira podloga za postizanje sporazuma u Vijeću. Članovi Vijeća pomažu predsjedniku.

Odjeljak 2.

Odredbe koje se primjenjuju od 1. travnja 2017.

Članak 4.

Od 1. travnja 2017. ako se članovi Vijeća koji predstavljaju:

- (a) najmanje 55 % stanovništva; ili
- (b) najmanje 55 % broja država članica,

potrebni za sastavljanje blokirajuće manjine kao rezultat primjene članka 16. stavka 4. prvog podstavka Ugovora o Europskoj uniji ili članka 238. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, usprotive da Vijeće donese akt kvalificiranom većinom, Vijeće je dužno raspraviti to pitanje.

Članak 5.

Vijeće tijekom tih rasprava čini sve što je u njegovoj moći da u razumnom roku i ne dovodeći u pitanje obvezna vremenska ograničenja utvrđena pravom Unije, postigne zadovoljavajuće rješenje kojim se uvažavaju zabrinutosti koje su istaknuli članovi Vijeća iz članka 4.

Članak 6.

U tu svrhu predsjednik Vijeća, uz pomoć Komisije i u skladu s Poslovníkom Vijeća, poduzima svaku inicijativu koja je potrebna da se omogući šira podloga za postizanje sporazuma u Vijeću. Članovi Vijeća pomažu predsjedniku.

Odjeljak 3

Stupanje na snagu

Članak 7.

Ova Odluka stupa na snagu na dan stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona.

8. Izjava o praktičnim mjerama koje treba poduzeti u pogledu Predsjedništva Europskog vijeća i Vijeća za vanjske poslove nakon stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona

Ako Ugovor iz Lisabona stupi na snagu nakon 1. siječnja 2009., Konferencija poziva nadležna tijela države članice koja u tom trenutku obnaša šestomjesečnu dužnost Predsjedništva Vijeća, s jedne strane, i osobu izabranu za predsjednika Europskog vijeća te osobe imenovane Visokim predstavnikom Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, s druge strane, da poduzmu potrebne posebne mjere uz savjetovanje s Predsjedništvom za sljedećih šest mjeseci kako bi se omogućila učinkovita predaja materijala i organizacijskih aspekata Predsjedništva Europskog vijeća i Vijeća za vanjske poslove.

9. Izjava o članku 16. stavku 9. Ugovora o Europskoj uniji o odluci Europskog vijeća o izvršavanju dužnosti Predsjedništva Vijeća

Konferencija izjavljuje da Vijeće treba početi pripremati odluku o utvrđivanju postupaka za provedbu odluke o izvršavanju dužnosti Predsjedništva Vijeća odmah nakon potpisivanja Ugovora iz Lisabona i da svoju političku suglasnost treba dati u roku od šest mjeseci. Nacrt odluke Europskog vijeća koja će biti donesena na dan stupanja na snagu spomenutog Ugovora određen je u daljnjem tekstu:

Nacrt odluke Europskog vijeća o izvršavanju dužnosti predsjedništva Vijeća

Članak 1.

1. Dužnost Predsjedništva Vijeća, s iznimkom sastava Vijeća za vanjske poslove, obnašaju unaprijed utvrđene skupine sastavljene od triju država članica za razdoblje od 18 mjeseci. Skupine se sastavljaju na temelju ravnopravne rotacije među državama članicama, uz uvažavanje njihove raznolikosti i zemljopisne ravnoteže unutar Unije.

2. Svaki član skupine naizmjenice predsjedava u razdoblju od šest mjeseci svim sastavima Vijeća, osim sastava Vijeća za vanjske poslove. Ostali članovi skupine pomažu predsjedniku u svim njegovim zaduženjima na temelju zajedničkog programa. Članovi skupine mogu međusobno dogovarati alternativne aranžmane.

Članak 2.

Odborom stalnih predstavnika vlada država članica predsjedava predstavnik države članice koja predsjedava Vijećem za opće poslove.

Dužnost predsjednika Odbora za politiku i sigurnost obnaša Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku.

Dužnost predsjednika pripremnih tijela različitih sastava Vijeća, s iznimkom Vijeća za vanjske poslove, pripada članu skupine koji predsjedava odgovarajućim sastavom, osim ako je u skladu s člankom 4. odlučeno drukčije.

Članak 3.

Vijeće za opće poslove osigurava dosljednost i kontinuitet rada različitih sastava Vijeća u okviru višegodišnjih programa u suradnji s Komisijom. Države članice koje obnašaju dužnost Predsjedništva poduzimaju sve potrebne mjere za organizaciju i nesmetano funkcioniranje Vijeća, uz pomoć Glavnog tajništva Vijeća.

Članak 4.

Vijeće donosi odluku o utvrđivanju mjera za provedbu ove odluke.

10. Izjava o članku 17. Ugovora o Europskoj uniji

Konferencija smatra da kad Komisija više ne bude uključivala državljane svih država članica, Komisija posebnu pozornost treba posvetiti potrebi osiguranja pune transparentnosti u odnosima sa svim državama članicama. U skladu s tim, Komisija treba biti tijesno povezana sa svim državama članicama bez obzira je li njihov državljanin član Komisije ili nije, te u tom kontekstu posebnu pozornost posvećuje potrebi razmjene informacija i savjetovanja sa svim državama članicama.

Konferencija također smatra da Komisija treba poduzeti sve potrebne mjere kako bi osigurala da se politička, socijalna i gospodarska stvarnost u potpunosti uzmu u obzir u svim državama članicama, uključujući države članice koje nemaju svojeg državljanina u članstvu Komisije. Tim je mjerama potrebno osigurati da se stajalištu takvih država članica pristupi odgovarajućim organizacijskim aranžmanima.

11. Izjava o članku 17. stavcima 6. i 7. Ugovora o Europskoj uniji

Konferencija smatra da su, u skladu s odredbama Ugovora, Europski parlament i Europsko vijeće zajednički odgovorni za nesmetano odvijanje postupka koji prethodi izboru predsjednika Europske komisije. Prije odluke Europskog Vijeća predstavnici Europskog parlamenta i Europskog vijeća stoga vode potrebna savjetovanja u okviru koji smatraju najprimjerenijim. Ta će se savjetovanja usredotočiti na profile kandidata za predsjednika Komisije, uzimajući u obzir izbore za Europski parlament, u skladu s člankom 17. stavkom 7. prvim podstavkom. Pravila za takva savjetovanja mogu zajedničkom suglasnošću pravodobno utvrditi Europski parlament i Europsko vijeće.

12. Izjava o članku 18. Ugovora o Europskoj uniji

1. Konferencija izjavljuje da će se tijekom pripremnih radova koji prethode imenovanju Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku koje treba uslijediti na dan stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona u skladu s člankom 18. Ugovora o Europskoj uniji i člankom 5. Protokola o prijelaznim odredbama i čiji mandat traje od tog dana do kraja mandata Komisije koja je na dužnosti tog dana, uspostaviti odgovarajući kontakti s Europskim parlamentom.

2. Nadalje, Konferencija podsjeća da će Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, čiji mandat počinje u studenom 2009. istodobno kad i mandat sljedećeg sastava Komisije i ima isto trajanje, biti imenovan u skladu s odredbama članaka 17. i 18. Ugovora o Europskoj uniji.

13. Izjava o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici

Konferencija naglašava da odredbe Ugovora o Europskoj uniji koje obuhvaćaju zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku, uključujući osnivanje ureda Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te uspostavljanje Službe za vanjsko djelovanje, ne utječu na trenutačno postojeće odgovornosti država članica u oblikovanju i vođenju njihove vanjske politike ili njihova nacionalnog predstavljanja u trećim zemljama i međunarodnim organizacijama.

Konferencija također podsjeća da odredbe kojima se uređuje zajednička sigurnosna i obrambena politika ne dovode u pitanje poseban karakter sigurnosne i obrambene politike država članica.

Ona naglašava da Europsku uniju i njezine države članice i dalje obvezuju odredbe Povelje Ujedinjenih naroda, a posebno glavna odgovornost Vijeća sigurnosti i njezinih država članica za održavanje međunarodnog mira i sigurnosti.

14. Izjava o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici

Osim posebnih pravila i postupaka iz članka 24. stavka 1. Ugovora o Europskoj uniji, Konferencija naglašava da odredbe koje obuhvaćaju zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku, uključujući i u odnosu na Visokog predstavnika Unije za vanjsku i sigurnosnu politiku i Službu za vanjsko djelovanje, neće utjecati na njezin postojeći pravni temelj, odgovornosti i ovlasti svake države članice u odnosu na oblikovanje i vođenje vanjske politike, njezinu nacionalnu diplomatsku službu, odnose s trećim zemljama i sudjelovanje u međunarodnim organizacijama, uključujući članstvo države članice u Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda.

Konferencija također primjećuje da odredbe koje se odnose na zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku ne daju nove ovlasti Komisiji za pokretanje postupka donošenja odluka i ne jačaju ulogu Europskog parlamenta.

Konferencija također podsjeća da odredbe kojima se uređuje zajednička sigurnosna i obrambena politika ne dovode u pitanje poseban karakter sigurnosne i obrambene politike država članica.

15. Izjava o članku 27. Ugovora o Europskoj uniji

Konferencija izjavljuje da čim se potpiše Ugovor iz Lisabona, glavni tajnik Vijeća, Visoki predstavnik za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku, Komisija i države članice trebaju započeti pripremne poslove za uspostavljanje Europske službe za vanjsko djelovanje.

16. Izjava o članku 55. stavku 2. Ugovora o Europskoj uniji

Konferencija smatra da mogućnost izrade prijevoda Ugovora na jezike navedene u članku 55. stavku 2. doprinosi ispunjenju cilja poštovanja bogate kulturne i jezične raznolikosti Unije kako je navedeno u članku 3. stavku 3. četvrtom podstavku. U tom kontekstu Konferencija potvrđuje privrženost Unije kulturnoj raznolikosti Europe i posebnu pozornost koju će i dalje pridavati tim i drugim jezicima.

Konferencija preporuča onim državama članicama koje žele iskoristiti mogućnost prepoznatu u članku 55. stavku 2. da u roku od šest mjeseci od dana potpisivanja Ugovora iz Lisabona Vijeću dostave obavijest o jeziku ili jezicima na koje će Ugovori biti prevedeni.

17. Izjava o nadređenosti

Konferencija podsjeća da su u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda Europske unije, Ugovori i pravo koje je Unija donijela na temelju Ugovora nadređeni pravu država članica, pod uvjetima utvrđenima spomenutom sudskom praksom.

Konferencija je također odlučila da kao Prilog Završnom aktu priloži Mišljenje Pravne službe Vijeća o nadređenosti prava EZ-a kako je određeno u dokumentu 11197/07 (JUR 260):

*„Mišljenje Pravne službe Vijeća
od 22. lipnja 2007.*

Iz sudske prakse Suda proizlazi da je nadređenost prava EZ-a temeljno načelo prava Zajednice. U skladu s mišljenjem Suda to je načelo svojstveno posebnom karakteru Europske zajednice. U vrijeme donošenja prve presude te uspostavljene sudske prakse (Costa/ENEL, 15. srpnja 1964., predmet 6/64 ⁽¹⁾) u ugovoru se nije spominjala nadređenost. Takav je slučaj i danas. Činjenica da načelo nadređenosti neće biti uključeno u budući ugovor ni na koji način ne mijenja postojanje načela i postojeće sudske prakse Suda.

⁽¹⁾ „Slijedi da (...) nad pravom koje proizlazi iz ugovora, neovisnoga izvora prava, zbog njegove posebne i izvorne naravi, domaće zakonske odredbe ne mogu imati prednost, neovisno o tomu kako su formulirane, a da pritom ne budu lišene svojega karaktera prava Zajednice i da se ne dovede u pitanje sama pravna osnova Zajednice.”

18. Izjava u vezi s razgraničenjem nadležnosti

Konferencija naglašava da u skladu sa sustavom podjele nadležnosti između Unije i država članica kako je predviđeno u Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, države članice zadržavaju nadležnosti koje Ugovorima nisu dodijeljene Uniji.

Kad je Uniji Ugovorima u određenom području dodijeljena nadležnost koju dijeli s državama članicama, države članice ostvaruju svoju nadležnost u mjeri u kojoj je Unija nije ostvarila ili u kojoj je Unija svoju nadležnost odlučila prestati izvršavati. Do potonjeg stanja dolazi kad odgovarajuće institucije EU-a odluče staviti izvan snage zakonodavni akt, osobito kako bi bolje osigurale trajno poštovanje načela supsidijarnosti i proporcionalnosti. Vijeće može na inicijativu jednog ili više svojih članova (predstavnik država članica) i u skladu s člankom 241. Ugovora o funkcioniranju Europske unije zatražiti od Komisije da podnese prijedloge za stavljanje zakonskog akta izvan snage. Konferencija pozdravlja izjavu Komisije da će tim zahtjevima posvetiti posebnu pozornost.

Jednako tako, predstavnici vlada država članica na sastanku Međuvladine konferencije, u skladu s redovitim postupkom revizije predviđenim u članku 48. stavcima od 2. do 5. Ugovora o Europskoj uniji mogu odlučiti izmijeniti Ugovore na kojima je Unija utemeljena, uključujući i kako bi povećali ili smanjili nadležnosti koje su Uniji dodijeljene tim Ugovorima.

19. Izjava o članku 8. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija je suglasna da u svojim općim naporima za uklanjanje neravnopravnosti između žena i muškaraca cilj različitih politika Unije bude suzbijanje svih vrsta nasilja u obitelji. Države članice trebaju poduzeti sve potrebne mjere kako bi spriječile i kaznile ta kaznena djela te poduprle i zaštitile žrtve.

20. Izjava o članku 16. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija izjavljuje da će se, kad god bi pravila o zaštiti osobnih podataka koja treba donijeti temeljem članka 16. mogla imati izravne posljedice za nacionalnu sigurnost, morati uzeti u obzir posebne značajke tog pitanja. Ona podsjeća da trenutno mjerodavno zakonodavstvo (vidi posebno Direktivu 95/46/EZ) sadržava posebna odstupanja u tom pogledu.

21. Izjava o zaštiti osobnih podataka u područjima pravosudne suradnje u kaznenim stvarima i policijske suradnje

Konferencija potvrđuje da se posebna pravila o zaštiti osobnih podataka i slobodnom kretanju takvih podataka u područjima pravosudne suradnje u kaznenim predmetima i policijske suradnje na temelju članka 16. Ugovora o funkcioniranju Europske unije mogu pokazati potrebnima zbog posebne naravi tih područja.

22. Izjava o člancima 48. i 79. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija smatra da će u slučaju da nacrt zakonskog akta koji je utemeljen na članku 79. stavku 2. utječe na važne aspekte sustava socijalne sigurnosti države članice, uključujući njegovo područje primjene, troškove ili financijsku strukturu, ili utječe na financijsku ravnotežu tog sustava kako je određeno u članku 48. stavku drugom, interesi te države članice biti uzeti u obzir na odgovarajući način.

23. Izjava o stavku drugom članka 48. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija podsjeća da u tom slučaju, u skladu s člankom 15 stavkom 4. Ugovora o Europskoj uniji, Europsko vijeće odlučuje konsenzusom.

24. Izjava o pravnoj osobnosti Europske unije

Konferencija potvrđuje da činjenica da Europska unija ima pravnu osobnost neće ni na koji način odobriti Uniji donošenje zakona ili djelovanje izvan nadležnosti koje su joj države članice dodijelile Ugovorima.

25. Izjava o člancima 75. i 215. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija podsjeća da poštovanje temeljnih prava i sloboda posebno podrazumijeva posvećivanje odgovarajuće pozornosti zaštiti i poštovanju odgovarajućih postupovnih prava dotičnih pojedinaca ili subjekata. U tu svrhu i kako bi se zajamčio temeljit sudski nadzor odluka koje pojedinca ili subjekta podvrgavaju mjerama ograničavanja, te se odluke moraju temeljiti na jasnim i prepoznatljivim kriterijima. Ti kriteriji moraju biti prilagođeni specifičnostima svake mjere ograničavanja.

26. Izjava o nesudjelovanju države članice u nekoj mjeri na temelju glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija izjavljuje da će, kad država članica odluči da neće sudjelovati u nekoj mjeri na temelju glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Vijeće provesti cjelovitu raspravu o mogućim posljedicama i učincima nesudjelovanja te države članice u toj mjeri.

Osim toga, svaka država članica može zatražiti Komisiju da situaciju ispita temeljem članka 116. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Gornji stavci ne dovode u pitanje pravo države članice da predmet uputi Europskom vijeću.

27. Izjava o članku 85. stavku 1. drugom podstavku Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija smatra da se u propisima iz drugog podstavka članka 85. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije moraju uzeti u obzir nacionalna pravila i prakse koji se odnose na pokretanje kaznenih istraga.

28. Izjava o članku 98. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija primjećuje da se odredbe članka 98. primjenjuju u skladu sa sadašnjom praksom. Izraz „mjera koje se poduzimaju u Saveznoj Republici Njemačkoj u onoj mjeri u kojoj su one potrebne za ublaživanje gospodarskih poteškoća u kojima su se određena područja Savezne Republike našla zbog podjele Njemačke” tumače se u skladu s postojećom sudskom praksom Suda Europske unije.

29. Izjava o članku 107. stavku 2. točki (c) Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija primjećuje da se članak 107. stavak 2. točka (c) tumači u skladu s postojećom sudskom praksom Suda Europske unije u pogledu primjenjivosti odredaba o potpori koja se dodjeljuje određenim područjima Savezne Republike Njemačke pod utjecajem ranije podjele Njemačke.

30. Izjava o članku 126. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

S obzirom na članak 126. Konferencija potvrđuje da su povećanje potencijala rasta i osiguranje zdravog proračunskog stanja dva stupa gospodarske i fiskalne politike Unije i država članica. Pakt o stabilnosti i rastu važno je sredstvo za ostvarivanje tih ciljeva.

Konferencija ponovno potvrđuje svoju posvećenost odredbama o Paktu o stabilnosti i rastu kao okvir za koordinaciju proračunskih politika u državama članicama.

Konferencija potvrđuje da je sustav koji se temelji na pravilima najbolje jamstvo za provedbu obveza i jednaki tretman svih država članica.

U tom okviru Konferencija također ponovno potvrđuje svoju posvećenost ciljevima Lisabonske strategije: otvaranju radnih mjesta, strukturnim reformama i socijalnoj koheziji.

Unija ima za cilj ostvariti uravnotežen gospodarski rast i stabilnost cijena. Ekonomske i proračunske politike moraju stoga postaviti prave prioritete prema gospodarskim reformama, inovacijama, konkurentnosti i jačanju privatnog ulaganja i potrošnje u fazama slaboga gospodarskog rasta. To se treba

odraziti na usmjerenost proračunskih odluka na nacionalnoj razini i na razini Unije, posebno restrukturiranjem javnog prihoda i izdataka uz poštovanje proračunske discipline u skladu s Ugovorima i Paktom o stabilnosti i rastu.

Proračunski i gospodarski izazovi s kojima su države članice suočene naglašavaju važnost zdrave proračunske politike tijekom cjelokupnoga gospodarskog ciklusa.

Konferencija je suglasna da države članice trebaju aktivno koristiti razdoblja gospodarskog oporavka kako bi konsolidirale javne financije i poboljšale svoje proračunsko stanje. Cilj je tijekom dobrih vremena postupno ostvariti proračunski višak koji stvara potreban prostor za suočavanje s gospodarskom recesijom te stoga doprinosi dugoročnoj održivosti javnih financija.

Države članice pozdravljaju potencijalne prijedloge Komisije kao i daljnje doprinose država članica u pogledu jačanja i pojašnjenja provedbe Pakta o stabilnosti i rastu. Države članice poduzet će sve potrebne mjere kako bi povećale potencijal rasta svojih gospodarstava. Bolja koordinacija ekonomske politike mogla bi poduprijeti taj cilj. Ova izjava ne prejudicira buduću raspravu o Paktu o stabilnosti i rastu.

31. Izjava o članku 156. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija potvrđuje da su politike opisane u članku 156. uglavnom u nadležnosti država članica. Mjere koje osiguravaju poticaj i promiču koordinaciju koju treba poduzeti na razini Unije u skladu s ovim člankom komplementarne su naravi. One služe jačanju suradnje među državama članicama, a ne usklađivanju nacionalnih sustava. To ne utječe na jamstva i prakse koje postoje u svakoj državi članici u pogledu odgovornosti socijalnih partnera.

Ovom se izjavom ne dovode u pitanje odredbe Ugovora kojima se Uniji dodjeljuje nadležnost, uključujući i u području socijalnih pitanja.

32. Izjava o članku 168. stavku 4. točki (c) Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija izjavljuje da mjere koje treba usvojiti na temelju članka 168. stavka 4. točke (c) moraju ispuniti zajedničke sigurnosne interese i imaju za cilj postaviti visoke standarde kvalitete i sigurnosti ako bi nacionalni standardi koji utječu na unutarnje tržište u protivnom mogli spriječiti postizanje visoke razine zdravstvene zaštite.

33. Izjava o članku 174. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija smatra da upućivanje iz članka 174. na otočne regije može obuhvatiti otočne države u cijelosti, pod uvjetom da su ispunjeni potrebni kriteriji.

34. Izjava o članku 179. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija je suglasna da će djelovanje Unije u području istraživanja i tehnološkog razvoja na odgovarajući način uvažiti temeljna usmjerenja i izbore istraživačkih politika država članica.

35. Izjava o članku 194. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija vjeruje da članak 194. ne utječe na pravo država članica da poduzimaju potrebne mjere kako bi si osigurale opskrbu energijom pod uvjetima koji su predviđeni u članku 347.

36. Izjava o članku 218. Ugovora o funkcioniranju Europske unije o pregovorima i sklapanju međunarodnih sporazuma država članica koji se odnose na područje slobode, sigurnosti i pravde

Konferencija potvrđuje da države članice mogu pregovarati i sklapati sporazume s trećim zemljama ili međunarodnim organizacijama u područjima obuhvaćenima poglavljima 3., 4. i 5. glave V. dijela trećeg u mjeri u kojoj su takvi sporazumi u skladu s pravom Unije.

37. Izjava o članku 222. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Ne dovodeći u pitanje mjere koje je Unija usvojila kako bi ispunila svoju obvezu solidarnosti s državom članicom koja je meta terorističkog napada ili žrtva prirodne nepogode ili nesreće izazvane ljudskim djelovanjem, nijednom odredbom članka 222. ne namjerava se utjecati na pravo druge države članice da odabere najprimjerenije sredstvo za ispunjenje svoje obveze solidarnosti prema toj državi članici.

38. Izjava o članku 252. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u pogledu broja nezavisnih odvjetnika u Sudu

Konferencija izjavljuje da, ako u skladu s člankom 252. stavkom prvim, Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Sud zatraži da se broj nezavisnih odvjetnika poveća za tri (jedanaest umjesto osam), Vijeće će se, odlučujući jednoglasno, složiti s takvim povećanjem.

U tom je slučaju Konferencija suglasna da Poljska, kao je što je to već slučaj s Njemačkom, Francuskom, Italijom, Španjolskom i Ujedinjenom Kraljevinom, ima stalnog nezavisnog odvjetnika i da više ne sudjeluje u sustavu rotacije, pri čemu će sadašnji sustav rotacije uključivati rotaciju petorice nezavisnih odvjetnika umjesto trojice.

39. Izjava o članku 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija prima na znanje namjeru Komisije da se pri pripremi nacrt delegiranih akata u području financijskih usluga, u skladu sa svojom ustaljenom praksom, nastavi savjetovati sa stručnjacima koje su države članice imenovale.

40. Izjava o članku 329. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija izjavljuje da države članice, kad podnose zahtjev za uspostavu pojačane suradnje, mogu navesti namjeravaju li se već u toj fazi koristiti člankom 333. kojim se predviđa proširenje glasovanja kvalificiranom većinom ili će koristiti redovni zakonodavni postupak.

41. Izjava o članku 352. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija izjavljuje da se upućivanje iz članka 352. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na ciljeve Unije odnosi na ciljeve kako su određeni u članku 3. stavcima 2. i 3. Ugovora o Europskoj uniji i na ciljeve članka 3. stavka 5. spomenutog Ugovora u odnosu na vanjsko djelovanje na temelju dijela petog Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Stoga je isključeno da bi djelovanje temeljeno na članku 352. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ostvarivalo samo ciljeve određene u članku 3. stavku 1. Ugovora o Europskoj uniji. S tim u vezi Konferencija primjećuje da se u skladu s člankom 31. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, zakonodavni akti ne smiju donositi u području zajedničke vanjske i sigurnosne politike.

42. Izjava o članku 352. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Konferencija naglašava da, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda Europske unije, članak 352. Ugovora o funkcioniranju Europske unije kao sastavni dio institucionalnog sustava koji se temelji na načelu dodijeljenih ovlasti ne može služiti kao temelj za proširenje područja primjene ovlasti Unije izvan općeg okvira stvorenog odredbama Ugovora kao cjeline, a osobito odredbama kojima se utvrđuju zadaće i aktivnosti Unije. U svakom slučaju taj se članak ne može koristiti kao temelj za donošenje odredaba čija bi posljedica bila materijalna izmjena Ugovorâ bez primjene postupka koje oni u tu svrhu predviđaju.

43. Izjava o članku 355. stavku 6. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Visoke ugovorne strane suglasne su da će Europsko vijeće na temelju članka 355. stavka 6. donijeti odluku kojom se status Mayotte u odnosu na Uniju mijenja kako bi ovo područje postalo najudaljenije područje u smislu članka 355. stavka 1. i članka 349. kad francuske vlasti obavijeste Europsko vijeće i Komisiju da je to omogućeno razvojem unutarnjeg statusa tog otoka koji je trenutačno u tijeku.

B. IZJAVE O PROTOKOLIMA KOJI SU PRILOŽENI UGOVORIMA

44. Izjava o članku 5. Protokola o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije

Konferencija primjećuje da se, kad država članica temeljem članka 5. stavka 2. Protokola o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije dostavi obavijest da ne želi sudjelovati u prijedlogu ili inicijativi, ta obavijest u svakom trenutku prije usvajanja mjere koja se oslanja na schengensku pravnu stečevinu može povući.

45. Izjava o članku 5. stavku 2. Protokola o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije

Konferencija izjavljuje da će, kad god Ujedinjena Kraljevina ili Irska Vijeću izraze svoju namjeru da ne sudjeluju u mjeri koja se oslanja na dio schengenske pravne stečevine u kojoj sudjeluje, Vijeće provesti cjelovitu raspravu o mogućim posljedicama nesudjelovanja te države članice u toj mjeri. Raspravu u Vijeću treba voditi u svjetlu naznaka koje je dala Komisija o odnosu prijedloga i schengenske pravne stečevine.

46. Izjava o članku 5. stavku 3. Protokola o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije

Konferencija podsjeća da ako Vijeće ne donese odluku nakon prve temeljite rasprave o predmetu, Komisija može u roku od četiri mjeseca Vijeću podnijeti izmijenjeni prijedlog na daljnje temeljito ponovno razmatranje.

47. Izjava o članku 5. stavcima 3., 4. i 5. Protokola o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije

Konferencija primjećuje da se uvjetima koje treba odrediti odlukom iz članka 5. stavaka 3., 4. ili 5. Protokola o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije može odrediti da dotična država članica snosi izravne financijske posljedice, ako takvih ima, koje nužno i neizbježno nastaju kao rezultat prekida njezina sudjelovanja u dijelu ili u čitavoj pravnoj stečevini iz svake odluke koju Vijeće donese na temelju članka 4. spomenutog Protokola.

48. Izjava o Protokolu o stajalištu Danske

Konferencija primjećuje da u pogledu pravnih akata koje Vijeće donosi samostalno ili zajedno s Europskim parlamentom i koji sadržavaju odredbe koje se primjenjuju na Dansku kao i odredbe koje se ne primjenjuju na Dansku jer imaju pravnu osnovu na koju se primjenjuje dio I. Protokola o položaju Danske, Danska izjavljuje da neće koristiti svoje pravo glasa da spriječi donošenje odredaba koje se ne primjenjuju na Dansku.

Nadalje, Konferencija primjećuje da na temelju Izjave Konferencije o članku 222., Danska izjavljuje da će njezino sudjelovanje u djelovanjima ili pravnim aktima na temelju članka 222. biti u skladu s dijelom I. i dijelom II. Protokola o stajalištu Danske.

49. Izjava o Italiji

Konferencija primjećuje da je u Protokolu o Italiji koji je 1957. priložen Ugovoru o Europskoj ekonomskoj zajednici, kako je izmijenjen nakon donošenja Ugovora o Europskoj uniji, navedeno da:

„VISOKE UGOVORNE STRANKE,

U ŽELJI da riješe određene posebne probleme koje se odnose na Italiju,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu ovom Ugovoru:

DRŽAVE ČLANICE ZAJEDNICE

PRIMAJU NA ZNANJE činjenicu da talijanska Vlada provodi desetogodišnji program gospodarskog razvoja namijenjen ispravljanju strukturnih neravnoteža u talijanskom gospodarstvu, posebno stvaranjem infrastrukture za manje razvijena područja južne Italije i talijanske otoke i otvaranjem novih radnih mjesta s ciljem smanjenja nezaposlenosti,

PODSJEĆAJU da su načela i ciljeve tog programa talijanske Vlade razmotrile i odobrile organizacije za međunarodnu suradnju kojih su članice države članice,

PREPOZNAJU da je ostvarivanje ciljeva talijanskog programa u njihovom zajedničkom interesu,

SUGLASNE SU da, radi olakšanja ostvarenja ove zadaće od strane talijanske Vlade, preporučuju institucijama Zajednice uporabu svih sredstava i postupaka predviđenih ovim Ugovorom i posebno prikladnu uporabu sredstava Europske investicijske banke i Europskog socijalnog fonda,

SMATRAJU da bi institucije Zajednice pri primjeni ovog Ugovora trebale uzeti u obzir napor koji treba učiniti talijansko gospodarstvo u nadolazećim godinama kako bi se izbjeglo stvaranje nepotrebnih napetosti, posebno u bilanci plaćanja ili razini zaposlenosti, koje bi mogle ugroziti primjenu ovog Ugovora u Italiji,

PREPOZNAJU da je u slučaju primjene članaka 109.H i 109.I potrebno paziti da nijedna mjera koju zahtijeva talijanska Vlada ne dovede u pitanje provedbu njezinog programa gospodarskog razvoja i podizanja životnog standarda njezinih stanovnika.”.

50. Izjava o članku 10. Protokola o prijelaznim odredbama

Konferencija poziva Europski parlament, Vijeće i Komisiju u okviru njihovih odgovarajućih ovlasti da nastoje u odgovarajućim slučajevima i ako je moguće u petogodišnjem razdoblju iz članka 10. stavka 3. Protokola o prijelaznim mjerama donijeti pravne akte kojima se mijenjaju ili zamjenjuju akti iz članka 10. stavka 1. tog Protokola.

C. IZJAVE DRŽAVA ČLANICA

51. Izjava Kraljevine Belgije o nacionalnim parlamentima

Belgija želi pojasniti da u skladu s njezinim ustavnim zakonom, kao komponente nacionalnog parlamentarnog sustava ili domova nacionalnog parlamenta u okviru nadležnosti koje ostvaruje Unija djeluju ne samo Dom zastupnika i Senat saveznog parlamenta nego i parlamentarne skupštine općina i regija.

52. Izjava Kraljevine Belgije, Republike Bugarske, Savezne Republike Njemačke, Helenske Republike, Kraljevine Španjolske, Talijanske Republike, Republike Cipar, Republike Litve, Velikog Vojvodstva Luksemburga, Republike Mađarske, Republike Malte, Republike Austrije, Portugalske Republike, Rumunjske, Republike Slovenije i Slovačke Republike o simbolima Europske unije

Belgija, Bugarska, Njemačka, Grčka, Španjolska, Italija, Cipar, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Austrija, Portugal, Rumunjska, Slovenija i Slovačka izjavljuju da su zastava s krugom od dvanaest zlatnih zvijezda na plavoj podlozi, himna koja se temelji na „Odi radosti” iz Devete simfonije Ludwiga van Beethovena, moto „ujedinjena u raznolikosti”, euro kao valuta Europske unije i Dan Europe 9. svibnja za njih i nadalje simboli za izražavanje osjećaja zajednice naroda u Europskoj uniji te njihove pripadnosti Uniji.

53. Izjava Češke Republike o Povelji Europske unije o temeljnim pravima

1. Češka Republika podsjeća da su odredbe Povelje Europske unije o temeljnim pravima upućene institucijama i tijelima Europske unije uzimajući u obzir načelo supsidijarnosti i proporcionalnosti i podjelu nadležnosti između Europske unije i njezinih država članica kako je ponovno potvrđeno Izjavom (br. 18) u vezi s razgraničenjem nadležnosti. Češka Republika naglašava da su njezine odredbe upućene državama članicama samo kad one provode pravo Unije, a ne i kad donose i provode nacionalno pravo neovisno o pravu Unije.

2. Češka Republika također naglašava da se Poveljom ne proširuje područje primjene prava Unije i ne utvrđuje nijedna nova ovlast Unije. Ona ne umanjuje područje primjene nacionalnog prava i ne ograničuje bilo koje sadašnje ovlasti nacionalnih tijela u tom području.

3. Češka Republika naglašava da se, u mjeri u kojoj Povelja prepoznaje temeljna prava i načela kako proizlaze iz ustavnih tradicija zajedničkih državama članicama, ta prava i načela tumače u skladu s tim tradicijama.

4. Češka Republika nadalje naglašava da se ništa u Povelji ne smije tumačiti na način da ograničuje ili šteti ljudskim pravima i temeljnim slobodama kako su, svako u svojim odgovarajućem području primjene, prepoznati pravom Unije i međunarodnim sporazumima u kojima je stranka Unija ili sve države članice, uključujući Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, i ustavima država članica.

54. Izjava Savezne Republike Njemačke, Irske, Republike Mađarske, Republike Austrije i Kraljevine Švedske

Njemačka, Irska, Mađarska, Austrija i Švedska primjećuju da se osnovne odredbe Ugovora o Europskoj zajednici za atomsku energiju nisu bitno mijenjale od njegova stupanja na snagu i da se moraju osuvremeniti. One stoga podržavaju ideju o Konferenciji predstavnika vlada država članica koju treba sazvati što je moguće prije.

55. Izjava Kraljevine Španjolske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske

Ugovori se primjenjuju na Gibraltar kao europsko područje za čije je vanjske odnose odgovorna jedna država članica. To ne podrazumijeva promjene u odgovarajućim stajalištima dotičnih država članica.

56. Izjava Irske o članku 3. Protokola o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske u pogledu područja slobode, sigurnosti i pravde

Irska potvrđuje svoju posvećenost Uniji kao području slobode, sigurnosti i pravde u kojem se poštuju temeljna prava i različiti pravni sustavi i tradicije država članica i unutar kojeg se državljanima pruža visoka razina sigurnosti.

U skladu s tim Irska izjavljuje da ima čvrstu namjeru ostvariti svoje pravo temeljem članka 3. Protokola o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske u pogledu područja slobode, sigurnosti i pravde da pri usvajanju mjera temeljem glave V. dijela trećeg Ugovora o funkcioniranju Europske unije sudjeluje u najvećoj mjeri koju smatra mogućom.

Irska će u najvećoj mogućoj mjeri sudjelovati posebno u mjerama u području policijske suradnje.

Nadalje, Irska podsjeća da u skladu s člankom 8. Protokola ona može obavijestiti Vijeće pisanim putem da više ne želi biti obuhvaćena uvjetima Protokola. Irska namjerava preispitati funkcioniranje tih mehanizama u roku od tri godine od stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona.

57. Izjava Talijanske Republike o sastavu Europskog parlamenta

Italija primjećuje da temeljem članka 10. i članka 14. Ugovora o Europskoj uniji, Europski parlament treba biti sastavljen od predstavnika građana Unije; to zastupanje treba biti degresivno proporcionalno.

Italija jednako tako primjećuje da je na temelju članka 9. Ugovora o Europskoj uniji i članka 20. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, svaki državljanin države članice građanin Unije.

Italija stoga smatra da, ne dovodeći u pitanje odluku o zakonodavnom razdoblju 2009./2014., svaka odluka koju donese Europsko vijeće na inicijativu Europskog parlamenta i uz njegovu suglasnost, kojom se utvrđuje sastav Europskog parlamenta mora poštovati načela utvrđena u članku 14. prvom podstavku.

58. Izjava Republike Latvije, Republike Mađarske i Republike Malte o pisanju naziva jedinstvene valute u Ugovorima

Ne dovodeći u pitanje ujednačen način pisanja naziva jedinstvene valute Europske unije iz Ugovora kakav se nalazi na novčanicama i kovanicama, Latvija, Mađarska i Malta izjavljuju da način pisanja naziva jedinstvene valute, uključujući njegove izvedenice kako se primjenjuju u litavskom, mađarskom i malteškom tekstu Ugovora nema utjecaj na postojeća pravila litavskog, mađarskog i malteškog jezika.

59. Izjava Kraljevine Nizozemske o članku 312. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Kraljevina Nizozemska složila će se s odlukom iz članka 312. stavka 2. drugog podstavka Ugovora o funkcioniranju Europske unije nakon što se revizijom odluke iz članka 311. trećeg stavka tog Ugovora za Nizozemsku predvidi zadovoljavajuće rješenje za prekomjerno negativan položaj njezinih neto uplata u odnosu na proračun Unije.

60. Izjava Kraljevine Nizozemske o članku 355. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Kraljevina Nizozemska izjavljuje da će inicijativa za donošenje odluke iz članka 355. stavka 6. s ciljem izmjene statusa Nizozemskih Antila i/ili Arube u odnosu na Uniju biti podnesena samo na temelju odluke donesene u skladu s Poveljom za Kraljevinu Nizozemsku.

61. Izjava Republike Poljske o Povelji Europske unije o temeljnim pravima

Povelja ni na koji način ne utječe na pravo država članica da donose zakone u području javnog morala, obiteljskog prava kao i zaštite ljudskog dostojanstva te poštovanja tjelesnog i moralnog integriteta.

62. Izjava Republike Poljske o Protokolu o primjeni Povelje Europske unije o temeljnim pravima na Poljsku i Ujedinjenu Kraljevinu

Poljska izjavljuje da s obzirom na tradiciju socijalnog pokreta „Solidarnost” i njegova važna doprinosa borbi za socijalna i radnička prava, Poljska u potpunosti poštuje socijalna i radnička prava kako su utvrđena pravom Europske unije, a posebno prava ponovno potvrđena glavom IV. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

63. Izjava Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske o definiciji izraza „državljeni”

U pogledu Ugovorâ i Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju i u svim aktima koji se izvode iz tih Ugovora ili ostaju na snazi temeljem tih Ugovora, Ujedinjena Kraljevina ponavlja izjavu koju je dala 31. prosinca 1982. o definiciji izraza „državljeni” osim što se upućivanje na „građane britanskih ovisnih područja” treba tumačiti u smislu „građana britanskih prekomorskih područja”.

64. Izjava Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske o pravu glasa za izbore u Europski parlament

Ujedinjena Kraljevina primjećuje da članak 14. Ugovora o Europskoj uniji i ostale odredbe Ugovora nisu namijenjeni promjeni osnove za pravo glasa za izbore u Europski parlament.

**65. Izjava Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske o članku
75. Ugovora o funkcioniranju Europske unije**

Ujedinjena Kraljevina u potpunosti podržava snažno djelovanje u odnosu na donošenje financijskih sankcija namijenjenih sprečavanju i suzbijanju terorizma i srodnih aktivnosti. Stoga, Ujedinjena Kraljevina izjavljuje da namjerava ostvariti svoje pravo temeljem članka 3. Protokola o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske u pogledu područja slobode, sigurnosti i pravde da sudjeluje u donošenju svih prijedloga podnesenih temeljem članka 75. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

TABLICE EKVIVALENATA (*)

Ugovor o Europskoj uniji

Staro numeriranje Ugovora o Europskoj uniji	Novo numeriranje Ugovora o Europskoj uniji
GLAVA I. - ZAJEDNIČKE ODREDBE	GLAVA I. - ZAJEDNIČKE ODREDBE
Članak 1.	Članak 1.
	Članak 2.
Članak 2.	Članak 3.
Članak 3. (stavljen izvan snage) ⁽¹⁾	
	Članak 4.
	Članak 5. ⁽²⁾
Članak 4. (stavljen izvan snage) ⁽³⁾	
Članak 5. (stavljen izvan snage) ⁽⁴⁾	
Članak 6.	Članak 6.
Članak 7.	Članak 7.
	Članak 8.
GLAVA II. - ODREDBE O IZMJENI UGOVORA O OSNIVANJU EUROPSKE EKONOMSKE ZAJEDNICE RADI OSNIVANJA EUROPSKE ZAJEDNICE	GLAVA II. - ODREDBE O DEMOKRATSKIM NAČELIMA
Članak 8. (stavljen izvan snage) ⁽⁵⁾	Članak 9.
	Članak 10. ⁽⁶⁾

⁽¹⁾ Zamijenjen sadržajem članka 7. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) te člankom 13. stavkom 1. i člankom 21. stavkom 3. drugim podstavkom Ugovora o Europskoj uniji (UEU).

⁽²⁾ Zamjenjuje članak 5. Ugovora o osnivanju Europske zajednice (UEZ).

⁽³⁾ Zamijenjen sadržajem članka 15.

⁽⁴⁾ Zamijenjen sadržajem članka 13. stavkom 2.

⁽⁵⁾ Člankom 8. UEU-a koji je bio na snazi do stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona (dosadašnji) mijenjao se UEZ. Te su izmjene ugrađene u potonji ugovor te članak 8. stavljen izvan snage. Njegov je broj iskorišten za umetanje nove odredbe.

⁽⁶⁾ Stavak 4. sadržajno zamjenjuje članak 191. prvi podstavak UEZ-a.

(*) Ove dvije tablice proistječu iz tablica ekvivalenata predviđenih u članku 5. Ugovora iz Lisabona. Izostavljen je srednji stupac u kojem je navedeno prijelazno numeriranje korišteno u Ugovoru iz Lisabona.

Staro numeriranje Ugovora o Europskoj uniji	Novo numeriranje Ugovora o Europskoj uniji
	Članak 11.
	Članak 12.
GLAVA III. - ODREDBE O IZMJENI UGOVORA O OSNIVANJU EUROPSKE ZAJEDNICE ZA UGLJEN I ČELIK	GLAVA III. - ODREDBE O INSTITUCIJAMA
Članak 9. (stavljen izvan snage) ⁽⁷⁾	Članak 13.
	Članak 14. ⁽⁸⁾
	Članak 15. ⁽⁹⁾
	Članak 16. ⁽¹⁰⁾
	Članak 17. ⁽¹¹⁾
	Članak 18.
	Članak 19. ⁽¹²⁾
GLAVA IV. - ODREDBE O IZMJENI UGOVORA O OSNIVANJU EUROPSKE ZAJEDNICE ZA ATOMSKU ENERGIJU	GLAVA IV. - ODREDBE O POJAČANOJ SURADNJI
Članak 10. (stavljen izvan snage) ⁽¹³⁾ Članci od 27.a do 27.e (zamijenjeni) Članci od 40. do 40.b (zamijenjeni) Članci od 43. do 45. (zamijenjeni)	Članak 20. ⁽¹⁴⁾

⁽⁷⁾ Dosadašnjim člankom 9. UEU-a mijenjao se Ugovor o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik. Potonji je ugovor istekao 23. srpnja 2002. Članak 9. stavljen je izvan snage te je njegov broj iskorišten za umetanje druge odredbe.

⁽⁸⁾ — članci 1. i 2. sadržajno zamjenjuju članak 189. UEZ-a;
— članci od 1. do 3. sadržajno zamjenjuju članak 190. stavke od 1. do 3. UEZ-a;
— stavak 1. sadržajno zamjenjuje članak 192. prvi podstavak UEZ-a;
— stavak 4. sadržajno zamjenjuje članak 197. prvi podstavak UEZ-a.

⁽⁹⁾ Sadržajno zamjenjuje članak 4.

⁽¹⁰⁾ — stavak 1. sadržajno zamjenjuje članak 202. prvu i drugu alineju UEZ-a;
— stavci 2. i 9. sadržajno zamjenjuju članak 203. UEZ-a;
— stavci 4. i 5. sadržajno zamjenjuju članak 205. stavke 2. i 4. UEZ-a.

⁽¹¹⁾ — stavak 1. sadržajno zamjenjuje članak 211. UEZ-a;
— stavci 3. i 7. sadržajno zamjenjuju članak 214. UEZ-a;
— stavak 6. sadržajno zamjenjuje članak 217. stavke 1., 3. i 4. UEZ-a.

⁽¹²⁾ — sadržajno zamjenjuje članak 220. UEZ-a;
— stavak 2. prvi podstavak sadržajno zamjenjuje članak 221. prvi podstavak UEZ-a.

⁽¹³⁾ Dosadašnjim člankom 10. UEU-a mijenjao se Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju. Te su izmjene ugrađene u Ugovor iz Lisabona te je članak 8. stavljen izvan snage. Njegov je broj iskorišten za umetanje druge odredbe.

⁽¹⁴⁾ Također zamjenjuje članke 11. i 11.a UEZ-a.

Staro numeriranje Ugovora o Europskoj uniji	Novo numeriranje Ugovora o Europskoj uniji
GLAVA V. - ODREDBE O ZAJEDNIČKOJ VANJSKOJ I SIGURNOSNOJ POLITICI	GLAVA V. - OPĆE ODREDBE O VANJSKOM DJELOVANJU UNIJE I POSEBNE ODREDBE O ZAJEDNIČKOJ VANJSKOJ I SIGURNOSNOJ POLITICI
	Poglavlje 1. - Opće odredbe o vanjskom djelovanju Unije
	Članak 21.
	Članak 22.
	Poglavlje 2. - Posebne odredbe o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici
	Odjeljak 1. - Zajedničke odredbe
	Članak 23.
Članak 11.	Članak 24.
Članak 12.	Članak 25.
Članak 13.	Članak 26.
	Članak 27.
Članak 14.	Članak 28.
Članak 15.	Članak 29.
Članak 22. (premješten)	Članak 30.
Članak 23. (premješten)	Članak 31.
Članak 16.	Članak 32.
Članak 17. (premješten)	Članak 42.
Članak 18.	Članak 33.
Članak 19.	Članak 34.
Članak 20.	Članak 35.
Članak 21.	Članak 36.
Članak 22. (premješten)	Članak 30.
Članak 23. (premješten)	Članak 31.
Članak 24.	Članak 37.

Staro numeriranje Ugovora o Europskoj uniji	Novo numeriranje Ugovora o Europskoj uniji
Članak 25.	Članak 38.
	Članak 39.
Članak 47. (premješten)	Članak 40.
Članak 26. (stavljen izvan snage)	
Članak 27. (stavljen izvan snage)	
Članak 27.a (zamijenjen) ⁽¹⁵⁾	Članak 20.
Članak 27.b (zamijenjen) ⁽¹⁵⁾	Članak 20.
Članak 27.c (zamijenjen) ⁽¹⁵⁾	Članak 20.
Članak 27.d (zamijenjen) ⁽¹⁵⁾	Članak 20.
Članak 27.e (zamijenjen) ⁽¹⁵⁾	Članak 20.
Članak 28.	Članak 41.
	Odjeljak 2. - Odredbe o zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici
Članak 17. (premješten)	Članak 42.
	Članak 43.
	Članak 44.
	Članak 45.
	Članak 46.
GLAVA VI. - ODREDBE O POLICIJSKOJ I PRAVOSUDNOJ SURADNJI U KAZNENIM STVARIMA (stavljena izvan snage) ⁽¹⁶⁾	
Članak 29. (zamijenjen) ⁽¹⁷⁾	
Članak 30. (zamijenjen) ⁽¹⁸⁾	
Članak 31. (zamijenjen) ⁽¹⁹⁾	

⁽¹⁵⁾ Dosadašnji članci od 27.a do 27.e, o pojačanoj suradnji, također su zamijenjeni člancima od 326. do 334. UFEU-a.

⁽¹⁶⁾ Odredbe dosadašnje glave VI. UEU-a, o policijskoj i pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima, zamijenjene su odredbama dijela trećeg glave IV. (prenumerirane u V.) poglavlja 1., 4. i 5. UFEU-a.

⁽¹⁷⁾ Zamijenjen člankom 67. UFEU-a.

⁽¹⁸⁾ Zamijenjen člancima 87. i 88. UFEU-a.

⁽¹⁹⁾ Zamijenjen člancima 82., 83. i 85. UFEU-a.

Staro numeriranje Ugovora o Europskoj uniji	Novo numeriranje Ugovora o Europskoj uniji
Članak 32. (zamijenjen) ⁽²⁰⁾	
Članak 33. (zamijenjen) ⁽²¹⁾	
Članak 34. (stavljen izvan snage)	
Članak 35. (stavljen izvan snage)	
Članak 36. (zamijenjen) ⁽²²⁾	
Članak 37. (stavljen izvan snage)	
Članak 38. (stavljen izvan snage)	
Članak 39. (stavljen izvan snage)	
Članak 40. (zamijenjen) ⁽²³⁾	Članak 20.
Članak 40.a (zamijenjen) ⁽²³⁾	Članak 20.
Članak 40.b (zamijenjen) ⁽²³⁾	Članak 20.
Članak 41. (stavljen izvan snage)	
Članak 42. (stavljen izvan snage)	
GLAVA VII. - ODREDBE O POJAČANOJ SURADNJI (zamijenjena) ⁽²⁴⁾	GLAVA IV. - ODREDBE O POJAČANOJ SURADNJI
Članak 43. (zamijenjen) ⁽²⁴⁾	Članak 20.
Članak 43.a (zamijenjen) ⁽²⁴⁾	Članak 20.
Članak 43.b (zamijenjen) ⁽²⁴⁾	Članak 20.
Članak 44. (zamijenjen) ⁽²⁴⁾	Članak 20.
Članak 44.a (zamijenjen) ⁽²⁴⁾	Članak 20.
Članak 45. (zamijenjen) ⁽²⁴⁾	Članak 20.
GLAVA VIII. - ZAVRŠNE ODREDBE	GLAVA VI. - ZAVRŠNE ODREDBE
Članak 46. (stavljen izvan snage)	
	Članak 47.

⁽²⁰⁾ Zamijenjen člankom 89. UFEU-a.

⁽²¹⁾ Zamijenjen člankom 72. UFEU-a.

⁽²²⁾ Zamijenjen člankom 71. UFEU-a.

⁽²³⁾ Dosadašnji članci od 40. do 40.b UEU-a, o pojačanoj suradnji, također su zamijenjeni člancima od 326. do 334. UFEU-a.

⁽²⁴⁾ Dosadašnji članci od 43. do 45. i glava VII. UEU-a, o pojačanoj suradnji, također su zamijenjeni člancima od 326. do 334. UFEU-a.

Staro numeriranje Ugovora o Europskoj uniji	Novo numeriranje Ugovora o Europskoj uniji
Članak 47. (zamijenjen)	Članak 40.
Članak 48.	Članak 48.
Članak 49.	Članak 49.
	Članak 50.
	Članak 51.
	Članak 52.
Članak 50. (stavljen izvan snage)	
Članak 51.	Članak 53.
Članak 52.	Članak 54.
Članak 53.	Članak 55.